

PANUNTUN MALAJAH WIRAMA KAKAWIN

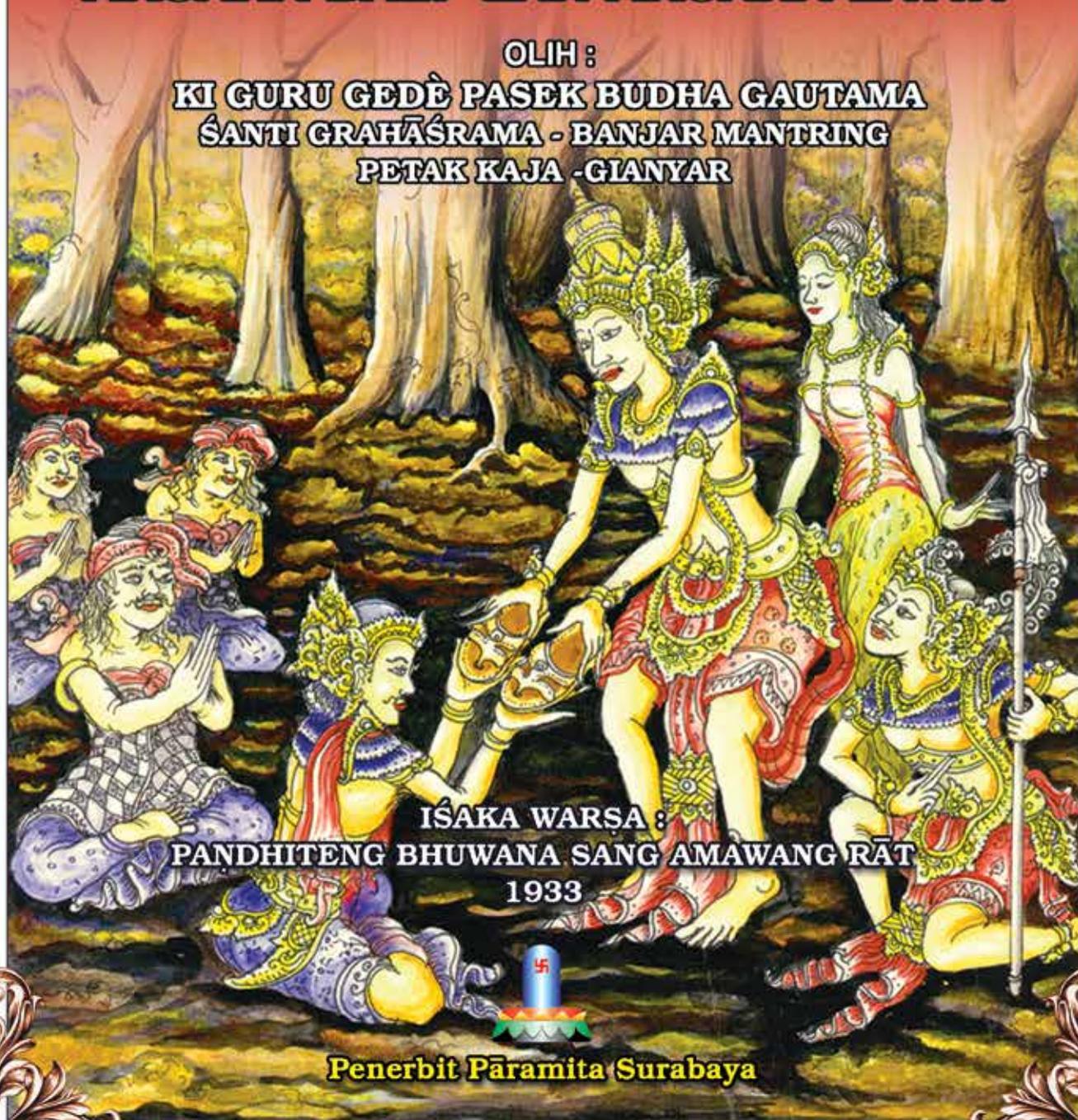
RĀMĀYAṆA

JILID : II

KASURAT ANTUK :
AKSARA BALI LAN AKSARA LATIN

OLIH :

KI GURU GEDÈ PASEK BUDHA GAUTAMA
ŚANTI GRAHĀŚRAMA - BANJAR MANTRING
PETAK KAJA - GIANYAR

ISĀKA WARSA :
PANDHITENG BHUWANA SANG AMAWANG RĀT
1933

Penerbit Pāramita Surabaya

PANUNTUN MALAJAH WIRAMA KAKAWIN

RĀMĀYANA

JILID : II

KASURAT ANTUK:

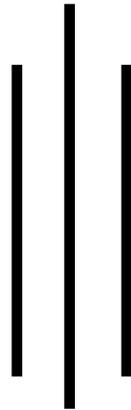
AKSARA BALI LAN AKSARA LATIN

OLIH:

KI GURU GEDÉ PASEK BUDHA GAUTAMA

Śantigrahāśrama - Banjar Mantring - Petak Kaja

= Gianyar =

IŚAKA WARṢA :

PAN̄DHITENG BHUWANA SANG AMAWANG RĀT

1933

Penerbit Pāramita Surabaya

Dilarang memperbanyak karya tulis ini dalam bentuk dan dengan cara apapun, termasuk fotokopi, tanpa izin tertulis dari penerbit.
(sesuai dengan Pasal 2 ayat 1 dan Pasal 49 ayat 1 UU No. 19 tahun 2002)

Sanksi Pelanggaran

Pasal 72 Undang-undang No. 19 Tahun 2002 tentang Hak Cipta

- (1) Barangsiapa dengan sengaja dan tanpa hak melakukan perbuatan sebagaimana dimaksud dalam Pasal 2 ayat (1) atau Pasal 49 ayat (1) dan ayat (2) dipidana dengan pidana penjara masing-masing paling singkat 1 (satu) bulan dan/atau denda paling sedikit Rp 1.000.000,00 (satu juta rupiah), atau pidana penjara paling lama 7 (tujuh) tahun dan/atau denda paling banyak Rp 5.000.000.000,00 (lima miliar rupiah).
- (2) Barangsiapa dengan sengaja menyiarkan, memamerkan, mengedarkan, atau menjual kepada umum suatu Ciptaan atau barang hasil pelanggaran Hak Cipta atau Hak Terkait sebagaimana dimaksud pada ayat (1) dipidana dengan pidana penjara paling lama 5 (lima) tahun dan/atau denda paling banyak Rp 500.000.000,00 (lima ratus juta rupiah).

សុបត្តន្តបិដកបិដកសិក្ខា

កម្មវិធី

ទិវិក្ខិកៈ ១

សម្ភារៈសុបត្តន្ត

១ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ២ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ៣

កម្មវិធី

១ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ២ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ៣

៤ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ៥ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ៦

៧ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា

សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា

១ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ២ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា ៣

៤ សុបត្តន្តបិដកសិក្ខា

Katalog Dalam Terbitan (KDT)

PANUNTUN MALAJAH WIRAMA KAKAWIN

RĀMĀYAṆA

Ki Guru Gedé Pasek Budha Gautama

Surabaya: Pāramita, 2013
vi + 250 hal ; 205 x 280 mm

ISBN : 978-602-204-277-8

PANUNTUN MALAJAH WIRAMA KAKAWIN

RĀMĀYAṆA

Penulis : 1. Ki Guru Gedé Pasek Budha Gautama
2. Dr. A. A. Gde Alit Geria, M.Si.
3. Ni Nyoman Sutarpini, S.Pd.

Editor : Ni Made Rai Setyawati, S.Pd.

Ilustrasi Cover : A. A. Gede Rai Wija

Keterangan Cover : Sang Bharata menerima mandat dari kakaknya yaitu Sang Rama sebagai Raja Ayodya, selama Sang Rama berada di hutan. Sang Bharata menerima alas kaki Sang Rama, yang setiap saat disembah oleh Sang Bharata bersama rakyat Ayodya.

Cover & Layout : Agus Parnama

Penerbit & Percetakan : "PĀRAMITA"

Email: info@penerbitparamita.com

<http://www.penerbitparamita.com>

Jl. Menanggal III No. 32 Telp. (031) 8295555, 8295500

Surabaya 60234 Fax : (031) 8295555

Pemasaran "PĀRAMITA"

Jl. Letda Made Putra 16 Telp. (0361) 226445, 244049, 8424209

Denpasar Fax : (0361) 226445

Cetakan 2013

PAMAHBAH

Om Swastyastu

Malarapan antuk asung kertalugrahanida Sang Hyang Widi Wasa, prasida antuk titiang nglanturang nular Kakawin Ramayana puniki, tur sampun majelegan dados cakepan kaping II (Jilid II). Cakepan jilid II puniki wantah marupa lanturan saking jilid I.

Cakepan jilid II puniki, winangun pateh kadi cakepan Jilid I, inggih punika marupa : TUNTUNAN MALAJAH WIRAMA KAKAWIN, taler kasurat antuk kalih warni aksara, inggih punika : Aksara Bali lan Aksara Latin.

Ri sapawetun cakepan jilid II puniki, mogi-mogi wenten pikenohnnyané, majeng ring Ratu Ida Dané sinamian.

Om Sÿhanti Shanti Shanti Om.

Gianyar, 12 Februari 2012

Sang manular

DAFTAR ISI

PAMAHBAH	V
DAPTAR ISI	VI
PENUNTUN BELAJAR WIRAMA KEKAWIN RAMAYANA	1
WIRAMA PRETHWITALA	2
MALINI	104
WARNA MILINI	106
RUCIRA	114
WATAPATYA	118
PAWITRA	120
PRETHWITALA	130
SIKARINI	146
MALINI	162
WIRAMAUPACANDHASIKA	166
PRABODHITA	182
UPACANDHASIKA	198
PRABODHITA	206
UPACANDHSIKA	232
PRABODHITA	240
PUSPITAGRA	244

१३१

- 1 -

**PENUNTUN BELAJAR WIRAMA KEKAWIN
= RĀMĀYAṆA =**

ស ទ្រីយាសស្សាវត្ត

** Tṛtiyas Sargah **

វិរាមបុត្រិយវិរាម

Wirāma : Pṛethwitala

០០ - ០០ - ០ - ០ ០០ - ០ - - ០០ = កវីលា

- កវី ឆទ្រីយាសស្សាវត្ត ឯ ឆាតោរាម
1. Dhateng pwa Maharāja Sang Daśaratha
- យ្យុវាស្សាវត្ត
- rya Yodhyā pura,
- បុត្រស្រី ទាម ឆាតោរាម
- inastuti ta Sang Naréndrasuta Rāma
- វាសនី ឆាតោរាម
- déning sarāt,
- ឆាតោរាម ឆាតោរាម ឆាតោរាម
- apan hilangaken musuhnira Mahā rṣi
- វិរាមបុត្រ
- ring ngaśrama,
- ឆាតោរាម ឆាតោរាម
- lawan Paraśurāma śakti

ស ដំពេក គាបិ ទិវេណ្ណ

** Sargah kaping tiga **

រំបិរាមប្រម្រិត្យាស = លបិសត្តត្តរ

Wirāma Pr̥ethwitala = Lapisan tanah

- ៣៧
1. សាម្បត្តប្បុរ ហិដា ដំ ប្រដុ ដាសារាម
 Sampun rauh Ida Sang Prabu Dasarata
 រិ ប្បរិ ឧរាសាប្ប្រ
 ring Puri Ayodya,
 គាហាត្រដិដា ដំ រាទ ប្បប្រ រាម
 kaalem Ida Sang Rajaputra Rama
 ហាត្តត្តាសាសា
 antuk jagaté,
 សាត្តត្តាស្រដិដា តិលដំ មិដិរ ហិដា ដំ មហាម្បតិ
 santukan prasida nelasang mesehida Sang Mahamuni
 រិ បាសាសា
 ring patapan,
 មិបុរ ហិដា ដំ រាម ដំ ហាស ហាប្បស្តត្តិរាម
 miwah ida Sang Rama Bhargawa yadyastun mawisésa

ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ
tuwi soratah dénira.

ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ
2. Tatan hana wanéh anung pinuji
ᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗᨗᨗ
denikang wwang kabéh,
ᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ
naréndra suta Rāmadéwa
ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗᨗᨗᨗ
sira śakti tātan kalén,
ᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗᨗ
amatya bhaṭa mantri tuṣṭa magirang
ᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗ
padhā ngastuti,
ᨗᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗᨗ ᨗᨗᨗᨗᨗ
sirékana iniṣṭi ratwa

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា

taler kaon antukida.

២១ ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា កាណាតុក្កាណា

2. Tan wénten séos sané kasumbungang

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា

antuk wadwané sami,

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា កាណាតុក្កាណា

wantah ida Sang Rajaputra Ragawa

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា កាណាតុក្កាណា

Ida mawisésa tan wénten sané lianan,

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា កាណាតុក្កាណា

pepatih baudanda tandamantriné pada lé dang égar

សមី មមូជ្យា

sami mamujiang,

ហេត្នៃ កាណាតុក្កាណា កាណាតុក្កាណា

ida sané kaacepang madeg agung

និកានាង ព្យាសាស្ត្រ បុរា ញ្ញ
nikanāng Ngayodhyā pura.

ញ្ញា ៣. សមញ្ញា គរុរាត្រ័ ធិនាគរាមា
3. Samangkana Naréndra Sang Daśarathā

សិហាម ពិរា
si harṣā girang,
សិរាម ទ្រុតា រាត្រ័ ហនិ សិហារា
Si Rāma juga ratwa tan si bharata

ប្រា លិង្គិរា
pwa nā lingnira,

ប្រាស្តា ករេង្គ
praśāsta kaṛengö

បរាម បរា ឃ្យ គរុរាត្រ័ បរេង្គ
param para ujar naréndrā pageh,

សមាប្តា វិណារា ទិកា ពិកា គរុរាត្រ័
samāpta winarah tikang bala kabéh

ហិរិកាវិរិទ្យាសាម្បត្តិរាជានាម

irika ring Ayodhya negara.

ក្រ

3.

សប្បនិកា ទេវត្រៃ ហិរិ ឧបាសា ឧបាសា

Sapunika taler Ida Sang Prabhu Dasaratha

ហេតុមហេតិ វេលា

alem dahating lé dang,

ទ្រុក ហិរិ ឧបាសា ហេតុ វេលា ទ្រុក ឧបាសា

twah i cening Sang Rama adegang ratu tusing ja Sang Bharata

សប្បនិកា បសាន្តិកា

sapunika wacananida,

កាស្មប្បិប្បិ

kasub kapi reng

មហេតិ មហេតិ មហេតិ ឧបាសា ឧបាសា

mawanti-wanti pangandikanida Sang Prabhu jejer,

សាម្បត្តិ ឧបាសា ឧបាសា ឧបាសា ឧបាសា

sampun puput kadahin panjaké sami

រ្យូជរ សិប្បង ញ្ញ
ryujar Sang Prabhu.

- 31 ទេវតាសា មនី មញ្ញ្យាហា
- 4. Anéka saji sangrahé
 កាណាភិកេតា យូមេហ តេកា
 kangabhiséka yoméh tekā,
 មិញ្ញាហា មបដា បិដា មនី
 sinangraha sapada piṭa maṇi
 មុក្យា មិញ្ញាសាសា
 mukya singhāsana,
 លាវណកា កុម្មហ តិរិថា យា មិន្យា
 lawan kanaka kumbha tīrtha ya isinya
 សាម្បុន មាវិត
 sāmpun mawit,
 ទិណមា មិញ្ញាសា
 ginomaya ikang sabhā

រិ ងា រិ បសាតត្តិ ងា សិប្បឡា

ring daging wacananida Sang Prabhu.

31 ឡា ងា តត្ត បសា រា រា ត សា ឡា ត្ត ឡា មិ ងា

4. Dudonan upakarané sampun cumawis

រិ ហ ត្ត តា តា ងា រា តា រា ត សា ឡា ត្ត ឡា មិ ងា

ri hantukan pabhisékané sampun tampek,

តា ឡា មិ ងា ហ ហ តា រា ត្ត រា ត ម ងា រា ត ត មិ ងា

kacumawisang tatakan cokor masasocan manik

បិ ត ត មិ ងា ត

pingajeng singhasana,

ម ងា មិ ងា ម ងា ម ងា ម ងា ម ងា

makamiwah sangku mas madaging tirta

សា ឡា ត្ត ឡា មិ ងា

sampun cumawis,

តា ហ ប ម ងា ត ត ត ត ត ត ត ត

kaupa rengganin bancingahé punika

សិក្សាត្រៃ តោធាតោមោ ត្រៃ
sinawuran ta gandhākṣata.

- ១១ ស្សត្រៃ ត្រៃត្រៃស្រីសិវាហិ
- 5. Sugandha kumukus ngasöp
 យា តិណតា កាបេហ៍ តូត សិសិ
 ya tinatā kabéh tūt sisi,
 ត្រៃត្រៃស្ស មាវិល្យត្រៃត្រៃ
 kukusnya mawelun welun
 ត្រៃត្រៃ ធាហ្មប តោធាតោមោ
 gugula dhūpa gandho tka ṭa,
 សិក្សា ស្រាហិ សាមាតោ សត
 sekar surabhi cāmpakā sana
 ស្សត្រៃ ត្រៃត្រៃ មាវិល្យ
 sugandha lumrā marūm,
 លាវា ត្រៃត្រៃ ត្រៃត្រៃ
 lawan dhwaja patakā

ត្រូវ គាស្ត្រីហិរិ បបក្សត្រីបុត្រិណេ
tur kasambahin wawangén miwah bija.

១៧

ហាសិរុប មាត្របូត្រីហិរិ

5. Asepé malepug miik

គាហាហា សមិ មក្សត្រីហិរិ បិប្បិ

katata sami majejer ring pinggir,

ហាគុស្ត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ

andusnyané malimpugan

មិកាត្រីហិរិ មិហិរិ មិហិរិ

menya dhupa miik-miikan,

សិកាសិកា មាត្របូត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ

sekar sandat campaka angsana

មាត្របូត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ

malimpugan merik sumirit,

មាត្របូត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ មាត្របូត្រីហិរិ

makamiwah kekobér umbul-umbul

កុសលេស គីលេប្យា កុសលេស កុសលេស
komala kelabnya déning angin.

៤១ ដឹងនិរា គីលេប្យា កុសលេស
6. Sedhengnira kinārya ratwa ngabhishéka

កុសលេស កុសលេស

yo méh tekā,

កុសលេស ដឹង គីលេប្យា កុសលេស

gelāna sira Sang Naréndra Gharinī

ដឹង កុសលេស

sirang Kékayī,

កុសលេស គីលេប្យា ដឹង គីលេប្យា កុសលេស

anaknira atah sirang Bharata ratwa

គីលេប្យា គីលេប្យា

kahyunira,

គីលេប្យា គីលេប្យា

apan pasamayan

ធូឡុន តើតើរកកក តើឡុន ហតើតើ

lemuh gebirannyané tempuh angin.

៤១ រិកាល គាប្យ បងិកុមារកក

6. Rikala karya pabhisékané

សឡុន តើស្រុក

sāmpun nandes rawuh,

គាប្យហាហាគាប្យ គាតិក កុមារា ក្រៃ តើស្រុក

kabiahparan pakayunan Ida Dewagung Istri

ហិកាឡុន កក គាប្យ

Ida Dyah Kékayi,

មក្រុម តើកក គាប្យ គាប្យ គាប្យ គាប្យ គាប្យ

mangda putranidané Sang Bharata kéwanten madeg agung

បក្រុម តើកក

pangaptinida

រិហាត្រុក គាប្យ គាប្យ គាប្យ គាប្យ គាប្យ

rihantukan wénten pasobaya

မိမိခိက မိကောမာမာပဒုပ္ပာမဒုပ္ပာ
sedheng nira sinomah-somah pwa wéh.

၇၅၂ ဣဟေဣဟေဣဟေဣဟေဣ
 7. Ndatan hana anaknirā
 ပက ပကဣကုကိ မိ ဣခိ
 para-paran maréng sang kaki,
 မိကိဣကဟေ ဣ ဣကု
 sirang Bharata tar weruh
 ယုကိဣကိဣကိကိကိကိကိ
 ryangen -angen nirang Kékayī,
 မိက ဣကုကုကုကုကုကုကု
 sirā ta juga mogha kimburu
 ဣကုကုကုကိကိ ကုကုကု
 tumon sirang Rāghawa,
 ဣကုကုပ္ပာမာ
 alah pracaya

ដាវីក្រា កាត្រូមីសិក្សាភារិហិក្រា

dawegé kalemesin sane rihin.

៧១ ដំណឹងត្រូវត្រូវប្រឹក្សាប្រឹក្សាដាវីក្រា

7. Sedek tan wénten ring puri putranidané

ល្បីល្បាញ មហេសី ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា

lungga malelancaran ring linggih kakiangé,

ហិដា ដា ដាវីក្រា ក្រាវីក្រា

Ida Sang Bharata tan uning

ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា ដាវីក្រា ក្រាវីក្រា

ring tetujon kayunida Sang Kékayī,

ហិដា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា

Ida kéwanten mawastu wetu kayun iri

ក្រាវីក្រា ហិដា ដា ក្រាវីក្រា

ngaksi ida Sang Rāma ,

ហិដា ក្រាវីក្រា ក្រាវីក្រា

antukan banget andel

រីក្សេន្តំ ធម្មយន្តិ ស្យុយោធនុ ធិរា ញ្ញ
ring ngujar samayaning sumomah sira.

៥១ មធិរា ធិរា រីក្សេន្តំ ធិរា ធិរា

8. Masö sira ri sang naradhipa

មហាមមិ ធិរា ធិរា ធិរា

mahā mamighnān adon,

បិណ្ឌិត្តនិរា ធិ ធិរា ធិរា ធិរា

pinintanira sang Naréndrasuta Rāma

ធិរា ធិរា ធិរា

munggwé ngalas,

ធិរា ធិរា ធិរា ធិរា

anaknira atah ya ratwa

ធិរា ធិរា ធិរា ធិរា

kaharep nirang Kékayī

ធិរា ធិរា ធិរា ធិរា ធិរា ធិរា

gelāna ta Naréndra Sang Daśarathā sa

រីង កាយិ ហុសាយោក កាយិកាយិ ហិកា កាយិកាយិ

ring daging pasobayané dawegé ida kareremih.

៨. បីង តាតិកា ហិកាយិ ដំ ប្រា

Pedek tangkil ida ring Sang Prabhu

មិសាយុបដំមិសាយុបដំ តាតិកាយិ ហិកាយិ

misadia pacang mialangin bebuatidané,

កាយិ តាតិកា ដំ ហិកាយិ ប្រា

katunas ida Sang Rajaputra Rāma

មាត្រា មាត្រា តាតិកាយិ ហិកាយិ

mangda malinggih ring alasé,

ហិកាយិ ប្រា តាតិកាយិ មាត្រា មាត្រា

wantah putranida ugi mangda madeg agung

បីង តាតិកា ប្រា តាតិកាយិ

pinunas Ida Dyah Kékayi,

កាយិ តាតិកាយិ ប្រា តាតិកាយិ

kabiahparan Sang Prabhu Dasarata

កេរ្តិ៍សិរា

kepwan sira.

ឃ្លា

សុភ័យសុភ័យ សុភ័យ សុភ័យ

9. sawétnikana satya sang prabhu

កិនុងកាណា កិនុងកាណា

kinon nganak minggata,

កាដិប្យា ហិលាង កាដិប្យា

kadi pwa ya hilang ngasih nira

អិដេប កិនាង វវាង កាបេង

idhep nikang wwang kabéh,

កេលាណា មាណា

gelāna mangarang

កេលាណា មាណា កេលាណា មាណា

ngalah sa lahasā ti mohā ngesah,

មាហ័ម តា សាណាណា

mahöm ta sahananya

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
sungsut kayun kébukan Ida.

၉၅၂
၉. မလရာပၢနုၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
Malarapan antuk kasusatian kayunida Sang Prabhu

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
kandikayang putrané mangda matilar,
သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
sat winaluya ical kayun sayangidané

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
kamanah olih kaulanidané sami,

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
kébukan manulamé

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
banget iwang panampén kalangkung bingung mulisah,

သွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်းသွၵ်း
raris parum sakatahipun

ကပ္ပဝုဠ်မိသိဝိသိကာလေပ ဣ
kapwa umasö ri sang Rāghawa.

၁၀၀၁ အဂ္ဂဟာလေပ လပိသိ အဂ္ဂဟန္တု

10. A ho lalu lalis Naréndra

ဟေမ ဟေအဂ္ဂဟန္တု ပိဒု ကျဏ္ဍ

tama tan panolih guṇa,

လပိသိ အဂ္ဂဟေ ဣပ

lawan Bharata duṣṭa

ဟာဒု လပိ ပိဏ္ဍိ နိဂိ ဂ္ဂဟေပိ

ah lalu geleh nirang Kékayī,

အဟေအိ ဟေ ဟေ ဟေ ဟေ

nahan ya ta wuwusnya wéh

ဂိ ဟေပိ ဣဂိ ကလေပ

ri harepannirang Rāghawa,

ဟေပိ ဣဂ္ဂဟန္တု လပိ

tumūta umaréng alas

មគាសមិកត្តិហិរិ ហិមា ឯ រាម។

Makasami nangkil ring ida Sang Rāma.

៧០១ ហាឡុ គាហក្ខ័ ហត្ថាយ ហិមា ឯ ប្រហូ

10. Aduh, kalangkung lascarya Ida Sang Prabhu

កុតត្តិកវិសត្តិក្យ រិ គាហ្វតតិ។

nénten pisan lingu ring kagunan,

សមលីហា ឯ ឧរាហា កុសារា

samaliha sang Bharata corah

ហា គាហិក្ខ័ ត្រហ័ ឡុ កុសាសាសិ។

ah kalintang leteh Diah Kékayi,

សប្បនិសា ឡត្តិ បតិហិ កត្តិប្បតិ។

sapunika mungging pakeengan ipun

រិ ហា ឯ ហិមា ឯ រាម។

ring ajengida Sang Rāma ,

បតិ សប្បុ តិរិ កាហសិ។

pacang sareng ngiring ngalas

គំរាគំរាគ្យោគត្យោ ញ្ច

kira-kiranya tan kantun.

ក្រក្រ ធួធួរ ហេធួរ គ្រហហ្វេ

11. Sudhīra ta sirang Nṛepātmaja

ហឺ ហេហ្វេ ធួរ

wawang ta mojar sira,

ហេត្រ ធួរ គ្រហ

lakingku sahananta

ហេហ្វេហេត្រ គ្រហ គ្រហ គ្រហ គ្រហ

haywa malarāk parékā ngalas ,

អេហេត្រ គ្រហ អេត្រ ធួរ

apan nikana ajña Sang Prabhu

អេត្រ គ្រហ ហេត្រ គ្រហ

anugrahékin teka

ប្រហេត្រ គ្រហ គ្រហ គ្រហ

prayojanan ikéng anak

ក្សេមបយ៉ា បកុនាភិ កោប ក្សេ
gumawayang pakoning bapa.

កេក្សេ ឧបត្សវិរា មមីម្បន្តិភា

12. apan sira mametwaken

សិរាមកុបុប្បុហិកុភ័ន្តិភា

sira mawéh wruhéng lor kidul,

សិរាភាមកេក្សេ

sireka mangingū

រូមាភាមិភាភា កោភាភិ វិ ធាយា

rumaksa rikanā nganak ring bhaya,

ឧកោ បក្សេបភាវា សិ ប្បុ

agöng pangupakāra Sang Prabhu

មមាភ្នេ មាភ្នេភា

matangnya tag langghana

ក្សេហិវ មមាមិសន្តិភា

lehöng mati misan-misan

ပၤဟ့ၤဟါၤ ဣၤကၤၤကၤသဲၤ ပိၤဟ့ၤဟ့ၤ ဟိၤကၤကၤမၤ။
patut nglaksanayang pituduh i rerama.

၁၂။ ပိၤကၤကၤ ဟိၤသဲၤ ဟၤကၤကၤ ဣၤပၤကၤ

12. wiréh ida ané ngrupaka

ဟိၤသဲၤ သၤကၤကၤ မၤပၤဟိၤသ့ၤ ဣၤပၤကၤ ကၤပိၤ ကၤကၤကၤ ဣၤကၤကၤကၤ

ida sané mapaica krana nawang kaja ကၤကၤကၤကၤ

ဟိၤသဲၤ ဟၤကၤကၤ ကၤကၤကၤကၤ

ida ané nyropén

ကၤပုၤကၤသဲၤကိၤကၤကၤဟိၤပျၤကၤကၤကၤကၤကၤကၤကၤကၤ

ngarengayang rikāla i pianak katibénan sengkala,

ဟၤကၤကၤ ပၤကၤပၤဟိၤကၤကၤကၤ သဲၤ ပုၤသ့

agung pangupa piran Ida Sang Prabu

ဣၤပၤကၤကၤကၤကၤ ဣၤသိၤ ကၤကၤကၤ ပိၤပၤကၤ

krana gelah tusing bani piwal,

မိၤကၤဟၤကၤကၤကၤ မၤဟိၤ ဟၤပိၤသဲၤ

melahan suba mati apisan

သနာဂါရံ ဝိဟိတံ ဝိဘေဝ ဣ
sakari kang wihang ring bapa .

ဣဉ္ဇာ ၂၅ ဝိဒု ဖာ သဟာနန္တ

13. Tulih ta sahananta

ဟယျ ဖာ သဂုဇာနာ ဂုဏ်နိဟျဗျာနါ

haywa ta saśoka déning hulun,

အဂိဉ္ဇာ သမိဝိဉ္ဇာ

aringku ya siwinta

သိ ဘဂဖာ ဘဗျ ဖာ ဣပဉ္ဇာယ

Sang Bharata ratwa tan sangśaya,

အပဉ္ဇာ ဣဉ္ဇာ ဘဗျ

apan aku ikāng rat

ဣဗျ အဂိဉ္ဇာ ဖာ ဖဲ နာဂုဗာနါ

ṇdhatu aringku tātara kalén

လပဉ္ဇာ ဝိဂ နာဂုဗျ ဖာ ဣပဉ္ဇာ

lawan sira naréndra tangguhana

បដយំ តោនិ បិបរិប៊ិ ហិដា ហិ ហានិ។

padayang bani piwal ring Ida i aji.

កញ្ច ឡូបិរុ បមត្តុនេត្តនិវេ

13. Mulih Paman ajak makejang

ហិដា បមត្តុនេត្តនិវេ តោនិ ហិដា ហានិ។

eda Paman sedih baan unduk gelahé,

ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ

adin gelahé ané sandang baktinin Paman

ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ

to Sang Bharata sung sung adegang prabu eda sangsaya,

ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ

yadian gelah ané madeg agung

បិប្រិហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ

pitui adin gelahé tusing ja bani,

ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ ហានិវេ

buina Ida Sang Prabu sandang pakélingin

ហាយ្យុកោតាហាយិ ញ្ញ
haywa śokang hati.

ក្រ31 គហន្តិគាគលិនិរា

14. Nahan nikana lingnira

គ្រមមពេទ័ពិហេ ល្យញ្ញា សិរា

krama mangadeg ta lunghā sira,

លហន្តិរិនិរា ហេ លគាស្ត្រា

lawan arinirā ta Lakṣmaṇa

ត្រុមុត្រុសិរា កុំមេសិរិ

tumūt sirang Maithili,

ស្មន្តិមហិរិ

sumantri mapatih

សិរា ពេទ័ពិគាតាហាយិ

sirā ngateraken parékāng ngalas,

លហន្តាហាត សិស្សាស្រា សិរា រាត្រា

lawan sahana sang sumādhyā sira ratwa

ហាប៉េ ហ្វេសិ ស្យាប្យទ្រំ ទើកកានិសាហ្យាភី ។
apang tusing sungsut di jeroning kayun.

13. ហាសប្យានិសា ហសានន្តិទា

14. Asapunika wacanan ida

រារិសង្កេតនិក្ខេបទេវី ។

raris ngadeg makinkin memargi,

កាសប្យេវិក្ខេបនិក្ខេបទេវី ដំ លាសាស្យា

kasarengin antuk arinidané Sang Laksmana

មាសាមិហន្តរាមិ ដំ ហេវី ។

makamiwah Déwi Sita,

បបទេវី កោហ្យាសាស្យា ហេវី មន្ត្រី ។

pepatih baudanda tanda mantriné

កេវិកេ ហ្សេត្ត កាហេហេវី ។

ngiringang lunga ka alase

មិហន្តរាសាស្យា ដំ មិសាទិយា កេវិកេ ហេវី ។

miwah sakatah sané misadia ngadegang Ida Prabu

ယာသိဒ္ဓံ ဟေယုဟါ။
yāsih tumūt.

ကံၤၤ ၁။ မၤဟိၤသိၤကံၤကိၤကတၤကမၤဂါၤ ကိၤဟေၤဃာၤ

15. Dhateng sira rikāngalas ri Tamasā

မၤဟာၤကမၤပျဲၤ ဃာၤ

mahā rāmya ya,

ကလံၤနဲၤနိၤမၤ

lalung diwasa

မၤဗျီၤနိၤပျဲၤကံၤ ကိၤကတၤကမၤဂါၤ

manghinep sira rikāng alas bhiṣaṇa,

ကိၤကတၤကမၤဂါၤ ကိၤကတၤကမၤဂါၤ

rinakṣanira tékanang bala kabéh

ပိၤဇဲၤယာၤ

pijer yā turu,

မၤကွၤသိၤ

wanguṇdhaina

សុភក្តិ កិរិកិរិ

subhakti ngiringang.

៧៣ រាហូរ ហិរិហិហិហិសុមសាវុត

15. Rawuh ida ring alas Tamasané

សុភក្តិហិហិហិហិហិ

sané dahat ngulangunin,

សុរុបសុរុយានេ

surup suryané

មាកុលេម កិរិហិហិហិសុមសាវុត ក្រសួន

makolem ida ring alase sané ngresresin,

ហិរិហិហិហិហិហិហិ

among ida wadwané sami

សុភក្តិហិហិហិហិ

sané pules lelep

កិរិហិហិហិ

ring das rahina

តើយើងមិនក្រហមក៏នឹងស្នាក់រាល់យប់ ញ្ច
śighra minggata ngenes ta Rāghawa.

ក្រណា ដំរីវាចារ្យកាលស្នាក់យប់ មិល្យ

16. Sirang Taruṇa Lakṣmaṇa milu

លេបគ្រូដំរីវា កុំមែនលើ។

lawan sirang Maithili

ហេតុអ្វីហ្ន៎ មិល្យ

tatan hana weruh

ដឹងនឹងគ្រូមិនក្រហម ញ្ចដំរីវា។

sedheng nira numinggatang ngenes hilang ,

តើលោក ក្រហមនឹងលោកស្នាក់យប់ញ្ច

gelāna ikanang balān pawungu

កាលគ្រូមិល្យ ក្រណា។

lén sumantryā ngarang,

ឧបត្ថម្ភលើលោក

apan kahilangan

ដំរើលីស្មទើក្រលីលីកៅហិធាដំរាមរាម ។

digelis matinggal nyilib Ida Sang Rāmadéwa.

ក្រណ ហិធាដំរាមរាម ក្រណ ក្រណ

16. Ida Sang Lakṣmaṇa nyarengin

មិបុហិធា រាម ដំរាម

miwah Ida Dewi Sita,

រាម រាម រាម រាម រាម រាម

nénten pisan wénten sané uning

រិកាល រាម រាម រាម រាម រាម

rikālan ida matilar sasiliban,

រាម រាម រាម រាម រាម រាម

kébukan wadwané rikāla bangun

មិបុបរាម រាម រាម រាម រាម រាម

miwah para mantra pangajengé kabiaparan,

រិហា រាម រាម រាម រាម រាម

ri antuk kaicalan

តាមគ្រូហិរិវិសាស្សិវិកា រាឃេប វ្យា
taman wruhing wekasnirāng Rāghawa.

កេសេ ហ្សឺយមគតិសិវិកាពេលសិ
17. Humung ya manangis rikāng ngalas

ហាលុ មសម្មុទ្ធស្សា
halah masambat musū

តាមគ្រូហិ បុមតាគ្រូ វិសិវិហិលិ
tatan wruhi pamétanya ri sirang hilang

តាត្រូតាតា
tan katon,

មល្យឃិតាមតាតា ម្យលិ
maluy ta ya kabéh mulih

តាតា វិកាតាតា យាយា បុរា
teka rikéng Ayodhyā pura,

មតាតា ត្រូតា តាតា ម្យលិ
manahnya juga tan mulih

ហេតុត្រូវតែប្រកាន់ពិធីក្រុមហ៊ុនដំណើរការមកហើយ ។

tan wénten kauningin linggih Ida Sang Ramadéwa.

ក្រលំ ។ មហោយុហនិប្បត្តិវិហារហេតុ

17. Mabiayuhan ipun ngeling ring alasé

មនស្សហេតុក៏ហៅហើយ

masesambatan manyerit,

ក្រុមហ៊ុនសម្រាប់ពិធីក្រុមហ៊ុនដំណើរការ

nénten pisan uning ring dija rerehipun Ida sang ical

ហេតុត្រូវតែ

tan makanten,

មហោយុហនិប្បត្តិវិហារហេតុ

mawali raris ipun sami budal

រាហ៍ រឺ អាយុហេតុ

rauh ring Ayodhya Pura,

សក្រុមហ៊ុនសម្រាប់ពិធីក្រុមហ៊ុនដំណើរការ

sakéwanten manah ipun tan sareng budal

မိလ္လု ဟုဗ္ဗုဗျါ ဂိ သိကာလေပ ဣ
milu tumūt ri Sang Rāghawa.

ကံဗီၤ လပတုၤကပတိၤ သုဗ္ဗန္တိၤ

18. Lawan sangapatih sumantri

မာဟုဗ္ဗုဗ္ဗိဂုဘိ ဟုဗ္ဗု မိလ္လုၤ

maraup siréng lwah magöng,

လိလောလကန္တိဂါမာရု

linālana nirang manah

မာန္တိန္ဒြိဝိၤ ဟန္တိန္ဒြိန္ဒြိၤ

makin agöng ta kingking nira

ဗျုလိၤဟမိၤက

mulih ta sira

ဟုဗ္ဗုဗ္ဗုဗ္ဗိဂုဘိ ကန္တိန္ဒြိ သိကာလေပၤ

tūt hawan rangen angen ta Sang Rāghawa,

သဗ္ဗိန္ဒြိဂါမာရုဗျုဗျုက

dhateng sira rikang Ayodhyā pura

សប្តិ កើរិ ហិរា ធីរាម ॥

sareng ngiring Ida Sang Rama.

កេស៊ី មិហរិ ធីហាបទិរ រាហូហិ ធីត្រិ បពេទ្យេត

18. Miwah Sang Mahapatih rauhing mantri pangajengé

ធីរាហូប៊ិ ធីត្រាតុកា ហាវិរិ

maraup ring tukade ageng,

គាលិបូរា បកាយុនា

kalipurang pakayunané

សយាត្រិ តិ ធីត្រាតុកា ធីត្រាតុកា

sayan ngagengang sungsut kayun danéné,

ធីត្រាតុកា

mantuk raris dané

សបព្វាបមិ តិ ត្រាតុកា ធីត្រាតុកា ធីត្រាតុកា ធីត្រាតុកា

sapanjang pamargi ngayun -ngayunin ida sang Rāma,

រាហូរិប៊ិ ធីត្រាតុកា

rauh ring Puri Ayodhya

រាត្រីនាត្រីនា លោកនិពន្ធនា ញ្ញ
rangen angen laraning anak.

ញ្ញ១ ក្រុមស្រី សិរីរា គាត់

20. Inastuti siréng dangū

បិណ្ឌុទិ ធីរាហា ហ្ន៎ ញ្ញ្វើរា

pinuji dhīra tātar legö,

សាហិស្សុ ហ្សមីន

sahiṣṇu humeneng

កុម្មុលាក់ ឺកាង លារ៉ាង៉ាង តេមេន

kumölaken ikang Larāngöng temen

មីនេរិ បាបាសាអ៊ីរា

mené ri papasahnira

ប្រា យា សាហិស្សុ តាតាន ហានា

pwa ya sahiṣṇu tātan hana,

កុប៉េ កាបាលុប្យ អិដ្យេអ៊ីរា

gupé kapalupuy hidhepnira

မိကယွနီယွနီနီနီကယွနီကယွနီကယွနီ ၂၂
mikayun-kayunin kasangsaran putrané.

၂၅၂ ကာဟကွမိဏ် ဟူက ရိဟိရါ

20. Kaalem ida duké rihin

ကယွနီပင်္ဂဲဒ် ဟူနီနီနီဟူနီကယွနီ
kasumbung pageh nénten kahanan obah,

ဟိဟိဟူနီ

tegeg humeneng

ကဟိရါ ဟူနီ ဟူနီကယွနီ ဟူနီကယွနီ

nahenang duh kitané mahābara,

မကယွနီ ဟူနီ ဟူနီကယွနီ

sané mangkin ring pasah idané

ဟူနီကယွနီ ဟူနီကယွနီ ဟူနီကယွနီ

wyakti kategegan kayuné tan kantun,

ဟူနီကယွနီ ဟူနီကယွနီ

lémpor dekdek pakahyunanida

ហិរាណិកាដិរាគិរិកា ក្រ
hilang kadhiranira.

ក្រកា ដ៏គ្រូហិ ហារាហាបូហិ

21. Sekul tara harep

ឲ្យដំ សារមន៍ហិហ្វិ វិស្សន៍ភិភិ

asing sarumaket tuwī nāryaken,

មរិ ហិវិសិយត្រហិ

marir pawedhian malit

ក្រតហិប្រិភិ ភុម្ភា

inalap tikang bhūṣaṇa

មហាស្មតេយត្រភុ ភិរាភភិ

mahas mabayangan manahniran akūng

ភិភុភិ ភុកា

kinungkung juga,

ភាសាភុភុមរិ ហិមភុរិ

hana laku maréng taman sira

ဝေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

wastu ical kapagehané.

၂၃၆။ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

21. Ida néntan kahyun marayunan

ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

asing-asing sané neket ring angganida kakelésang ,

ဝေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

wusan ida mawastra alus

ကပ်ပေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

kabusbus panganggéné,

ကပ်ပေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

nrawang mahideran pakayunan idané sungsut

ကပ်ပေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

kadi kableng beng kéwanten,

ကပ်ပေယျ ဟိသန္တပင်္ဂါဟာန ။

raris ida mamargi lunga ka taman

လှေလှေက ရှိ မကု ဟူ
lumalané kang manah.

၂၂၂၂၂ မကုကု ဟ မကုကု ဟ မကု
22. Makin pwa ya makūng ikang hati

ဂေလ်နာ မုကုကု ဟ
gelāna moneng atah ,

နာရေဒြာ ဟ မကုကု ဟ
naréndra baribin manah nira

တုမုကုကု ဟ
tumon taman rāmya ya

မလိက ဟ မကုကု ဟ
waling nira pangoṣadhān

လုမိပုကု ဟ မကုကု ဟ
lumipurā nguneng ringanak,

မုလိက ဟ မကုကု ဟ
mulih ta sira sakéng taman malara

ទេពាត្រៃឡង់ (ត្រៃឡង់) បកាហ្សុនាតា ។
Jaga nylimurang (nglipurang) pakahyunan.

២២១ សូមយកស្រព្វសាសនាសុភវត្ត
22. Sumayan sungsut pakayunané
ក្រាត្រៃឡង់ប្រៃឡង់
kébukan maweweh bingung,
ស៊ីប្រុសក្រាត្រៃឡង់បកាហ្សុនាតា
Sang Prabu kabiaparan pakayunan idané
កាតាស៊ី ទេពាត្រៃឡង់ ហាស្រី
ngaksi tamané asri,
ប៉ារាយ៉ាង ហិដា ដាដុតាតា
parnayang Ida jaga dados tamba
បង្កើតត្រៃឡង់ហាត្រៃឡង់ប្រៃឡង់
pacang nglipurang angené ring putrané,
មន្ត្រីស្រីដាសាស៊ី ទេពាត្រៃឡង់ ក្រាត្រៃឡង់
mantuk ida saking taman nandang sungsut

កាស្តា បុរ្យមុនិហា ក្ស័យ
kaṣṭa puh mūrccchita.

ក្ស័យ ហានគ្គិល្យ រិកង ទិលម
 23. Hanan kelu rikang tilam
 ហ្វូមិមលិហ្វូម្យម្យម្យមិសិ
 tuwi malit malembut matis,
 ហាហន្ទិរាហិរុគបរុតិ ស្យល្យរ្យសិវ
 hawak nira linépanéng sulurusör
 លហនិសគ្គាន
 lawan candana,
 គ្គហានា រាស ហានាតិសិ
 ndatan parasa tan panīsi
 មហគ្គរុកោរុ យានិវិហិ
 mapanas kabéh yak hidhep,
 រិហិក្សនិគានិវ ហ្សិវ
 siti bran ikanāng uneng

ឡលីនុ សិរវា ឌ្រៃ រាបនុ ឆ្នៃ
mulih siréng swarga wéh.

ក្រ្រា ៣១ មហុ មហលិ គាតិ
24. Mawu mawalikan

គាតិ គិវា គាវា គ្រា គាតិ គិ
Nanakbinirang naréndra nangis,
ត្រៃ លុំ លិ គ្រុ បុ ហា តិ
gelung linuputan

ឧបុ ឆ្នៃ កុ មាវា ឆាវា បុ ឆ្នៃ លាវា
apusnya umaré sawétning lara,

មាវិ គ្រា គាតា ឆុ មា វា ឆិ
manik kanaka bhūṣaṇā di

សិ វិ វា គ្រៃ តាវា វិ ក្រ មា វា
seseran tibā ring lemah,

ឧប គ្រុ ក្រ លិ តា តិ ត្រៃ លា តា មា គ្រុ មា
apan magulingan gelāna makuṣā

မဝသ္မ ဟိဒာ ဂုဓဇာ။

mawastu ida séda

၂၅၃။ ကိရိယာဗျူဟာနိ

24. Nyerit mabiayuhan

ဂဏိဓိဒ သံပုဗ္ဗ နဂိဓါ။

rabinida Sang Prabu nangis,

ဟေဏိဗ္ဗေဗျူဟာနိ နဂိဓိဂုဏိသံ

talin pusungané kakelésang

နုလိ မဂမ္ဘာဗျူဟာနိ သံပုဗ္ဗေဗျူဟာနိ။

nuli magambahan antukan sungsut ,

မာသ္မိဂုဓဇာနိ ဗျူဟာ ဗျူဟိဒ ဗျူဟိဒ

mās sesocan busana lewih-lewih

ဂဗျူဟိ ဟေဏိ ဟေဏိဂုဏိ ဟေဏိဂုဏိ ဟေဏိဂုဏိ။

rauhing ali-aliné ulung ring tanahé,

ဗျူဟိ မဂမ္ဘာဗျူဟာနိ ဗျူဟိ ဗျူဟိ

duaning mapulisahan maguyang glalang gliling

មាសមាសមាស
masambat masu.

២១
 25. ឧមាត្រា បាតា មន្ត្រី កាប្វា តា មាសា
 Amatyā bhāṭa mantri kapwa ta masö
 មហ៌ម៌ម៌ម៌
 mahöm höm kabéh,
 សិរា បារតា សិហារា យារ លាកុ មុលិហ
 sirang Bharata śīghara yar laku mulih
 មិន្ទា ធាតេង
 inundang dhateng,
 តិណិរា តិកាង កាដាត្វាន សាមុន
 tinonira tikāng kadhatwan samun
 យា តិស តិស កាបេង
 ya tis tis kabéh,
 កាដិប្វា លេប្រេកាណាង លេប្វា
 kadi pwa leburékanang lebu

មន្ទុលរុម មកើរិទី

mandulamé manyerit.

២៥

បរាបាហិវេន្តរាហ្មណ្ណោ ទោត្តមន្ទ្រិ សមិរាប្បុរ

25. Para Patih Bahudanda Tandamantri sami rauh

រារិស្មតោតោរុបាសគ្យាប្លៃសមិ

raris mabebaosan sareng sami,

ហិទាសិ ឯរាហោ ទិកើលិស្មតោតោ

Ida Sang Bharata digelis mantuk

ឡានិ ភោហ្មរិភិ ច្យោសាម្យគ្យប្បុរ

duaning katurin tur sampun rauh,

សិកោត្តិទា ប្បរិរុត ស្យប្លៃ

cingak ida puriné suung

ឡៀឡិសិបិ ទេមិសមិ

mungmung sepi jampi sami,

ហល្យា ឡ្យោ ឡើ ហោត្យោតោ

waluya lebur margi agungé

ហាបត្តយ៉ាងធូលីចៃ ញ្ច
apan tayāng dwal metu.

៧៤១ ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 26. Sagadgada manahnirāng
 ហេតុមនុស្សក្រីក្រ រំពេចឆ្មា
 laku masuk ring abhyantara,
 ហ្វូង ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 humung sahana sang kapangguha
 ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 nangis sumungsung sira,
 ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 ma takwana meper siré
 ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 kalara Sang Naréndrār pejah,
 ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា ឆ្មា
 sa torasi sirāng ibu

រិហត្ថុនាគិហេត្យត្រីត្រៃ សុត មីធាហិ។

ri antukan tan wénten dagang sané medal.

២៤១ គាហ្មហោគាហ្មតន្តិទា

26. Kegiat pakayunanida

រារិស្មត្រៃ គាតើរាប្បរិ

raris ngranjing ka jero puri,

មហ្មហោគាហ្មត្រៃ សុត គាហ្មត្រៃ

mabiyuhan akancan sang sané kapanggih

សមិ គតិស្មត្រៃហិធា

sami nangis mendak ida,

រារិសាធា មហេត្យត្រៃរិស្មត្រៃ

raris pada matakén marisesed

រិហិស្មត្រៃ គាតើរាប្បរិ ស្មត្រៃ សុត គាហ្មត្រៃ

ring indik pinungkanida Sang Prabu sané ngawinang séda,

ហេហ្មហោគាហ្មត្រៃ ហិធា

tutuwiyan biangidané

ຍາກហາສົតໂຮງນິກຸນ ພໍ ອາກາສາ ໂຮງ
marahaken siré sang anak.

ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
27. Huwus nira weruh

ນິ ກຸນາ ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
ri hétunira Sang Naréndrār pejah,

ສາຣາ ພາ ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
saroṣa mageleng siréng ibu

ຍາສົວ ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
masö ta mojar sira,

ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
lukan kita harébu nirghreṇa

ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
hatinta duṣṭā gelah,

ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື ຫຼື
wenang kita rumudha kārya Naranātha

តាតារហេនេង

tā tar heneng.

ក្នុង ហាបត្តបាលវិទ្យា ទំព័រ ២៣៣

28. Apakphala ri sang tigār para

រិកាងតាលដុក្កេម

rikang alas durggama,

និហត្តន រិកាង ព្យាយាម

kitan hana rikāng Ayodhya

បិរាច័រតនិ តត្តុបុរ

pira gönganīnak ta wéh,

កុនាង កាមិ កាបេហុមិលវា មាតិ ដេនតា

kunang kami kabéh umilwa mati dénta

វេតនីង លា

wétning lara,

អោ សាហា ដេនតា មាបេកូ ខ)

aho saphala dénta mambeku *)

កុកន្ត្រីកវិសាក្សត្រីត្រី
nénten pisan kayun meneng.

ក្របី កបិបិកុកាបិកុ កើយកុក កិ គំ កើតេយ្យក្រ

28. Napi pikolih biangé ring sang tiga lunga

កាហាហេកុម មង្គ្រេម

ka alase madurgama,

កើយំ មលិក្កិកុ កិ បូកិ កេកុយាហ្វ្យ

biang malinggih rin Puri Ayodya

ហេម្យក្របិកាហាតើកុក្រដាកើយកុក

ambulnapi kaagengan ledang biangé ,

ករិកិស្តិក្រ មប្លិ មមិ កេតេ ហង្គិមិ

raris titiang sareng sami jaga padem olih biang

ហេក្រក្រកើក្របិកុហា

antuk banget sedihé,

ហេក្រកុមបិកុកាបិកុ បិកុក្រក្រកើយំ មលិកេម

uduh mapikolih pisan antuk Biang malaksana

មាណិម៉ៃ ទេពាវុទាសមិ មាត្រាភ្នំរាប គាបិប្បុរសភិ
mademang jagaté sami tan madrewé kapiwlasan.

ក្នុង ទិវា ប្រតិបត្តិ គ្រឹះស្ថាន ពិសេស មាត្រ ក្រីក្រ ហាវៀ
29. Titian puniki ndikayang Biang mangda nyeneng agung
ហាម្មេប្រិ បិភិវុទាវុទាភ ហាវុទាភ្នំរាប
ambul napi pikenohnyané dados agung,
យាប្រាភ ពាវុទ ហ្សយុហិ
yan pradé ngawé uyut
ក្រីក្រ ហិភិ ទេពាវុទ មមិ
ngletuhin jagaté sami,
មមាបិហា ទិវា ហិវុទាភ្នំរាប ទិវាភិ
sami titiang icénin biang tegak
វុទាវុទ ហ្ម្រិ ហាវុទាភិ ដា ហាវុទាភ្នំរាប
soran tur tambetan saking Sang Laksmana,
មមុ ហិវុទាភ្នំរាប ហាវុទ ហាវុទាភ្នំរាប
sareng Ida susrusa bhakti lascarya

រិសាវាហេប រៀ
ri sang Rāghawa . - .

៣០១ គហន្ទិសាគលិ និវា
30. Nahan nikana ling nirā
ក្រុមគ្រូមគិ រិ សិវាសាសិ
nguman uman ri Sang Kékayi,
ហេតេវិបុមរាហ្យ
tatar gerema ratwa
ធិរា សិវា សាហ្យា គន្ទិកា
dhira sira satya bhakting kaka,
និវាគ្រា ហ្យមិស្ត ហ្យុ និវា
nirantara humis ta luh nira
ហេតេវា ហ្យមិស្ត ហ្យុ
gelāna wétning lara,
ហេតេវា គហន្ទិសាគលិ
wawang sira katanggunghan

ក្រិវិ ហិដា ដិ រាមា

ngiring Ida Sang Rama.

ក្រ១ គាដិ សប្បុរិសា កោកុហស្តិដា

30. Kadi punika baosida

មត្រាត្រិយកុក ហិដា ដិ កុសានិយិ

matbat biangé Ida Sang Kekayi,

កុតត្រិកុសិសត្តហ្យុត្រាដិ ហិ ហិ

nénten pisan kayun kaadegang agung

បក្រិ ហិដា សត្រ្យ ដាត្រិវិ ហិដា ហិរាសា

pageh ida satya bakti ringida i raka,

ហត្រិវិ បស្សហិ ហត្រ្យ ហត្រិដា កុត

tan mari pacrapcap asrupatan idané

កុតក្រ្យ កុតត្រ្យ ក្រ្យ កុត

kébukan antuk sungsuté,

ដិ ហិ ហិដា កោកុហស្តិដា

digelis Ida katuran pamungu

មតីគតីគវីទេវ ឯ ប្រាជ្ញ យ្យ
mangenangen pejah Sang Prabhu . - .

ក្រកៅ ឯគត្ត ឯវា វុធានិគិ ពេល គាវុកោ
31. Sinantwa sira dénikang bala kabéh

លមត្យង ហិក្យា

lawan sang ibu,

ហិលំ លវានិក លំលំ ហទិ

hilang laranirā lilang ati

មវុហា មល្យឃិ និម្ពល

maho maluy nīrmala,

ឧបត្យត្យទិ ទេវទិគិ ធានិ

apan prakreti jātining dadi

គាវុកោ មត្យង បទិ

kabéh matungtung pati

យវុហាគានិគតីគវីទេវ

ya tékan inangen angenira

မဏ္ဍယ်စာပျူခိဂါၣ်မဏ္ဍယ်မိၣ်မာပုၣ်
mangda mikayunin sédanida Sang Prabu.

၅၇၁။ စာပပျူခိဂါၣ်မဏ္ဍယ်မိၣ်
31. Kapaungunin Ida antuk waduané sami
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
miwah olih biangé,
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
ical sungsut Ida galang pakayunané
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
ening mawali bresih,
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
ri antukan parikrama panumadiané
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
maka sami mapamuput antuk padem,
မိၣ်မာပုၣ်မိၣ်မာပုၣ်
punika sané pikayunin Ida

ဟိလံ ဟာ နိဂါ နိဂါ နိဂါ ဣ
hilang ta kingkingnira.

ဣဣာ နိဂါ နိဂါ နိဂါ ဟာ သံ ဟာ ဟာ သိဂါ
32. Kinonira ta sang balādhika
ဣဣာ သံ နုပဣာ
tumunwa Sang Bhūpati,
ဣဣာ ဟာ ဣဣာ ဣဣာ ဣဣာ
masoca ta mawéh tileman sira
ဣဣာ ဣဣာ ဣဣာ
rikang tilemning wulan,
ဣဣာ ဣဣာ သံ ဣဣာ
samāpta maharep ta Sang Bharata
ဣဣာ သံ ဣဣာ
méta Sang Rāghawa
ဣဣာ ဣဣာ ဣဣာ ဣဣာ
ri satyanira bhakti ring kaka

ហិសប្បវិស្សក្យ្យន្ត្រ្យនិហុកា

ical raris sungsut kayunidané.

32. ឆ្ល្លា ឆ្លីតាដំ ហិហ មត្តេសប្បវេកា

Ndikayangida manggala prajané

មត្តេ តើដំ លេយាតិហ ដំ ប្រា

mangda ngeseng layonida Sang Prabu,

មស្ស្រាវិស្សក្យ្យ បតិក្រមតិ

masucian raris ngaturang panileman

វិ រាហិក ទិក្រម

ring rahina tilemé,

សសាម្យកា ប្បប្រាបតាប្ប្រិហ ដំ ហារា

sasampuné puput mapakayun Ida Sang Bharata

ទេពេក្រមុវ ហិហ ដំ រាម

jaga ngrereh Ida Sang Rama,

វិហាត្រាវិស្ស ហតិក្រម វិ ហិរា

ri antuk satya baktin Ida ring i raka

ត្រូវនិកាងរាតកាបេហ៍
turun nikang rāt kabéh. - .

៣៣ លីមន្តុតា លាវនា រាថា
33. Liman kuda lawan ratha

ប្រមុខនាវា លាវនា ត្រូវត្រូវ
pramukaning balānung tumūt,

សីនេនា ដូច្នោះ ដំរី ឆាតា
senada dumulur sirang Bharata

សីហ្វ្រា លង្កា សីរា
sīghra lungha sira,

តេកា ប្រា សីរា រីង ធាសា
teka pwa sira ring alas

កាតា រាថា ត្រូវត្រូវ ត្រូវត្រូវ
gaja rathā swa kapwā nusup

មហាសីរា រីង ធាសា
maha sira rikangālas

បិភក្ខា ហេត្យេលោក្ខណេហ្វា ដាមិ

pinaka tetuladan jagaté sami.

៣៣១ ហេត្យេ គ្យេដាមិហេត្យេហ្វា

33. Gajah kuda miwah kréta

កាបិ ហេត្យេ ហេត្យេ គ្យេដាមិហេត្យេហ្វា

kaping ajeng wadwané sané ngiring ,

ស្រីប្រិវិវិ ហេត្យេ គ្យេដាមិ ហេត្យេហ្វា

sregep ngiringang Ida Sang Bharata

ដាមិ ហេត្យេ គ្យេដាមិ ហេត្យេហ្វា

digelis Ida mamarga,

ហេត្យេ ហេត្យេ ហេត្យេ ហេត្យេហ្វា

rauh Ida ring alasé

ហេត្យេ គ្យេដាមិ ហេត្យេ គ្យេដាមិ ហេត្យេហ្វា

gajah kréta kuda sami masusupan,

ក្រុម គ្យេដាមិ ហេត្យេ គ្យេដាមិ ហេត្យេហ្វា

nyluksuk ida ring alasé

ខ្មែរលិខិតិសិវិ ធី រាសេស ញ្ញ
umulisik ri Sang Rāghawa. - .

៣៣១ វិបិក្កិវិកាតិ គងិ
 34. Ri pinggir ikanang nadi
 វិហេមុស វិភាតុក្កេម
 ri tamasé rikā durggama,
 ឧសសិ ហេហាត ហេហ្វារ ហ្វេហា
 alas gahana gahwarā graha
 ហ្វេហាត្យ ហេត្តិរា ហា
 guhānya gabhira ya,
 ហេហត្តិលិក្កិវិ ហេត្តិសិ
 lawan kali jurang trebis
 ហិសេម ហិសេណា ហ្វេហា ហេហិហា
 biṣama bhīṣaṇā lwā ngawit
 សិវិហារាហា ហេហាត្យត្តិរា
 sirang Bharata tā takutnira

ក្លែងស្រីនាំគ្រឿង ហែង ដំ រាមា

nyliksikin Ida Sang Rāma.

៣៣ រឿង បិណ្ឌិបិ ឲ្យគាតា

34. Ring pinggiring tukadé

រឿង ហែងសា សាតា មង្គ្រូម

ring Tamasa sané madurgama,

ហែងស្រី ឲ្យស្រី ហែងសាតា មង្គ្រូម

alas wayah tur linggah tan sabéng manusa

ឲ្យហែងសា មង្គ្រូម បិណ្ឌិបិ

guanyané dalem tur pengung,

មង្គ្រូម ឲ្យហែងសា មង្គ្រូម ហែងសាតា

maka miwah tukad pangkung lan grémbéngan

មង្គ្រូម ហែងសា មង្គ្រូម មង្គ្រូម មង្គ្រូម មង្គ្រូម

makéwuhin ngresresin linggah-linggah mialangin,

ហែង ដំ រាមា ហែងសា មង្គ្រូម

Ida Sang Bharata nénten jerih

អាលុក្ខុមហ្វិ កាកា ញ្ញ

alah umét sang kaka. - .

៣១

35.

ហេមត្តម្យំ ធិ បិកាតហិ

Taman katemu sang pinét

ល្យមត្យ ធិ មហមត្តំ មហពលិ

lumaku sang mamét tar mangél,

ត្រៃម្យហា តិ និរ្មល

temung lwah ati nīrmalā

តិមយ ធិ ញ្ញ ពញ្ញា ពហាតិ

tisaya dibya ganggā gahan,

មណិកា ធិ មហិកា ធិ ត្រៃកាត្រៃ យ បដាត្រៃ

maṇik sphatīka candrakāṇṭa ya padhanya

សុដ្ឋា ប្យតិ

sudhā putih,

កាធិប្យយាមត្រៃនិរាង បារតា

kadi pwa ya manah nirang Bharata

ក្យមន្តិ ក្របុរ រាសានិហរា
gumanti ngrereh rakanidané.

ក្រខ១ កាត្រិកបក្រិរ ដំ គាបុបុរ
35. Nénten kapanggih sang karereh
គូរិមមេក ដំ ក្របុរ ហេត្រាវាស ក្រស្យ
nuli memarga sang ngrereh tan marasa lesu,
រារិស្តក្រិហិក្រាស្តហេត្រិ
raris manggihin tukad dahat ening
សប្បន្តិ ក្របិរ គាស្យកៅ មប្ប ហេត្រា
sawiakti lewih kasub mawasta Tukad Gangga,
មន្តិ ក្រក្រ គាត្រ ដំ គាបុបុរ
manik banyu candra kanta sesaménnyané
ក្រសិ ប្បហិរ ដំ គាត្រ
suci putih sentak,
បប្បបសាហ្យាត្រិ ដំ គាបុបុរ
waluya pakayunanida Sang Bharata

សាឃ្យ ភក្តិ កាកា ក្រា
satya bhakti ng kaka. - .

៣៤១ មូហ្វ តា ម៉ានុសុប
36. Muwah ta manusup

រិកាន់ កាតេមូ តេកានង ល្វា ម៉ាហ្សង់
rikān katemu tékanang lwah magöng,

ប្រតិតា យ៉ាមូណា ណារ៉ាន់
pratīta Yamunā ngaranya

ម៉ាក៊ីរីស អិលីន្យា អេនីង
makiris hilinyā hening,

អិស៊ុរ ហានា តា សង់ហ្សាម៉ាន់
i sor hana ta sanggamanya

កាលាវ៉ាន តា ហ្សង់ហ្សា ប៊ុតិហ៍
kalawan ta Gangga putih,

កាឌីប្យា យ៉ា ហ្សារ៉ា វិស្សុ
kadi pwa ya Bhaṭāra Wiṣṇu

မၢၤကုၤ မ့ၤဖိၤခိၣ် ဒၢၤခိၣ် ဝိၣ် ဝါၤကၢၤခိၣ်ဒၢၤ။

sané sutindih bakti ring rakanida.

၅၄၁။ စၢၤဝိၣ် ဝါၤဒၢၤ စၢၤမ့ၤမ့ၤပၤခါ

36. Malih ida masusupan

ကၢၤလၢ ပုၤခိၣ်ကၢၤ ဝါၤဝိၣ်မ့ၤဖိၤခိၣ် ဝါၤခိၣ်ကၢၤဒၢၤ

kala punika raris manggihin tukad ageng ,

ကၢၤကုၤလၢခိၣ် ဖျၢၤကၢၤခါ ဃၢၤမ့ၤကၢၤ ပုၤမ့ၤကုၤက

kaloktah Tukad Yamuna wastannyané

မၢၤခိၣ် ဝါၤမ့ၤမ့ၤကုၤက မၢၤခိၣ်။

asri embahnyané ening,

ဝိၣ် ဖျၢၤကၢၤခါကုၤပုၤခိၣ်ကၢၤ မၢၤမ့ၤမ့ၤကုၤက

ring tebénan wénten pacampuhannyané

ဝိၣ်ဖျၢၤကၢၤခါကုၤက မၢၤကုၤ မ့ၤဖိၤခိၣ်။

ring Tukad Ganggané sané putih,

ဝိၣ်ကၢၤပုၤမ့ၤကၢၤခါ ဒၢၤမ့ၤကုၤက ဝိၣ်မ့ၤ

winaluya kadi Betara Wisnu

គាលេបត្តិម្យាមាត្រា ញ្ញ
kalawan Bhataré śwara. - .

ញ្ញ 37. មិហតា មនុស្សហិ
37. Miwah ta manusup

ហានុប្បហេតិបិភក្កុនិរា
hana pwa patapan pinangguh nira,

ស្មិក្ខាសាមាណសា
subhikṣa ya manoharā

ស្រាមនិរា ធារាធារេ ហិ
Sramanirang Bharadwāja ya,

សិទ្ធិ ទិវេទិវេ លល្យ ទិវេ
sedheng tiba tibang lalung diwasa

កាលេ កុសាមាត្រិកា
kāla sorén teka,

មហានិសិទ្ធិ
Mahārṣi saha śiṣya

មតើម្យវិភាសា តើប្រា

matemu ring Bhatara Siwa.

ក្រលា មលីរុ ហិដា មស្សបតិ

37. Malih Ida masusupan

រុបន្តិគ្រវិសាវាត្រមតា ក្តិហិភ្និដា

wénten raris pasraman panggihinida,

ប្រសិភាគ្យន្ត្រាហ្យតិ

resik nudut kahyun

បហាបត្តិដា ដំបូរិ ដាវាឡេ ប្យនិដា

patapanida Sang Resi Baradwaja punika,

មីក្រិ រុក្រាវាតា ដំប្យុក

mengpeng ngrorokang suryané

បហិពាគរុគ្យាវាវាវា គ្យលិវាប្យុ

pahinganan soréné nuli rauh,

ដំ មហាម្យនិ ដាហា បរា តើស្យុក

Sang Mahamuni saha para sisiané

កុរោរាម មន្ទិរ មន្ទិរ មន្ទិរ មន្ទិរ
gorawa masö manungsung sira. - .

ក្របី ហាវុត្តាបត្តិយាមិ
38. anéka panamuy Mahārṣi
មិស្សាមន្ទិរ កុរោរា យា
metu sangkaring yoga ya,
អមោហា មន្ទិរ មន្ទិរ មន្ទិរ
amogha manurun manojña
កាយុបារិជតា ធាប្បា
kayu pārijātā adbhuta,
អសិ មន្ទិរ មន្ទិរ មន្ទិរ
asing sakaarep saménaka
បាវេនិរាង បាវេនិរាង
pawéh nirang paṇdhita,
អមោហា មន្ទិរ មន្ទិរ មន្ទិរ
aho saphalaning tapā

ប្រាម្យ្យ ពេមរាដំ មីន្ត្រិណា

pranamia ngamarayang mendakida.

ក្របី ពុម្ភហាសាស្ស្យហិដាដំមហា ម្យនិ

38. Mendahan pasuguhida sang mahamuni

សព្វតមិស្ស ដានិ ពុសាពានិដា

sané metu saking yoganida,

មហស្ស រាហុ ពហ្ស្យ គ្យនិភិ

mawastu rauh ngahyun-hyunin

ហារ្យបរិទេហាត ពិពាហ្សានិភិ

taru parijatané ngagaokin,

សហស្ស្យ គ្យាមិ ពាហ្សាដាភិ

sapakahyun sami ngalédangin

បស្ស្យហិដា ដំ មហាម្យនិ

pasuguhida sang Mahamuni,

ហ្ស្យាមិ ពិហាសិ ពិដានិ ពុសាពានិដា

uduh mapikolih pisan yoganida

សាល្យបិ សកុត តាសីតិកំតិស្យមបិសិ។
saluwir sané kasenengin cumawis.

ក្រដា បរាហិស្រិកុត វិ ឥន្ទ្រាឡាសាតា

39. Para istriné ring Indraloka

ហិឡត្តសបូកំត្រត្រតិបិឡាឃវិ។

tedun kasarengin antuk widiadari,

បូតិសាសាតាធី មត្តិប្ប

punika sakadi manglipur

វិហិធា ធីរាមតា ហេឡ្យ តាតាហាសាវិសតិ។

ring Ida sang rumaga tamiu gagaok pisan,

មត្តិស្រតិធី មហា មហុតាតិ

magambel makidung saha marebab

មស្សបិកតិមតាសបិ មសកុសាសាតិ។

masesulingan makecapi masesolahan,

តាឡាសាត្តិធា ធី មរាតា ហេឡ្យ

kadalon Ida Sang maraga tamyu

ធានីតើហី មកត្រឡ ក្តីកើហិ ញ្ជា
dadi teher mangantya nghinep . - .

3០១ បក្ស្រាហិក តើក្រ យ៉ បក្ស ឡបុ
40. Wanguṇḍhahina śīghra yar laku muwah

ក្រុមម្ស៊ី កាកា
umét sang kaka,

បបក្រប

lawan bala

ធានី សិក្រា ហេបេ ធានី មក្រា ធានី
dhateng siréng talaga dibya Mandhākinī,

កាមាត្រា កា ក ប្រ ក ប ក ប ក
kathañcana hana pwa nagna wanawāsa

បក្រុ សិកា
pangguh sira,

សិក្រា មក កា ធានី
siro marahaken

မမၤသ့ၤ ဘၢၢ်သ့ၤပုၤပုၤမၤ
mawastu raris marerepan.

၃၀၁ သ့ၤပုၤမၤကၢၤကၢၤ သိၤကိၤလိၤသ့ၤကၢၤ မၤမၤကိၤ မၤလိၤ

40. Das rahinané digelis ida mamargi malih

ဣပုၤပုၤ မိၤကၢၤ မိၤကၢၤ

ngrereh ida i raka,

ကၢၤမိၤကိၤ ဂုၤဟၢၤလိၤပုၤ မၤသ့ၤကၢၤ

kairing olih wadwané

ဘၢၢ်ပုၤ မိၤမၤကၢၤကၢၤ ဣပုၤပုၤ မၤကၢၤကိၤ

rauh ring telaga lewih Mandakini,

မၤကၢၤမၤကၢၤ ဂုၤဟၢၤလိၤပုၤ မၤသ့ၤကၢၤ

tan dumadé wénten Pandita tapa

သ့ၤကၢၤ မၤကိၤမိၤကၢၤ

sané panggihin Ida,

မိၤကၢၤ သ့ၤကၢၤ မိၤသဲၤမၤ

ida sané midarthayang

ប្រាសាទ កាហាននិរាង រាហវា
pradésa kahannanirang Raghawa. - .

៣៧ បរិប្រាសាទ សិប្រាសុត្រា ពិរិ
 41. Pawitra hana Citrakūṭa giri
 ភ្នំក្រុម ហន្ត្រៃវិរា
 durgamā wān magöng,
 មាណវា យារាម
 manohara ya rāmya
 យេកា កាហាននិរាង រាហវា
 yéka kahananirang Rāghawa,
 សាហាសា វិណារា តា សាហារា
 saharṣa winarah ta Sang Bharata
 សិហ្រ មាណវិរា
 śighra mangkat sira,
 លាហា លាហា
 lawan bala kabéh

ប្រាសាទកាសិ លិង្គិដា ហិរាមា រាមា
pradésané linggihida Sang Rāma.

៣៧ ក្រុងក្រុង ដំបូង ទាហាន ដំបូង
 41. Wénten gunung Citrakūta dahat suci
 មាតិកា ដំបូង ទាហាន ដំបូង
 mageng sripit tur tegeh,
 មាតិកា ដំបូង ទាហាន ដំបូង
 asri manudut kahyun
 ហិរាមា លិង្គិដា ហិរាមា រាមា
 irika linggih Ida Sang Rama,
 ទាហាន ដំបូង ទាហាន ដំបូង ទាហាន ដំបូង
 dahat lédang kapidartha indikida Sang Bharata
 ដំបូង ដំបូង ដំបូង ដំបូង
 digelis ida mamarggi,
 ទាហាន ដំបូង ទាហាន ដំបូង ទាហាន ដំបូង
 kairing antuk wadwané sami

មាតុត្យាសិរា រិកង ក្បង ភ្នំ ក្បង ក្បង
manék sira rikang gunung durgama. - .

៣៧ ក្បង មាតុត្យាសិរា រិកង

42. Uméh ira tekā

សា សាស្សាយ មូលហេតុ វិបត្តិ

sa sangsaya mulat ta Sang Lakṣmaṇa,

វិបត្តិ មូលហេតុ វិបត្តិ

waling nira musuh dhateng

រាជ្យ វិបត្តិ វិបត្តិ

radegaken ta langkapnirā,

វិបត្តិ វិបត្តិ វិបត្តិ

senadha pinasuknira ng kawaca

យាត្រា វិបត្តិ វិបត្តិ

yatna dhīrā ngadeg,

វិបត្តិ វិបត្តិ វិបត្តិ

alis nira ya cāla

ឲ្យក្រុះ រីក ក្រុងក្រាម មង្គ្រម

munggah ring gunungé madurgama.

៣២១ រីហាយធីតាហ្វុន

42. Ri ayat ida rauh

សូម្បីតែ គោរព ប្រក្រតី បេតា ក្រុង កំពង់ក្រាម

sumandéha kahyun Sang Laksmana nyingak,

ប៉ុណ្ណោះ ហើយ មិន ដឹង ទេ ក្រុង កំពង់ក្រាម

parnayang ida meseh sané ngrauhin

រាជ វិស្វា គ្រប់ ទិស គ្រប់ ទិស គ្រប់ ទិស

raris kadegang gandéwanidané,

ស្រួល ហើយ គោរព ប្រក្រតី បេតា ក្រុង កំពង់ក្រាម

sregep kawaca perange sampun rangsukang Ida

ប្រយោ ប្រតិ ប្រតិ ប្រតិ ប្រតិ

prayatna pageh mangadeg,

សិរា តាម៉ាយ រីហាយ ធីតា ហ្វុន

sira tamayan ida né ngabir bir

មីបូក្យ លលាហា គ្យឫត្តិកេ ញ្ញ

marengu lalāta kumrutkena . - .

៣២១

តិណិរា យា តារ បាសាណ្យាតា

43.

Tinonira ya tar pasañjata

តាយង ហាយង ហាយង ហាយង

tayang galah tā papan,

តូហុន គុដា លីម៉ានរ៉ាតា ដុលុដុលុ

tuhun kuda limanratha duludulur

យ៉ា ម៉ាកវេង យ៉ា

ya makwéh juga,

ម៉ាកិន តា ម៉ាប៉ារ៉ូ

makin ta maparö

វេរុហ ឥរ៉ាន ឥណយ៉ាតេន តង ឡារ៉ាស

weruh siran inaryaken tang laras,

ម៉ាស៉ូ ឥរ៉ា រី សង ក៉ាកា

masö sira ri sang kāka

လလောဗျာန္တိဏဂုဏ ဝပုဏ္ဏေတိ။

lalatanidané marengut.

၁၅၅၂ ခိဏန္တိဏဂုဏဝပုဏ္ဏေတိ

43. Cingak ida tanpa sanjata

ဂုဏန္တိဏဂုဏ ဝပုဏ္ဏေတိ ဝပုဏ္ဏေတိ

nénten makta tumbak tan makta tamiang,

ပန္တရ ကျဏ ဝေဒေဂုဏ္ဏေတိ မဂုဏ ဝဂုဏဂုဏ္ဏေတိ

wantah kuda gajah kréta sané marérod

ကောဏဒု ပိမာဏိ။

katah pisan,

မယန္တကဏ္ဍိယိ

sayan nganampekang

ဟုဏ္ဏိပိဏ ဝဂုဏ္ဏေတိ ဝပုဏ္ဏေတိ ဝပုဏ္ဏေတိ

uning ida raris kagenahang gandéwané ,

ကုဏ္ဏိ ဝပုဏ္ဏေတိ ဝဂုဏ္ဏေတိ ဝဂုဏ္ဏေတိ

nuli ngamarayang ida ring rakané

បរាបរាវរិសាវាសេស វ្យា
wara warah ri sang rāghawa.

331 សិវាធារាតា តៃស្យេ យ៉ា តៃតា
44. Sirang Bharata śighra yar teka

មាសា មាស័យុន សិវា
masö manembah sira,

លេសត្រលេសិវា
lawan balanirā

បរាវ តា សិវា យ៉ា ប៊ែនេន សិប្បា
warah ta sira yar pejah Sang Prabhu,

សាតាតា មាតាស្មិយ្យេ សិវា តាវាវា
sasoka manangis humung sira kabéh

សាវាស្មិយ្យេ លេសា
sawétning lara,

អានានារា មារិ មាស័យុន តា — ១ x)
anantara mari makingking *)

ទាត្យ ហ្សនិវិ ហិដា ឯ រាម ។

mātur uning ring ida Sang Rāma. - .

331 ហិដាឯ ឆរាមា កើលើស្បប្ប

44. Ida Sang Bharata gelis rauh

កេប្បុប៉ិ ហិដា សហា កេដន្តិ

ngarepang ida saha ngabhakti,

គាហិវិ ហាត្រុតា បឡន្តិដា សមិ

kairing antuk wadwanida sami

រាវិស្តនិកេដិហិដា ឯ ប្បត្ត សាម្បុរុត្តរា

raris nguningayang Ida Sang Prabhu sampun séda,

ដាហាហិ ស្ប្បុត្តេស្ប្បុយហាត្តិដា សមិ

dahat sungsut nangis mabiayuhan ida sami

សាត្រុតាត្រុតេហ្សប្បិដិ

Santukan banget sedih,

ហាត្រុតាប្បុស្តិដាតេសិ

tan asué wusan ida nangis

xx) រាហ្មប្តូ មឿន ក្រុង ក្រុង

***) raup ta madyus kabéh. + ឆ

3១) គរុរាត្រ្យសូត្រា រាម សាម្បុរាហ្មប្តូ

45. Naréndra suta Rāma sāmpun araup

ហ្ម រុយាតៃ ឆិរា

ta mojar sira,

ឆរិក្ខ ឆរាហ

aringku Bharatā

ហ្មរិក្ខហារិកាង យោធាយោធា

tulih hara rikāng Ayodhyapura,

ក្រៃហារិកាង ឆរុយហារិកាង មរុយហារិកាង

ujar aji rekā duméhaku maréngalas

មរិក្ខ + ហារិកាង = មរិក្ខហារិកាង

**) Makingking + a raup = tingkahing ngawacén

ហារិកាង

tan kalén,

រិក្ខហារិកាង យោធាយោធា

kitékana gumantya ratwa

ນາກິສູນາທຽບາຍສິກຍາບູ້ສະຍິ າ

raris maraup masiram sareng sami. - .

3໑໑ ທິດສະນະເປຣຽກຍສບູບູກຸອາຍາທຽບາຍ

45. Ida Sang Rajaputra Rama sapuputé maraup

ນາກິສູນາທຽບາຍ

raris ida ngandika,

ທາດິ ທິດສະນະ ທາດິ

adi déwa Sang Bharata

ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິ

lautang I Déwa mantuk ka puri Ayodya,

ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິ

pangandikan i aji ané ngranayang beli ngamaranin alas

ທາດິທິດສະນະ ທາດິ

tusing ada lén,

ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິທິດສະນະ ທາດິ

adi tuah ané patut ngentosin madeg agung

យមទ័រ្យ មាត្រា ៣៧
ya matangnya tan sangsaya. - .

361 លបន្តិមាមក្ខេវ ក្យាត
46. Lawan kita magöng guṇanta

កេតិមាតិ មាត្រា ៣៧
ganitan ta tan entya ya,
ប្រវិរា វិហិតន្តិក្យាត
prawira wihikankiteng aji

លបន្តិមាមក្ខេវ
lawan kalapning naya,
មាត្រា ៣៧ មាត្រា ៣៧
matangnya kita yogya ratwa

សាហលានិវិនរាគា
saphalān siwin rāksaka

ក្យាត ឧបក្ខេវ
guṇanta aparān guṇan ya

យទំ ហេតិក្យកានិ រាហ្យ ញ្ញ
yadi tan guṇāning ratu. - .

៣៧ គ្យនិយត្យមិរុបិរាហ្យ
47. Kunang yanalemeḥ piratwa
 រិហត្យឡិកិពេលសិ
 ri anangku mungging ngalas,
 ក្រៃគ្យបិហ្យហ្យត្រុតាហេល
 ujarku pituhunta kéwala
 និហេ ហេ ហត្យកាតា
 kitā ta bhaktyā kaka,
 ឧហសិឡលិហា ហេ លិក្យ និហេ
 awās mulihā ta lingku kita
 ហាយុក្រាតាត្យហិ
 haywa śoka ng hati,
 ហាតា ហេត្យេហ រាតាអតា
 hanā ta juga rākṣakā

គំរោរិគំរោរិសាសាសាសាសាសា
kita rikang kadhatwanari . - .

3៥១ គហាគ្យាហា ប្បប្បស្សិកា

48. Nahan ya ta wuwus nirā

មិសាយ ធីរា ធីរា ធីរា ធីរា

tiśaya dhīra dibya ang manah,

បិគំរិកាហាសាសាសាសាសាសា

wenang nira rumakṣa sang bapa

រិកា កាសាត្យានិរា

rikā kasatyanira,

សាមងកាណា សិរាង កិណា មូលិហា រាត្វា

samangkana sirang kinon muliha ratwa

តា តា តា តា

tā tan legö,

សិរាង បារាតា បាគិ រិកា កា

sirang Bharata bhakti ring kaka

ហិរុគាហ ហ្វហុ ធីហ្វធីហ្វហិ ॥

I Déwa tuah ditu di puri.

៣៥១ គាធីហាសប្បនិគា ធីហិ ពោពោហាសិធា

48. Kadi asapunika daging bebaosida

ធីហាហិ ហ្វហុ ក្វិហិ គាហ្វហិ

dahating pageh lewihing kahyun,

ប្រសិដ្ឋ ហាត្រុនិធា ពោលពោហាសាទិរុគ

prasiddha antuk ida ngambel bebaos ajiné

ហាត្រុនិធា ហាត្រុនិធា ហាត្រុនិធា

antuk kasatya wacanan idané,

សប្បនិគាហេត្វ ហិធា ធីគាហ្វហាត្រុនិធា ហិធា

sapunika taler ida sang katuran mantuk nyeneng agung

ហាត្រុនិធា ហាត្រុនិធា ហាត្រុនិធា

nénten pisan kayun,

ធីធាហា ធីត្រុនិធា ហាត្រុនិធា

sang Bharata bhakti ring rakanida

ប៉ិ ហោរ៉ៃ សិរា ញ្ជ
wawang ta mojar sira . - .

៣៧ បិរា ក្រុកកាតិក្រូក្រូក
49. Pirā inakaning hulun
ហានិកា កាដាត្វាន កុនេង
hana rikang kadhatwan kuneng,
សិដេហា ហ្សិដេបនិកា ហេង
sedheng ta umidhep ikang lara,
ហាង អាស កាស្យាសិ
haneng alas kasyasih,
ហេង កិ ហា យ៉ា រា វា
lawan kita ta yogya ratwa
ហ្សិ រា កា កា កិ កា ហា
tuwi rāksakāning jagat,
អា មា តា ហា តា មា តា
apan matuha śakti mānta

ក្សេត្រា មាត្រា ក្សេត្រា រាណា ក្សេត្រា
guṇa mānta sūrēng raṇa. - .

១០១ គ្រូ ថៃ គ្រូ ហិ មគ្គបគ្គ គាតា រាត្រា
50. Nya tang kuda liman lawan kanaka ratna

ក្សេត្រា ប្រាហ្ម
yogya Prabhu,

គ្រូ យុត្តិ កិ កិ ហិ កិ
ndya yuktyanikihen,

ក្សេត្រា ក្សេត្រា មាត្រា កិ កិ កា គាតា ក្សេត្រា
nghulun kumawaśā kené kā kabéh ,

មាត្រា មាត្រា មាត្រា មាត្រា
amātya bhāṭa mantri

ក្សេត្រា ក្សេត្រា ក្សេត្រា ក្សេត្រា ក្សេត្រា
yogya karika sumiwyang hulun,

មាត្រា មាត្រា មាត្រា មាត្រា មាត្រា
matangnya malihā ta ménaka

လွဲမိဟိကျော ပျာ့မာဘိ ပယုန္နန္တိ။

lewihing guna purusa ring payudhan.

၅၀၂ ပုဂံဇာ နှာဇာ တေဒေ ဟန္တိဗန္ဓုမိဂုဇာ

50. Punika kuda gajah lan masmaniké

မာဇာပဗျေဇာဗျာဗျာဟာလိဒု သိ မဇိဗျေဇာ

sane patut kadrewé olih sang madeg hagung,

မာဇာဟိဂုဇာဇာဂါဂုဗန္ဓုဇာပဗျေဇာပုဇာ

sané encén wénten patut ipun

တိဂျေဒေတေတိဂုဇာမသိ ပုဂံဇာ သမိ။

titiang jaga ngawisésayang punika sami,

ပပဇိဒု တေဟုသန္ဓာ တေဟုဗန္ဓုဂုဇာ

papatih bahudandha tandha mantriné

ပဗျေဇာပိပုဇာတေဇာဇိဂိ ဂုဇာပဗန္ဓုဗျေဇာ

patutnké ipunjaga bhakti ring déwék titiang?

ပုဂံဇာဟာမိဇာဇာ နှာဇာ သိ ပပဗျေဇာ တိလိ မဇာဇာ

punika awinannya durusang Palungguh Beli mantuk

គិតា តា ភូហលកា ក្រឹត្យ

kitā ta bhūpālaka . - .

១៧ លហនិ ក្រឹត្យភូហនិ តិតិក្រឹត្យ

51. Lawan nghulun a tīta nirguṇa

ក្រឹត្យភូហនិ ក្រឹត្យភូហនិ បមា

guṇanta Ganggo pama,

ដិហានិ ក្រឹត្យភូហនិ ហិមហានិ

diwākara gunung padhanta Himawān,

លហនិ ភូហនិ

lawān sāgara,

ក្រឹត្យភូហនិ ភិក្រឹត្យភូហនិ ក្រឹត្យភូហនិ

nghulun pwa pinujinta śakti guṇamānta

តាតា តូហ

tātan tuhu,

អសមហា វុវុស

asambhawa wuwus ta

បល្ល័ង្ក តើលំ រារិស្តមិភិ ហៀវ

Palungguh Beli raris jumenek agung.

១៧១ សមលំហា ទំហៀ ធាហាទំ ទេម្បិហា

51. Samaliha titiang dahating tambet

កាប្រុកកាប្រុក តើលំ បល្ល័ង្ក ហៀវត្រា

Kapradnyanan Palungguh Beli waluya Tukad Gangga,

ស៊ុយ្យ ហៀវ ហិសាបតិសសរុមកាប្រុក តើលំ

surya lan gunung Himawan sesamén Palungguh Beli

មកាមិបុរ សាពារា

maka miwah sagara,

ទំហៀ បូទិភ្នំលំ មរុកាបត្រាភ្នំ ភ្នំលំ ហៀវ

titiang pujin beli madéwék sakti lewihing guna

កាភ្នំភិសាភិបហៀវ

nénten pisa patut ,

កាភ្នំភិសាភិបហៀវ តើលំកា

doh pisan babawosé Palungguh Beliné

មង្គុហ្សក្រតីត្រហា មង្គុហ្សក្រតី ០ ង្គ
mangduhungaken mahā manglaré. - .

ស្រ មាលីនី

= M ā l i n i =

០០០០០០០ - - - ០ - - ០ - ០ = ក្រំ១

15

ក្រំ គហាតីនាត

1. Nahan ikana

ប្បុប្បសិ ឯ ុតាតាបិ ប្បុប្បសាហ្ស

wuwus Sang Kékayī putra sādhu

បាតិស្សមហ្សរិកា ឯ រាមបាហ្ស

dadi sumahur ikā Sang Rāmabhadrā,

សិ មស្សិ

si maswī,

ម្យលិហាធម្មា តិហាត្រីតិ

muliha ata kitānten

បាណ្ឌវ្យោ ហត្ថវិ តានិ ទិស្សិ ॥

banget ngajumang tan mari nyakitin. - .

វិរាមមលីនី = វិរាវរ្មាហត្ថេយ្យ ॥

= Wirama Malini = Géncétan bunga =

ក្រ គាណិហាសប្បនិសា

1. Kadi asapunika

ហត្ថ្យ ហិដាដិ ធារាហ ហត្ថ្យ បិសាគវិស្សិ ॥

atur Ida Sang Bharatha tatuian pisan,

វារិស្ថបសាគ ហិដាដិ វាម

raris mawacana Ida Sang Rama

បិស្នេ បិស្សិ ॥

pisereng pisan,

លប្បថា ត្យាដាហិហិវុដាហ ហាណិ

lautang budal idéwa adi

ឆ្នាំយ្យ ញ្យុយាឃ្យា ទា្យោល្យា

ngkār ryayodhyā ta molah,

យងិភ្នុយ្យិហា ្យាសាភា

yadin alemeha séwan

ហាឃ្យាភ្នុយ្យិ រាឃ្យា ញ្យា

paduka ngkwiki ratwa . - .

ស្វ វណ្ណ មាលីនី

= W a r ṇ a M ā l i n ī =

- ០ ០ ០ ០ - - - - ០ ០ ០ ០ = ៧១

15

៧ ភ្នុយ្យិហា បិសារា បារាណា

1. Man kita pisara bharan

រាគាណិ សាគាសា ទេវាទា

rakṣang sakala jagat,

ភាសាឃ្យិយា បិសាយ ្យាសាគា រាគាណា

ksatriya winaya yékā rākṣana

ដំឡូង ដំឡូង ដំឡូង ដំឡូង ដំឡូង ដំឡូង

ditu di puri Ayodya adi malinggih ,

យាត្រា យាត្រា យាត្រា យាត្រា យាត្រា យាត្រា

yan pradé adi salit kayun kadegang agung

គន្ធា គន្ធា គន្ធា គន្ធា គន្ធា គន្ធា

nah ené tlumpah beliné sungsung . - .

ល វិរាម វណ្ណ មាលីនី = មិរិប ក្រុង ក្រុង ក្រុង ក្រុង

=Wirama Warṇa Mālinī = Mirib géncétan bunga

៧ ក្រុង ក្រុង ក្រុង ក្រុង ក្រុង ក្រុង

1. Buina I Déwa adi gumanti serahin beli

ប្រយោ ប្រយោ ប្រយោ ប្រយោ ប្រយោ ប្រយោ

praya ngemit panegarané,

ស្វាធារមណ រូមាហ ក្សត្រីយាន បាតុ អង្គ

swadharman rumaga ksatriyané patut among

កាតុត្រាណាភិក្ខុ

ka tuturaken,

តាសាសាណាណាភិក្ខុ

śasana ya gegen

តាតាត្រាត្រាត្រាត្រាត្រា

tang śatradylati lanā,

សុខាណិកាណិកា ហ្វុណិកា

sojar ring aji tūten

យេកាមាវាគាសុកាណិកា

yéka mawa kasukan . - .

២១ កុសលាគុសលាគុសលា

2. déwa kushala śālā

ឡឯកុសលាសាសាសុកាណិកា

mwang dharméka ya pahayun,

មាសិយាសាសាសុកាណិកា

mās ya ta pahawreddhin

កុក បង្កាញបំបែក បិណ្ឌ
 né patut élingang pisan,
 គោរពកុក ក្បែរកំរិត
 sasanané gugonin
 គំនិតប្រាកដ គោរពបំណង
 kecap sastrané satata pedasang,
 គោរពប្រាកដប្រាកដ កុំបំភាន់
 sakancan ucap tuturé inutin
 ហ៊ានប្រាកដ ក្នុងការប្រាកដ ជ្រាប
 ento pastika ngawetuang karahayuan.

២. ប្រាសាទ វិហារ
 2. Prahyangan wihara

មិហាបដិមា បាណ្ឌវ
 miwah padarmané pahayu,
 មាស មិន លើក្រោម មិហា
 masé masih limbakang wibuhang

ဗျာယာ ဝိဟယု ရံရံမိရါ

byāyā ring hayu kekesen,

ဘုရီသကောဟပူဇာ

bhukti sakahārep tā

ဂုဗ္ဗဟိ ဘေလကမ္ပကရါ

dwéhing bala kasukān,

သံဗ္ဗ ကာလပရံမ ဝှဲကရါ

dharma kalawan artha mwanng kāma

တေကရီကော ဣ

ta ngaranikā . - .

၅၅

3.

ရိဟ ဝဟယု ကာရံကရါ

Śila rahayu rākṣen

ကတ ဂုဗ္ဗမ ဟိလကရီ

rāga dwéśa hilangaken ,

နိဗ္ဗာယ တေဟိလရါ

kiburu ya ta hīlana

ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 kékala anggén ngrahayang jagaté,
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 lawutang puponin sapatut kayun adiné
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 anggén ngicénin i panjak kaliangan,
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 dharma artha miwah kama
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 buka kéto adannyané adi.

ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 3. Parisolahé ané patut gugonin
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 smara duduné ento ilangang,
 ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠠᠨᠠᠨᠠᠨᠠ
 iri hatiné johang

គុំគ្រា ឃ្លីត្រា លបតបតា
 shunyā mbek ta lawan awak,
 គ្រឿងឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 nyāng winaya gögönā
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 sing solah kinalulutan,
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 mwang abhimana sampat
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 anteku prabhu mangalih . - .

- 31 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
- 4. Wruh pwéki ta rikāng dé prajñā
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 dibya ngaranika
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 ring raṇa muka sāra
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 mwang waksūra ya guṇitan,
 ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា ឃ្លីត្រា
 tyāga kita mapuṇya

ហាបេតេស្យុសិបសាហ្យូនគ្រូត្រីសាតិវាហេតងិកា
 apanga suci pakahyunan katekaning ragan adiné ,
 គីតិកា ហិកាត្រា មត្តិហិ
 nitiné ento manggehang
 សហិហិកាហិហិហិ សហិហិ គុហិហិហិហិ
 saparitingkahé apang satata nudut kahyun,
 ក្រិហិ យាតិ ហាបេតេស្យុសិ ហិហិហិ មត្តិហិ
 buina yaning nyapa kadi akuné mamurti
 ហិហិ មិកា ហិហិហិហិហិ ហិហិ មត្តិហិ ॥
 adi, sinah kapraboné lakar matinggal.

- 31 យាតិហិហិ ហិហិហិហិហិ ក្រិហិហិហិហិ
- 4. Yan adi nawang tekén ané ngranayang pradnyan
 ក្រិហិហិហិហិហិហិហិ
 lewih ento adané
 យាតិ ហិហិហិហិ ហិហិហិហិហិ ក្រិ
 yan di payudan kawisésané pucukang
 ម្យា ហិហិហិហិហិហិ ហិហិហិ
 mwah raos bangrasé gelarang,
 ហិហិ ហិហិហិហិហិហិហិហិហិហិ
 apang lascarya adi maturan punia

រិក្ខាប្រាសាទ ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ
 ring Brahmāngśa muniwara,
 គាតេ គាតេ គាតេ ប្រឹក្សា គាតេ
 nāgata gawayen tāt
 រាគសាង រា គាតេ យាយ យាយ យាយ យាយ យាយ
 rāksang rāt ya paha pagehen .

រុគិរិ
 * R u c i r a *

០ - ០ - ០ ០ ០ ០ - ០ - ០ ០ ០ = កេត្រ
 13.

- កេត្រ គាតេ គាតេ
 1. Kṛetajña
 គាតេ គាតេ គាតេ គាតេ គាតេ គាតេ
 tā ngaranikanang wruhing guṇa
 ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ
 mulat rikang bala
 ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ ធូ
 maneket manon ulah,
 ធូ ធូ ធូ ធូ
 asing lewih

ဂိမ်းဗြဟ္မာဏဂိမ်းဗြဟ္မာဏ
 ring Sang Brahmana ring sang rumaga Pandhita,
 ကယံကဝေကယံကဝေ
 kayang kawekas ento kardinin
 ကဝိကဝေ ကဝေကဝေ ကဝေ ကဝေ ကဝေ ကဝေ
 ngawisesa jagaté apang sida rajeg .

၂ ဂိမ်းဗြဟ္မာဏ = ကဝေကဝေ
 = Wirama Rucira = galang apadhang,

- ၇၇၇
1. ဂိမ်းဗြဟ္မာဏဂိမ်းဗြဟ္မာဏ
 Uning ngalap pitresnan
 ကဝေကဝေကဝေကဝေကဝေကဝေကဝေ
 kabaos sané pascacat ring kaweruhan
 ကဝေကဝေကဝေကဝေ
 ngarunguang wadwané
 မိမ်းဗြဟ္မာဏဂိမ်းဗြဟ္မာဏ မိမ်းဗြဟ္မာဏဂိမ်းဗြဟ္မာဏ
 mituturin saha mretyaksayang parilaksanannyané,
 ကဝေကဝေကဝေကဝေကဝေကဝေ
 sakanan sané patut kautamayang

លំនិលិហាតិទ្រិសោតាយ។

linewihaken rikangayu,

ត្រុតិ មាសុ

ikang masor

និរាសា និរុតិ សសម្ពុប ញ្ជ

kinala kiléng sasambhawa .

ញ្ជ
2.

មហាម្រាតនិ ព្រុយា ហេយា

Mahāt manon guṇa gaṇan

និព្រុយិប្រា

dibya ring prabhu,

ម្រាតនិ មហាមហាយ

tumon ikang hala hayu

យាត្រា តានេនេ

yatna tan heneng,

រូមិ ព្រុយិ

rumengwaken

លាវានិ តានេ ប្រាជ្ញា កាបេ

laran ikanang prajā kabéh ,

អានិ តានេ ព្រុយិ លាវា

apan nikanang ngubhaya lanā

គាហិកុសានិគ្គរាហាយុតិ
 kaicénin karahayuan ,
 ហាហុតហិក្សមធាត្ត្រគយតិ
 ané enu madan tunayan
 គាសិសិប៉េសបហ្មត្រាត ៥៥
 kasisipang sapatutnyané .

២
 2.

ហាហាសិគាបិគាហិបេត្រាត
 Tatas kapin pawilangan guna
 បហ្មត្រាហ្មហ្មមយ៉ិកុហាហិកុសានិគ្គរាហាយុតិ
 patut kautamayang olih sang madeg agung,
 ឲ្យហ្មត្រាហ្មយ៉ិ ហាហុតហិកុសានិគ្គរាហាយុតិ
 mratyaksayang sané madan jelé kalawan melah
 ប្រហានិគ្គរាហាយុតិ ប្រហានិគ្គរាហាយុតិ
 plapanin eda pesan idéwa meneng,
 ប្រហានិគ្គរាហាយុតិ
 rengayang pesan
 គាសាន្យាហាហាយុតិ
 kasangsaran guminé makejang
 ហិកុហាយុតិ ហិកុហាយុតិ ហិកុហាយុតិ
 wiréh kéto suba kapastikayang

ဂိမ်းပုဆွဲ ဣ ဝ ဣ
ri Sang Prabhu . - .

က ဗာဗာပဗျာ

* W a t a p a t y a *

--- ဝ ဝ ဝ ဝ ဝ = ဗ

8.

ကံ ၂ ဂျာဟာ ဗာ ဗာပဗာ
1. Utsāhā ta larapana,
ကံယုဂ မိ ဗာဗာပဗာ
kāryā sing paha pagehen,
မာဗာဗာ ဗာဗာပဗာ
sampay tan gawayakena,
ဂိမ်းပုဆွဲ ဗာဗာ ဗာဗာ
ring satwā dhama ya tuwi . - .

ဣ ၂ ကာနိ မိဗ္ဗ ကာဗာဗာဗာ
2. Shakti singha katatakut,

ဂိ ဝိက သေပိက္ခယါ
 ring wīrā sama winuwus,
 ယဗျက္ခာနာပထိ ပထိ
 yatnan yān pamati mati,
 ဂုဏ်က ခွဲ သိက္ခာ သိက္ခာ ဩ
 yékā nung satiru-tirun . - .

၅၅
3.

ဂိဝ ဂိဝ ဂိဝ ယ ဝေ ဝိပဏ္ဍိ
 Göng öngkara ya ta hilan,
 ဂိန္ဒာ ဝေဂ္ဂပယန္တိ
 nindā tan gawayaken,
 ဝေဂ္ဂန္တောယုဟာဂိပုာ
 tan janmā muharawerö,
 ဂုဏ်ပုဗ္ဗေယျ သုဗ္ဗေ ဩ ဝ ဩ
 yéka praśraya . - .

က ပပိဗျာ
 * P a w i t r a *

----- ဝ ဝ ဝ ဝ = ဝ
 9.

ក្រឹត្យ ខ្យង មុក្យង់តេន កាណេតេតេន

1. Nyang mukyanten kaneketaken,

ហាយ្វា សាម្បាយរិណ្សាសិណ្សា

haywā sampay ri ngasingasih,

ដំប្រៀ ធាត្រាត្រាត្រាត្រាត្រាត្រា

dibyang śāstrā n linagi-lagin ,

យាយាតមេវេហ យ៉ាប៊ីតុហុន

yāwat méweh ya pinituhun . - .

ក្រឹត្យ សង្កានីង វ្រូហ ឡីណេហ

2. Sangkaning wruh ginegö,

នីតិជ្ជណា ចារា កាបូហារា

nItijñā cāra kapuhara,

បាណ្ឌយ៉ា ចារ្យា ធូវិយ៉ា បាយុន

paṇdhyā cārya dwija pahayun,

កើតកើតត្រូវបាន ក្នុងការតែងតាំង ឃ្លា
göngen tātah ikanangasih . - .

កញ្ចប់ ៣១ ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
3. Krodhāmbek yelangaken ika,

ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
doṣa kwéh dur bhala winuwus,

ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
mwang wadwā nung rahayu milag,

ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
mitrā doh tang musuh aparek . - .

៣១ ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
4. Santā sih nitya tuhagaṇan,

ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
haywā pes ring kinatakutan,

ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន ក្រុមហ៊ុន
wadwā doṣa nyā pale-paleh,

តានវ្រូងរីង ត្រង់ យា ក្រាវាដា យ្យ
tan wruh ring twang ya guragadha . - .

១១ គាយ្យក្រុនីបិស្សបមាភិ
5. Kadyangganing wedhusuman,
ដិហា ត្រង់ រីង គាយ្យ មាតាដិហា
bhitā twang ring kayu mangadeg,
យប្បក្ស្យក្រុនី បិស្សបមាភិ
ya pwan suṇdhé wijah umané,
ត្រង់ តានសង្សាយ មាលយ្យ យ្យ
īcha tan sangsaya malayū . - .

៤១ កុសាហា កិវ ត្រង់ ទីតិគាតិក្សមិ
6. Doṣā göng wwang jenek anginum,
កុសាហា ដិហា ក្រុនី មាតិប្បា
mohang cittā lupa mawerö,
បារុស្យង យ្យ ប្រកាតា បិហិហិ
pārusyéng wwang parkaṭa wegig,

រាហស្យា ធិ វិនុនិ មិត្យ ធើ
rahasyā sing winuni metu . - .

៧
7. ហាយ្វា ធូធូ ឡហារា ហាល
Haywa dwa dwā muhara hala,
ធូរាហារា បុស្តុយា វិនុនិ ហៃ
dur bhagawanta ya inupet,
ឡុបធូរា ធិ វិនុនិ កុតិលា កាតុន
mwang wadwā sing kutila katon,
តាវិនុនិ វិស្វាសាណា តា ឺកាហេន ធើ
tan wiswāsāna ta ikahen . - .

៨
8. និន្ទា រិវង វិវង យា តា មាណាបិសិ
nindā ring wwang ya ta manapis ,
តាវិនុនិ វិស្វាសាណា តា ឺកាហេន
tan śaktā ring wiṣaya dahat,
ធូរាហារា ធិ វិនុនិ កុតិលា កាតុន
dyūtā sing dur wyašana kuneng,

សាកល្បងកុំ គាបិកែងៃ ហាវគបឲ្យឲ្យវិលិកែងៃវិដៃ
sakanan ané kapingitang ané patut silibang kawedar . - .

៧ ហ៊ីងត្រីកុក្រាវាវា មិកុវាវិកុក្រាវាវា យៃវៃវៃ
7. éda nglinyok wiréh linyoké ngranayang jelé,
កែសត្រីកុក្រាវា ហ៊ីកុក្រាវាវិវៃ គាហ្វិវៃវៃ
bacakan jeléné ento sinah kaupet,
ក្រៃគបត្រាវាវា ហាវគ ធួកែ មកែវៃវៃ កុវាវាវា
buina panjaké ané suba mabukti corah,
ហ៊ីងត្រីកុក្រាវា ហាវគ កែវៃវៃ កុវាវាវា
eda upa upana ané buka kéto . - .

៨ កែវៃវៃវៃ ហាវគវៃវៃ ហ៊ីកុក្រាវាវៃវៃ គាហ្វិវៃវៃ
8. nganistayang anak ento patut patunain,
ហ៊ីងត្រីកុក្រាវៃវៃ កែវៃវៃវៃវៃ គ្រីវៃវៃ
eda pesan teleb ngulurin idria,
មកុវាវាវៃវៃវៃ កែវៃវៃវៃវៃ កុវាវាវៃវៃ
mamotoh sakalwir parilaksanané corah,

កុយនក ត្រៃ ហេត្តបយន្តិក ញ្ញ
yékā nung tan gawayaken . - .

ស្រុកប្រិយាណ

** Prethwitala **

០ - ០ ០ ០ - ០ - ០ ០ ០ - ០ ០ - ០ ០ = ក្រឹត្យ

- ក្រឹត្យ និហាន ហេត្តបយន្តិក
1. Nihan ta gawayanta
 និហ្វ្យា មង្កេមិហ្វ្យា ធារ មង្កេមិហ្វ្យា
 nitya mangemit prajā maṇḍhala,
 វិហារា ហាយុនត្ត
 wihāra pahayun ta
 ហ្វ្យាណាមាហា មហារា មិហ្វ្យា
 parhyangan umah Bhaṭara maren,
 ហាបតានិ ហាបតានិ ហាបតានិ
 apan patani pancuran
 តេលាសេតុ តាមបាក់តាម
 telaga sétu tambak taman

ꦁꦺꦠꦺꦤ꧀ꦠꦠꦺꦤ꧀ꦭꦏꦱꦤꦲꦚꦁ

ané kéto eda pesan laksanayanga . - .

ꦱꦶꦩꦫꦩꦥꦼꦠꦱꦶꦠꦺꦭꦏꦱꦤꦲꦚꦁ

-Wirama Prethwitala = Lapisan tanah

ꦏꦼꦠꦺꦤ꧀ꦠꦠꦺꦤ꧀ꦭꦏꦱꦤꦲꦚꦁꦲꦶꦢꦺꦱꦠꦺꦤ꧀ꦠꦠꦺꦤ꧀ꦭꦏꦱꦤꦲꦚꦁ

1. Ento ané patut laksanayang I Déwa adi

ꦱꦠꦠꦚꦤꦔꦩꦤꦔꦶꦤꦮꦺꦮꦺꦁꦏꦺꦤ꧀ꦥꦤꦺꦒꦫꦤ꧀ꦲꦺ

satata ngamongin wewengkon panegarané,

ꦥꦱꦱꦫꦩꦤ꧀ꦩꦺꦭꦲꦁꦠꦸꦂꦢꦁꦢꦁꦲꦶꦢꦺ

pashramané melahang tur dabdabang adi

ꦥꦲꦲꦚꦁꦤ꧀ꦺꦠꦺꦤ꧀ꦲꦩꦺꦁꦶꦤ꧀

parhyangané ento amongin,

ꦩꦫꦒꦁꦧꦺꦭꦺꦧꦤꦗꦫꦥꦤꦕꦺꦴꦫꦤ꧀

marga balé banjar pancoran

ꦠꦺꦭꦒꦏꦼꦠꦺꦒꦺꦩꦥꦺꦭꦤ꧀ꦠꦺꦠꦩꦤꦤ꧀

telaga kreteg empelan tetamanan

បីភីនាភិប្រមាណ ហ៊ី

peken wwatana *)

ដំណាច់ស្រុកនិរតិប្រទេស យក្សប យ្យ

**) sing sakahyunanikang prajā yad gawé.

២

2.

លីមន្ត រាម ទ្យត្តកោនា

Limanta ratha tunggangan

លើលើនាភិប្រមាណស្រាស

lagi-lagin śraman sanjata,

មហាហានិសា ន័យបិណ្ឌ

mawéha kita karma piṇḍha

បូជិក្សានេនា ភ្នំនាសុភវនា

reṣi bhojanā ngken salék,

ក្រុនា គ្រូលេប កុហាសហានិក្ខ

ikang kuśala osahakenta

យក្សប្រាស ប្រទេស កើតនា

ya kabéh pamūjā gengen

ហ៊ី ប្រមាណ + ហាដិ

*) wwatan + asing

បីភីកុតបទុហិបក្យតេ

pekené patut wangunang

សកោក្ខាតុកតាភិ កោក្ខិបក្ខាភាទុហិភីភីភី

sakancan ané kaapti baan i panjajk patut kardinin.

2.

ហេទេវាគ្យេវា ទេវាវត

Gajah kréta lan jarané

បីបិដិ ហាឡតេ ដិហេហេវាវត

pepes adungang digagawéné,

ហិវតហាហា ហាហា ហាហា ហាហា ហាហា

I Déwa apanga mapahica tetuladan

ហិហិហិ ហិហិ ហិហិ ហិហិ ហិហិ

mapunia ngresi bojana nyabran sasih ,

ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា

ento kahyangané upahayu makejang

ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា

dulurin baan bebuatan pangastawané

ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា ហិវតហាហា

ento ané kabuktiang baansaisin jagaté

យាតោនីកានាងសារាហិ

ya tonen ikanang sarāt

គីតាចានេនុរាហិកា ឃ្លា

kita janā nurāgé rika . - .

៣

មូលរិកានាងមាណវិហា

3. Mulat rikanang manéwita

កាបេហេតេវេកាសេវាកា

kabéh watek séwaka,

កូណាឡាគាលបន្តសិទ្ធិមាហាតិ

gunanya kalawan asihnya matuhan

កូតាហិកាហិ

ikā tinghali,

សូសិលាសាហាហិកា

suśīla saguṇā ti bhakti

យាតាសុចានេនុរាហិ

yadi tan sujanmā tuwi

សិនុហានិកោតនិកោតនិបញ្ចានិ

sinah adi kabaktininipanjak kāla ditu.

១២១ បដាបដាហិកុត្តា ធាតុត្តាត្តាត មមមមម

3. Waspadayang ento sakancan ané mamarekan

បិទ្យបិ ធាតុត្តាត្តាត្តា

pitui sakancan pangayahé,

កេតុកោត្តាត តាហិកោតិ ធាតុត្តាត មមម

gegunannyané katekaning baktinyané magusti

ហាតុត្តាត្តាត បិដាដិបិដាត

ané kéto pedasang pesan ,

យានិបរិកុសាលា មិលេនុ មមម មមម មមម

yaning parisolahné melah maguna lewih មិលេនុត្តាត

យាត្រាត្តាត មិទ្យា មមម មមម

yadiastun makawit wangsa andapan

សរុបប្រយោជន៍

sayogya pahayunnikā

ក្រុមគ្រប់គ្រងស្រុក លើកលែង

nguni-ngunin sujanmā lapen . - .

31 ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

4. Tatan wawangawéha suka

ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

pariksanen té riya,

ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

lamakwakenang ājña

ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

yan dadi rikā ta yan wéhana,

ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

gunanya mapageh

ហេតុអ្វីហេតុអ្វីហេតុអ្វី

manah nika sumiwya Sang Bhupati,

សង្កែប្រឹក្សាសង្កេតហ្នឹង ហ្នឹង

sandang pesan melahang ento

ហាបក្សប្រឹក្សាសង្កេតហ្នឹង ម្យ៉ាងម្យ៉ាង ប្រាកដណាស់

apa buin anak ané mawangsa lewih patut anggo.

31 ហ្នឹងហ្នឹងហ្នឹង មិនយូរ គ្រប់គ្រង

4. Eda iju adi micayang kalegan

ស្រេចហើយហ្នឹង ហ្នឹង

tureksain malu ento,

គេលេង ម្យ៉ាង ម្យ៉ាង ហ្នឹងហ្នឹង

jalanang malu pituduh idéwané

យាស្រីធម៌ គោល ដំបូង មហា យ ប្រាកដណាស់

yan prasiddha kala ditu mara ya patut swéសង្កេត

ហ្នឹងហ្នឹង គ្រប់គ្រង

gegunannyané jejer

ប្រឹក្សាសង្កេត គេហ្នឹង ស្រេចហើយ ហ្នឹង

papineh nyané jati subakti ring Sang Prabu,

កិនិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

kitékana kinasihan

សុបាហិកិនិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

subaga dibya rātnā pama . - .

១១ សមញ្ញត្ថវត្ថុតាមិកុមារិកា

5. Samangkana ikang manéwita

យាធិស្វាហិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

yadin salobha sulit,

ហានិកុមារាភិកិនិកុមារិកា យាធិស្វាហិកុមារិកា

hano marahaken ya tan rahayu

យាធិស្វាហិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

lagi sangkémng hala,

យាធិស្វាហិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

iengetakna cāra yékana

យាធិស្វាហិកុមារាភិកិនិកុមារិកា

pangawruhémng durjana,

ហិរុដាហ ហិរុដា គាហក្រម

I Déwa ané kahalemang

កាសូលេវិហ ហិរុដា ដាហាដាសាហិរុដាហិរុដា

kasub lewih tan bina sasocan yan upamiang.

១) កាសូលេវិហ ហិរុដា ដាហាដាសាហិរុដា

5. kéto masih ané memarekan

យាសាហាដាសាហិរុដា ហិរុដា ហិរុដាហិរុដា

Yan pradé anget rengka ngardi pakéwuh ,

ហិរុដាហិរុដា ហិរុដាហិរុដា ហិរុដា ហិរុដា

ada ané nguningayang mula twara melah

ហិរុដា ដាហាដា ដាហាដាហិរុដាហិរុដា

buina madsar keneh ané letuh,

ហិរុដា ដាហាដា ដាហាដាហិរុដា ហិរុដា ហិរុដា

pedasang pesan telik tanemé ané buka kéto

ហិរុដាហិរុដា ហិរុដា ហិរុដា ហិរុដា ហិរុដា

lamakané tawang I Déwa ané buka kéto,

ឧសិ លកិ ភាវុតាភិក្ខុ
 asing lagi katon benernya
 យោកាបិហានិ ធិប្បវត្ត
 ya ta gopitan sang prabhu . - .

៤១ ឧហាសិ យហាប បិក្រហាត្ត

6. Awas ya hala wighahanta

ក្រុតា យត្តុលុ គ្រាគ្រា លុ

ika yan ulahnyān salah,

ហិលពោតិ យត្តុកុសាម

hilangaken yan sadoṣa

ប្បប្បសិកិ បិកុបភាត្តិមិកិ

wuwusen wiwékan temen,

សមញ្ញាត យទិក្រហាហិ

samangkana yadin rahat

ធិមតាភត្ត កុបហិក្រុកា

demakananta wéhen suka ,

သကဏ္ဍကုဗေဒ ဟူ၍ ပီပီပူပူ၍ ပဗ္ဗေဒါ
 sakancan ané suba pepes mabukti patut
 ကာယ၌ ဂုဏ်ပိရဟိဒါ သိပ္ပာနာ
 kasudi oleh Ida Sang Prabu.

- ၄၂ ယခင်ပုဂံ သိက္ခာ ကာယကုဗေဒ ပရိသိက္ခာ
- 6. Yaning suba sinah kacorahané panesin ya
 ယခင် ပရိသိက္ခာကုဗေဒ ပီပီပူပူ
 yang parisolahnyané pelih,
 ပဗ္ဗေဒါကဏ္ဍကုဗေဒ ဟူ၍ ပရိသိက္ခာ ကာယကုဗေဒ
 patut tibakin danda pati yang gedé pelihné
 ပုဗ္ဗေဒါ ပရိသိက္ခာ
 rembayang melahang pesan,
 ဂုဏ်ပိရဟိဒါ ပုဂံကုဗေဒ ဟူ၍ ပရိသိက္ခာ
 kéto masih pradéné suba mayasa kérti
 ဟိကုဗေဒ ပဗ္ဗေဒါ ပရိသိက္ခာ ကာယကုဗေဒ
 I Déwa patut mapaica ané ngaleganin,

យាតេកា វេនាង ណាណូហ្វា
ya téka wenang nganugraha
លេបវិទ្យា វិហ្វា វិហ្វា
lawan wenang wigraha . - .

ល។ ឧបាសា វិហ្វា យាបមន្ត
7. Bhaṭara rawi yopaman ta
មនសិ សារាត្រៃ មហាតេជីវ
manasi sarāt tar mangél
សមញ្ញាតាសិប្បុគ្គ
samangkana ta Sang Prabhu
មលីកាវិទ្យា វិហ្វា វិហ្វា
malangaken nikang durjana ,
តេតេតេ មហាតេ មនិវ
śaśāngka magawé asih
សិរា ឧបាសា វិហ្វា វិហ្វា
sira janā nuragéng sarāt,

ဟိဂုဏမ ဟဂုဏ ပဟေဠပဟိဗ္ဗ

I Déwa ané patut mapaica

ကျမိကဟဂုဏ ပဟေဠမိဇာဏှူ

buina ané patut mamidanda.

၇. ဇာ သံဗြူ သံဗြူ ဟပဗန္ဓဂုဏ ဟဇိ

Sang Hyang Surya upamannyané adi

ဟေမိ ဗန္ဓဒု ဗန္ဓဒု ကိကျမိန္ဒကေဟေ

tusing waneh-waneh ngebusin jagat,

ဂုဏဂုဏ ဝမိဒုမိ ဝမိဒု ဟဇိ

kéto masih sang maraga agung

နိလဟိ သန္ဓာဏှူကိန္ဒဂုဏ ဂုဏာဂုဏ

nelahang sakancan janmané corah,

သံဗြူ ဂမိဒု ဗြူမိသံ ဗြူမိဇာ

Sang Hyang Ratih ngranayang ulangun

ဟိဇာဏှူမိ ဂုဏာဂုဏဟိဇာဏှူမိ ဇာဏှူမိဂုဏ

ida kaalemang olih i manusa di guminé,

ឧបាស្សនិទោ មក្កានារិ
 awāṣ ta kita mangkanāri
 យោហោហារិ ប្បក្សតតិញ្ញ
 ya tahāta ring punpunan . - .

៥១ ក្បត្យោ បដន្ត ឧបទិ
 8. Gunung ya ta padhanta bhūpati
 ក្រតិ ប្រោក្ខត្យោ
 ikang prajā ngkendukut,
 បទ្បទិ ក្បត្យោ ឧបទិ ក្បត្យោ
 patūti guṇa doṣa ning ngulahikā
 មាត្យោ ឧបទិ
 matang nyān suka,
 ក្រតិ ប្រោក្ខត្យោ
 ikang prawara porawarga
 បត ក្បត្យោ ឧបទិ
 wana tulya yāngken alas,

မိၵ်းဟိၵ်းဟေၵ်း ဟိၵ်းဟေၵ်း
 sinah I Déwa nyidayang buka kéto
 ဟိၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 yaning i déwa kayun nabdab jagat.

- ၅၂ ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 8. Gunung maka sesamén I Déwané nyeneng agung
 ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 kaulané dresaksat pepadangannyané,
 ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 adungang beneh kalawan pelih solah nyané
 ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 lamakané i panjak maidep liang,
 ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 ento i prajurit lan pakandel puriné
 ဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်းဟေၵ်း
 pinaka alas satwinaluya betnyané,

ကိတေကော တေ သိဗ္ဗေ ဘာဓာနာ

kitékana ta singha rākṣaka

သုမေသုဗ္ဗေ ဘာဓာနာ ကတေ

duméhnya sobhān katon. - .

သု ကိတေဂါရီ

= Ś i k a r i ṇ ī =

၂ - - - ၂ ၂ ၂ ၂ - - ၂ ၂ ၂ ၂ = ၂၈၃၄၂

၂၈၃၄၂ ကွတေ သနိ ပြီတိ

1. Ikang thāni prītī

နုဘယ ဂုဏ်ဂါရီ နုပတိ ဟော

nubhaya guṇaning bhūpati lanā,

ယသဗ္ဗေ ဘာဓာနာ

ya sangkanyang bhogān hana

ပကေနာဂါရီ ဟ တွိ

pakenaning rājya ya tuwi

ဟိဂုဏေ သိဗျေ ဝာဂါ သိဗူ ဝါရောပဏိဗိဇ္ဇာဂုဏ

I Déwa ditu maraga singha maka pangemitnyané

သွမဗူဂုဏ ကောဗောဇ္ဇကော ၂၂ ၀ ၂၂

sumangdéné katon bungah . - .

၂၂ ဝိဝာမ ဝိရောမိနီ = ဂျေဂျေ

= Wirāma Śikariṇī = g u n u n g =

၇၂ ကာလိယဏေဂုဏ ဟိပယသုဗာဟုဗူဟုဗျာဟာသိ

1. kaliyangannyaé i pamacul patut kautsahayang

ဝိဂုဏဒု ဟိဂုဏာဟဂုဏ ဝိဇ္ဇိ ကာဝိဇ္ဇာကောဗျဏေဂုဏ

wiréh ento ané ngardi kaajegan guna kaagungané,

ဟိရောပဏ ဗျာဒုဗိဗိဇ္ဇာကောဂုဏ ဟိပရက္ခသပဏေဂါ

ikaula tuwah mimitanyané awanan ada pangan

ဟဂုဏ ဝါပိဏိဂုဏဒု သိဗျေဝိဂုဏ

ané mapikenoh di guminé,

ឧសិវុសាវយុវុគ្គុសាវ

āsing sēnāluhnyékana

ហេតុត្រូវតែត្រូវហេតុ ហេតុត្រូវ

ta tulungen haywa humeneng,

លើមហិក្ខានុសាវ

lima lwirning sākṣāt bhaya

តែត្រូវតែ ក្រហម ឃ បង្កើត ធ្លា

teka rikang pora ya padhem . - .

១ ឧសិវុសាវយុវុគ្គុសាវ

2. kinonkon sang swāmīkana

ហេតុត្រូវតែ ហេតុ ឃ បង្កើត

ta umaréng wanwa mapanas,

ឃ លើ ឃ ត្រូវ ត្រូវ ត្រូវ ត្រូវ

maling makwéh lumrang hala-hala

ឃ ហេតុ ត្រូវ ត្រូវ ត្រូវ

lawan drohaka wanéh

គាបាវុឡ្យោភា ដំ ហល្លា
 kapātnyékā sang wallabha
 យាវិលីង ធូ ម ហាត្តាបុរា
 ya winilang duṣṭa tan alah,
 លីមឡៀវាវាវា ដំ ភាវាហា
 lima mwang lobhé sang narapati
 ភាវាត្រា ដាយមាវា យា
 nahanyang bhaya magöng . - .

៣
 3. មាវាត្រាវាវាវាវាវាវា
 matangnyā nten tinghal
 ដាយភាវាវាវាវាវាវាវាវាវា
 sahanani watekning bala dalön,
 វាវាវា ប្រាវា ប្រាវាវាវាវាវាវា
 ikāng prajña wruh ring naya winaya
 វាវាវាវាវាវាវាវាវា
 śilanya rahayu,

ကပ်ပိပဏှာကုဗာ သမ်ပိကန္တိဏ သံပုဗ္ဗ
kaping patnyané to seselikan Ida Sang Prabhu *)

ယ ဝမ်ဒု ကမ်ကန္တိဒု ကပ်ပိပဏှာဘဒု
ya masih kasinanggeh kaliwat corah,

ကပ်ပိပိဏှာကုဗာ ဟိကုဗာကမာဏှာကုဗာဗိဇိဏှာ
kaping limannyané ento kaangkarán sang madeg agung

ဟိကုဗာဗျဒု ပဏှာကုဗာကုဗာ ဝိကုဗာ
ento tuah panyengkaléné gedé.

၅၅၁
3. ဟိကုဗာကမာဏှာကုဗာ ဟိဇိပဏှာဗျဒုသမာဏှာ
énto awanané adi patut waspadayang

သကမာဏှာကမာဏှာကုဗာ ပဏှာဗိဇိဏှာသမ်ပိကန္တိဏ
sakancan panjaké patut pedasin pesan,

*) seselikan Sang Prabhu = kepercayaan Sang Prabu (raja)

ဟကုဗာဗျဒုကုဗာ ပဏှာဗိဇိဏှာ ပဏှာဗိဇိဏှာ
ané pradnyan pascát kapin naya pangupaya

ပဏှာဗိဇိဏှာဗျဒုကုဗာဗိဇိဏှာ
parisolahnyané melah,

តានធាធា ឡេយឡេតិឡេយ មនិមិ
tan adwā mwan yatna dṛedha maniwi

តានឡាសមាតា

tan lobha samata ,

នាហានុប្បត្តិឡេតិឡេយ
nahan pratyakṣan téng hala hayu

តានធាធា មនិមិ
taman dadya manasar . - .

31 ស្វិតិមិប្រិ ហេតិឡេតិ

4. Suniti prih tānten

ហេតិមិ ហេតិ ហេតិឡេតិឡេយ ហេតិឡេតិ

gagapi hati göngen guṇa gaṇan,

ឡេតិឡេតិ ហេតិឡេតិ ហេតិឡេតិ មិមនិ

musuh topāyan toh pisani

ហេតិមិ ហេតិ ហេតិឡេតិ

panasing pāśa pahasat,

ក្រូមិក្រូមិ ក្រូមិក្រូមិ ក្រូមិក្រូមិ ក្រូមិក្រូមិ ក្រូមិក្រូមិ

buwin tusing nglinyok plapan tur teleb mangubhakti

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

tusing momo drohaka tur sutindih,

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

ento ané patut pedasin adi beneh pelih nyané

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

tusing dadi lémpas . - .

31 ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

4. Kawicaksanané utama bwatang adi

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

gelik-gelikin dikayun saratang tur gumanayang,

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

musuh adiné pasangin pangindrajala saratang

ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ ក្រូមិ

panesin tegul telahang,

ក្រុកា កាហ្វ្រា ក្រុកា ក្រុកា

iké sa truntad don

សហាភាបាភា ម្យុនិរាភា

sahana pakena mwanng kira-kira ,

ហាហាភា ហាហាភា ហាហាហា

tatan wéhentā tāwawaha

ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា

geseng ing drohaka harah . - .

១១ ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា ក្រុកា

5. ikang ménget wruh nyéng manawi

ម្យុនិរាភា ម្យុនិរាភា ម្យុនិរាភា

mulating bhakti ta gawé

ប្រយាត្រា ប្រយាត្រា ប្រយាត្រា

prayatna wruh ring dé

ហាហាភា ហាហាភា ហាហាភា

tan alemeha ring kretya rahayu,

ហ៊ីក្រាឡស្យុ ហង្សិក ដិយាទីនី

ento musuh adiné siatin

សកាញាត្យក បសក្រិយ បញ្ចបយ

sakancanyané pasangin daya pangupaya ,

ហ៊ីនា ដិបិនីក យ ពាលុលុ

eda depinina ya ngalah lah

ប្រាសិ ហ៊ីក ខេត្តាវាវាវា ៥

brastayang ané angkara corah . - .

១១ ហ៊ីកហ៊ីកហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក

5. Ané inget turmaning teleb ngaula

បញ្ចហ៊ីក ដិបិនីក ហ៊ីក ហ៊ីក

gelik-gelikin dikayuné saratang tur gumanayang,

ប្រាសិ ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក

plapan tur nawang tata krama

ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក ហ៊ីក

bwina eda kobet maprakretti rahayu,

បីបួននិ សិទ្ធាវកោ យោហិលេតនីតិ

weṛöning cittā göng ya ta hilangaken

រិញ្ញហិលេតេ

ring hati lagé,

ស្វហវេន ជន្មកង មាធា

swabhāwéng janmékang madha

កាលុស តាតា យោមាបុតិ ញ្ញ

kaluṣa tātah ya manaput . - .

៤១ កាសាក់តិ ឡៃប្រាណ កុសល

6. Kaśaktin mwang prajñā kuśala

យោ ហិ ប្រាណា តា មាធា

ya ta bhoganya ta malah

សុរូប តាតា ជន្ម

surūpā tatwa jné ngaji

យោ សាបូជិ កា កា កា កា

ya sapujinté kana kabéh ,

គំរោត្តិក្សុក្ខិហិក្ខិក្ខុក្ខុ
 kitānten sangkep ring guṇa guṇa
 ហិក្ខុក្ខិស្សុក្ខុ
 ikang bhakti sudhredha ,
 ហិក្ខុក្ខុក្ខុក្ខុក្ខុក្ខុ
 hilan tékangambek manaya-naya
 មន្ត្រិមិស្សុក្ខិ
 manta miṣa puji . - .

៧១ គហ្មក្ខុក្ខិ គាមា
 7. Nahan dé Sang Nāthā
 គំរិមិក្ខុក្ខិ គ្មិស្សុក្ខុ
 kemita irikang bhumi subhaga,
 បរិវា មិស្សុ យា ក្ខិ
 parārtha sih yā göng
 សក្ការិក្ខុក្ខិ ក្ខុក្ខុ មិស្សុក្ខុ
 sakalaranikang rāt winulatan,

ត្បូងមិញ្ចាហិយាត្រា

tuminghal yatnā

ដំ ឆាប្បដំ ឆាតំ ឆាឆា ឆាតុត្រា

sing sawuwus ikanang śāsana tinut,

ត្រឹមត្រូវដំ ត្រឹម ត្រូវ ត្រូវត្រឹម

tepet māsih tar wruh kuṭila

មិញ្ចាហិ ឆាឆា ឆាឆា ឆាឆា

milanging bañcana duméh . - .

៥១ គហាត្រាត្រា ដំ រាម

8. Nahan tojar Sang Rāma

មាតិកា ឆាឆា ឆាឆា ឆាឆា

maneket ing anten mapageh,

ឆាឆា ឆាឆា ឆាឆា ឆាឆា

saharṣā mbek Sang Bhārata

ត្រាត្រា ឆាឆា ឆាឆា

ta rumengö śabda karuṇa,

ទាត់ពេបសាងដំ

tangar ngawaspadayang

សរៀស្រួលសប្តាសក្រក កាតុទិកា

salwir ucap sesanané kanutin,

បុស្សបុក ភីប៊ីត្រូឡូដិ មេហេហេហេហេ

paswécane nepek tur tusing mabahat bahatan

ក្រគយ៉ា ដំឡូងបុក មេហេហេហេ

ngranayang sengkalané matinggal . . .

៥១ ភាងី សប្បនិសា បសក្រ្យា រាម

8. Kadi sapunka wacanan Sang Rama

មក្រគយ៉ា ភីហិក្រិហិក្រិក្រិ មេហេហេហេ

makélingin rain idané mangda pageh,

ក្រគយ៉ា ភីហិក្រិក្រិ ដំឡូង

lédang kahyunida Sang Bharata

មិប្បុតិ បេក្រិក្រិ បុស្សបុក

mirengang pangandika paswéca,

មក្សេនត្តិ រាវិស្វបមិទ្ធិនា ឯនារាម
mangubhakti raris mapamit Ida Sang Bharata

រិហិនាឯរាមេវមា

ring ida Sang Ramadéwa,

គារិហិត្តិបទ្ធិនាមា

kairing antuk wadwa makatah

មាមិបុនាមាហិប្រាសាទ្ធិនាមា មមិមា ១០ ១

maka miwah sakatahing prakanggén idané mapamit . - .

១ វិរាមាលីនី = វិរាមាលីនី
= Wirama : M ā l i n ī = gécétan bunga

៧ គារិហិត្តិបទ្ធិនាមា

1. Kacrita mamargi mantuk Ida Sang Bharata

ត្រីសម្បត្តិមា

tur sampun mamargi,

တိၤကပၤကၤ နီၤကိၤကၤကၤ ဟၤကၤကၤ

tinawanakni rékang pādūkā

တၢ်ကၤကၤ

tyantadibya,

ယၤတၢ် မိၤကိၤမိၤ မိၤကိၤကၤ

ya ta siniwi sinembah

ကၤကၤကၤ ဖွဲၤ ယွဲၤကၤကၤ

dénikang wwang ryayodhyā,

ကၤကၤကၤ မိၤကၤ တၢ်ကၤကၤ

Bharata sira ta molah

ကၤကိၤကၤကၤကၤကၤကၤ

bhakti mangrākṣa rājya . - .

កោតខិតិដា បូតិកា ត្រៃមាហា

baktan ida tlumpahé

សាតា ធាហា ទិវិញ្ញបិរុ

sané dahating lewih,

បូតិកាសាតាសុដ្ឋិ កាសិម្មុ

punika sané kasungsung kasembah

ហាហា បិរុបញ្ញាតា វិ បាហា ធាហា ធាហា

olih panjaké ring panegara Ayodya,

ហិដា សិហាហា ទ្រឹតិ ហា ចៀ

Ida Sang Bharta jumeneng agung

បិទ្រា ធាតិ ក្រិញ្ញ ហា ហា ១១ ០ ១១

wit saking bhakti ngambel jagat . - .

ooooo 000 ooooo

ស ឆាត្វរ័ស្ស័រ្យ័ ॥

** Caturthas Sarggah **

បិរាម ក្រុបស្នាតិកា

Wirāma : Upacaṇḍhasika

្ក ្ក - ្ក ្ក - ្ក - ្ក - ្ក = កវ៤៤

្ក ្ក - ្ក ្ក - ្ក - ្ក - ្ក = កវ៤៥

11,12

កវ៤ គ្កហា ហិហា សិរា ហាវតិ គាហាត្រា

1. Nda ta tita sirār hanéng kadhatwan,
 សិរាសិ រាមហាវតាតាស្នា វាហាវ
 sira Sang Rāma hanéng alas ta molah
 រិកានាង ទិរិ ទិរិ សិក្រាត្រា រុញ្ច
 rikanang Giri Citrakuṭa runggu,
 គាលាហាត្រា លាស្នា លាស្នា លាស្នា លាស្នា
 kalawan Lakṣmaṇa, Janaki susatya .

កវ៥ ហាតាហាត្រា ហិហាហិហា ហិហា

2. Hana tā asrama Sang M ahārṣi Atri,

ស ឆ័ក្កុរុកាបិបទា ॥

** Sargah kaping pat **

॥ វិរាម ៖ ឧបសង្កាសិកា = ហលត្រាសិ ॥

== Wirama : Upacandhasika = Galak manis ==

៧៧ ទាត្រាសិវិទា ហិទា ឆិ មលិក្កិវិ ប្លុយ្យា ॥

1. Tan kacerita Ida Sang malinggih ring purian,

ហិទាឆិ រាមវិ ហលរុស ទ្រឹសិកា ॥

Ida Sang Rama ring alase jumenek

ហិវិកាវិក្យត្យ ឆិប្រាស្យា មលិក្កិវិ ॥

irika ring Gunung Citrakutané malinggih

កាសប្បុក្កិវិ លត្រាសិ មិបុរុកាមិ ឆិវា ឆិវិក្កិវិ ឆិវិកា ॥

kasarengin Sang Laksmāna miwah Déwi Sita sutindih pisan.

៧៨ រុបត្រិកាហេបត្យិ មហាម្យតិ ឆិវិ ॥

2. wénten patapan Sang Mahāmuni Atri,

យតិកានុង បិណានិរង ទិវង វ្វង
 yatikānung pinaranirang tigang wwang,
 ឌទិវ កុរាវា ឌិមហិវិ មង្គិ
 ati gorawa Sang Mahārṣi mangling,
 គារុកុរាវា គារុ គារុ គារុ គារុ គារុ
 karunékang saranā gatā dibya.

៣
 3. តាមតា មលមសិរិវិវា ហានកា
 Tama tar malwas sirār hanangkā,
 ហានតាមលសិរិវិវា ប្រតិវិវា
 hana tā las karengö pratīta ring lwā,
 ឌទិវ ឌិវ ឌិវ ឌិវ ឌិវ
 ati bhiṣṇa Dandhakā ngaranya ,
 យបរាគ្មិ រាគ្មិ រាគ្មិ រាគ្មិ រាគ្មិ
 ya paran sang Raghuputrā Rāmadéwa.

3
 4. ឌមហាសិរិវិវា តាមតា តាមតា
 Umahas sira tan hanéng katakut,

បូកំនាសាស្ត្រ កាត្រៃ កុហកលិវ ហិមាដា ដា ទិវា ១
 punika sane kajujur olih ida sang tiga,
 ដាហាហ្វ្រាម្យា ហិមាដា បូរិមាត្រៃ មកាហា
 dahat pranamya ida Sang Resi Agung manyapa,
 កាស្ត្រាសាស្ត្រ ដាតារាមា បាស្ត្រាសាស្ត្រ កាស្ត្រាសាស្ត្រ ១ ១
 kawelas arsan ring sang nyaratang pasayuban sané lewih.

៣
 3. កាត្រៃ កុហកលិវ ហិមាដា មាសិវ កុហកលិវ ហិមាដា ១
 nénten masué ida malinggih irika,
 កុហកលិវ កុហកលិវ កុហកលិវ កុហកលិវ កុហកលិវ ១
 wénten alas kapireng kasub antuk linggahnyané,
 ដាហាហ្វ្រាម្យា ដាហាហ្វ្រាម្យា ដាហាហ្វ្រាម្យា ដាហាហ្វ្រាម្យា ១
 dahat sripit alas Dhandhaka wasthanipun,
 បូកំនាសាស្ត្រ កាស្ត្រាសាស្ត្រ កុហកលិវ ហិមាដា ដា ទិវា ១
 punika sané kaungsi olih ida Sang Raghuputra Rama.

31
 4. មាស្ត្រាសាស្ត្រ មាស្ត្រាសាស្ត្រ កុហកលិវ កុហកលិវ កុហកលិវ ១
 Masusupan Ida wénten sané kajrihin,

គាលេបត្រដំ គារិ កុលត្រិយានិរា
 kalawan sang kari lén priyānira,
 ហានរាគាធាស កុរាត្រ កុសគា មាត្រិវា
 hana raksasa rodra yéka mangsö,
 កុមហា មាត្រត កុរាត្រ ហាន្តកុលត្រ យ្រ
 umahā matyana donya tan kalén.

១ ដិវិរាដ ពារាត្រ ហាន្តកុរាត្រ
 5. Si Wirādha ngarania tan panoli,
 ត្រុក្រ ត្រុក្រ ត្រុក្រ កុរាត្រ ត្រុក្រ
 i ruhur nunggu sukunia wéh sumungsang,
 អតិកុរាត្រ ហាន្តកុរាត្រ ហាន្តកុរាត្រ
 ati rodra tanganya panglakunia,
 អតាត្រ មត្រ មត្រ មត្រ មត្រ មត្រ មត្រ
 atakut mretyu tumon ya rodra rūpa

៤ កុមុលាតា នារិន្ទរា បុត្រាគា
 6. Umula ta naréndra putra kalih,

គាហិរិ ្រហាលិរ ហារិ មគាមិបរ រកេរិភ្និកា្រ
 kairing olih ari makamiwah rabin idané,
 ហាគាេឡេ ្រហភ្និកា្ររាគាេម គ្រូរា កេរេកេរិ
 ta pajamuga wénten raksasa krura nyagjag,
 មិមគ្រូ េកេ ្រកេគាេ ហាេ្រ្រេភ្និកា្រហាេ្រ្រេភ្និកា្ររាគាេ
 misadia juga nyédayang tetujonipun tan wénten séos.

១្រ ដិ បិរាេ បេភ្និកា្រហាគាេប្រាគាេរិ
 5. Sang wiragdhā wāstanipun tan papakéring,
 រិភ្និកា្រ មកេ េកេភ្និកា្រហាេភ្និកា្រគ្រូរាហា
 ring duhur magenah batis ipun awinan ipun nyungsat,
 េភ្និ គាេភិេ េមភ្និកា្រគាេ គាេេកេគាេេ
 langkung bhinawa liman ipuné kanggén mamargi,
 ហាេ្រ្រ ដិ គាេេភ្និ េភ្និភ្និភ្និភ្និកា្រគាេ គាេេហាេហា
 ajrih sang kalantaka ngantenang rupanipuné aéng.

៤្រ មាេភិេភ្និ ដិរាេេ្រ មគាេមភ្និគាេរិ
 6. Macecingak Ida Sang Rāja Putra maka sareng kalih,

သိကဖာရဲ ဝါဖာရဲ ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 sira tā tar matakut māsö tumandang,
 အဝါမာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 awamāna ikang wiradha mūrka,
 ဝါမိာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 umahā Sang Nreputra hīna śakti.

၇. ဝါမိာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 Umasö mangang tutuknya malwā
 ကာသိ ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 kadi raṇdhö ta kukunya bhina yā göng,
 ဝါမိာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 malungid kadi ganjiran kukunya,
 ဝါမိာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 ya ta pangdhuknya ri Sang Naréndra putra.

၈. ဝါမိာ် ဝါမိာ် ဝါမိာ်
 Umalat sira nāra śigra mangsö,

ហិដាវតន្ត្រីកនិសង្កត្រិះ រាវិស្តមរាជំ កេរ្តិ៍
 ida nénten pisan ajrih raris ngamarayang nyagjag,
 កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 nyapa kadi aku wiakti ipun I Raksasa Wiradha,
 ម៉ែរាជំ ហិដាវតន្ត្រីកនិសង្កត្រិះ ។
 marnayang Ida Déwāgung putra sakti.

៧. កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 7. Ngarepang enggang bungut ipuné linggah pisan,
 កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 kadi wit kepuh punika batis ipun kabinawa ageng pisan,
 កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 lanying lanying kadi taji kukun ipuné,
 កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 punika anggén ipun nyogroh Ida Sang Rajaputra .

៨. កេរ្តិ៍បនាឱ្យស្បៀងន្តិ ហិប្បន្តិរាសាធម៌ បិរាសា
 8. Nyingak ida sang kalih digelis raris ngamarayang,

ស្កមិភីហិ ភីវប្ប មហ្វត្តបេភិ ស្កស្កត្រ្យា
 sumikep kārwa matunggalan sukunya,
 សិភីតិហិ បិដិ វុដាភីវា ភ្នុភ្នុហិយា
 sinebit wedi dénirār dudut ya,
 មហិហោហោភោតិសាភិសិបត្តាបត្ត្យា យ្យា
 mati tātan pabisān siwak awaknya .

ឃ្ម វិបិទេវ ភីភាភី បិវាដ ម្មុភ្នា
 9. Ri pejah nikanang Wirādha mūrkkā,
 ក្កមហាស្កុដិ ភ្នុប ប្បហ្វ ភីដាហា ហេវុ
 umahas sang Nṛepa putra nirbhayā tah,
 ហិម្មកោត្រម ដិក្រ្យា វុភោតោ វាម្យា
 temung aśrama dibya sobha ramya,
 បហោបត្តាភោវា ដាត្តាវុយាតិ សិដិ យ្យា
 patapan Sang Śarabhangga yogi sidhi.

ក្រ១ សិវាសិប្បុដិ សិដិ ដិក្រ្យា វុយាតិ
 10. Sira Sang Rṛṣi sidha dibya yogi,

បិហិតតិបរាមេតា ហេតុសុត្តន្ត
 wihikan ring paramārtha tatwa sūkṣma,
 បរិបក្សសមាធិនិក្ខល្យា
 paripakwa samādhi niskalengka,
 ធាតុមម្មិមា អិរុរា មរុរា តារុតាមាតិ យ្យ
 dadi mamwīt siro maréng kamokṣan.

៧៧ និហារមាតារត្ត រាជេប្ប
 11. Kita Rāma ngaranta Rāja putra,
 តាមិមម្មិមា មរុរាអិ តារុតាមាតិ
 kami mamwita mare rikang kamoksan,
 លល្យធាត្យ ហិមិតិ និហារមាតារុត្ត
 lalu bhagya temen kitāt parangké,
 និហារមាតារុត្ត មត្តលត្ត អិម្មិ យ្យ
 kita Nārāyaṇa manggalangku dibya.

៧៧ ហាតាត្រេម អិ សុតិក្សន្ត យុវាតិ
 12. Hana tā srama Sang Sutikṣṇa yogi,

ហាហាស្មីតាត្រិ ធីប្បហាហ្វ តាសុតាស្មានិ។
 tatas wikan ring sarwwa tatwa kasuksman,
 បក្កិរុត្តរាសាមាណិកត្រិគិសាហាមត្រិហ្វ។
 pageh nglarang samādhi nénten kataman letuh,
 គ្យលិមបមិម្ពិធា ទេវា ព្យព្យវិ តាវាសាសាបា ញ្ញ
 nuli mapamit ida jaga ngungsi kamoksapada.

៧៧៧ ហិវាសាសាវាសា មហាព្យវិ វាម ប្បហាសិធា ធីប្បគ្យ។
 11. I déwa sané maparab Sang Rama putranida Sang Prabhu,
 តិវ្យបធីមបមិហិទេវា ព្យព្យវិ តាវាសាសាសា
 titiang pacang mapamit jaga ngungsi តាសាសាសាសា
 ធាហាតិ ធីធយ ហិវាសា វាស្យ ម្ពិសិ។
 dahating sadya I Déwa rauh mriki,
 ហិវាសាសាវា មិធយ ប្បស្យតិ តិវ្យ បិសិ ព្យសា
 I Déwa maraga Wiṣṇu pucukang titiang pinih utama.

៧៧៧ វាស្មិគ្យតិសា បត្រមត្រិធាធី វាសា វិ ធយតិសាស្មា។
 12. Wénten punika pasramanida Sang Yogi sutiksna,

យទិកាត្យំបិពិញ្ចត្ត ទោទ្រោស្យកោ
 yatikā nung wegilenta tat makūnga,
 មហប្លា យ ទោមត្រាភ្នាវុ សកាវុត្តា
 maparö ya taman madoh sakangké,
 បូធិ វុយាតិ តោរា កាត្ត ធិ ស្យទិកាស្យុ ញ្ញ
 Ṛeṣi Yogi śaranānta Sang Sutikṣṇa.

ក្រញ្ញ ត្រទិ ភាទោ ប្យប្យស្សិវា ទោប ស្សិ
 13. Iti nā ta wuwusnirang tapaswī,
 ធានិ ទោវុយាតោ សិរា សមាធិ សិទ្ធិ
 dadi ta yoga sirā samādhi siddhi,
 មហាវុប សិរា កោហ្សិ ធារាណា
 magawé sira bahni dhāraṇa,
 មហិធិ តិក្សុ មហស្សិ រាបសវុ ញ្ញ
 mageseng śirṇa awaknirā pasah

ក្រវា មហា វុយាតោ សិវា មហាធិ សិទ្ធិ
 14. Atha mokṣa sirang Mahārṣi siddhi,

ប្បនិសាសកុត បទ្បេហិវាប្បហិក្ខិកុតាប សាម្បតិ សុត្តន្តប្បិកា
 punika sané patut rauhin I Déwa sāmpunang sungkan kayun,
 គម្មិកាប្បនិសា កុតន្តិក្ខុកុដារុ សនិហិវិកិ
 nampek punika nénten madoh saking iriki,
 ដិកុយាវិ សុតិសាស្ត្រ ប្បនិសាបទ្បេហិវាប្បហិក្ខិកុតាប គាត្តិ ॥
 Sang Yogi Sutiksna punika patut anggén I Déwa kanti.

កេត្តិ គាតិប្បនិសា បសាគន្តិកា ដិកុយាវិ តោរា គាត្តិ
 13. Kadi punika wacananida Sang Yogi sarabangga,
 គ្យលិហិកា កេលេវិកុយាវាត្តិកេបិ សេសិ ហិបិហិ
 nuli Ida ngelarang yoga ngregepang samadhi tepet,
 រាវិស្តិកា កេមិកាតិ កេវិវាហិស្សិ
 raris ida ngamedalang genirahasya,
 គាត្តិកិ កេវិសិ សបិសាគាតិហិក្ខុតិកុកុត ហិសាហិ ॥
 kandugi geseng sapisanan anggandané ical.

កេវិ គាមាប្បកុត កុតាសា ហិកា ដិ មហិវិ សិក្ខិ
 14. sesampuné moksa Ida Sang Maharsi sidi,

កាវេកាសង្ការាហ្មត្រាបុត្រាមាតា

Kawekas Sang Raghuputra Rāmadéwa,

ឧម្មវាមនុស្សសិរីវង្សាសិរីវង្សា

umuwah manusup siréngalas göng,

តេជ្ជាមនុស្សាសាស្ត្រាមនុស្សាសាស្ត្រា

temu tékang ashrama Sutikṣṇa.

កាវេកាសង្ការាហ្មត្រាបុត្រាមាតា

15. Saphalan winegil sirang Sutikṣṇā ,

កាវេកាសង្ការាហ្មត្រាបុត្រាមាតា

karunaning wwanganathakā tithī ya,

មាលាវតា នារេន្ទ្របុត្រាមាតា

malawas ta Naréndraputra Rāma,

រិកានាងាស្រាមនុស្សាសាស្ត្រាមនុស្សាសាស្ត្រា

rikanāng āsrama wétnyasih Mahārṣi

គាត់ទិញប្រាក់ ដំ រាជ្យប្រាហ្មណ៍ ដំ រាជ្យប្រាហ្មណ៍

katinggal Ida Sang Raguputra Sang Ramadéwa,

មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន

malih ida masusupan ring alasé wayah,

ហេតុអ្វី គាត់ ប្រាណ ប្រាណ ប្រាណ ប្រាណ ប្រាណ ប្រាណ

tan dumadé kapanggih punika pashramanida sang yogi Sutiksna.

១៧ មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន

15. mapikolih pisan Ida Sang Resi Sutiksna karauhin,

មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន

welas asih ring sang maraga tamiu tan pakanti,

មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន

masuwé Ida Sang Rajaputra Rama,

មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន មកលើកហ្មឺន

irika ring pasraman antuk paswécan ida Sang Mahayati.

សូ ប្រា ក្រា វិ ហា វា ១១

* Prabodhitā *

១ ១ - ១ ១ - ១ - ១ ១ = ក្រ ក្រ ១

១ ១ - - ១ ១ - ១ - ១ ១ = ក្រ ក្រ ១

11,12

ក្រ ១ ខ្លួន ហេតុ ដំរី វា ហេតុ ហេតុ បា វា

1. Umahas ta siréng tapowana,

ហេតុ យុ យុ វា វា ដំ ហេតុ យុ វា

Tinamuy dénira Sang Mahāmuni,

បា វា យុ វា បា វា វា វា បា វា

phalamūla pawehnirang Ṛṣi,

យា វា វា ហេតុ វា វា ហេតុ វា វា វា វា

yatikā harānirar haneng alas.

ក្រ ១ ក្រ ១ ដំ វា វា វា វា វា វា

2. I sedheng nikanang wengin teka,

្រវិរាម ៖ ប្រកោរដិទោ = ហិស្រិហ្វេម

== Wirama : Prabohita = Istri utama ==

្រា មសេន្រាគិរាវិស្រិដ ដិទោ វិ បេប្រាគ្រេបសេហេបេតា

1. Masesanjan raris ida sang tiga ring wewengkon alas patapané,

គេហេឡូហាហិវិ ហិដ ដិ មហិសិ

katamiu olih ida Sang Mahārṣi,

កេហេហេហេត្រិបេ ហិស្រិហ្វេម គេហេត្រិបេ ហិដ ដិ បូសិ

woh-wohan miwah umbi-umbian pasuguh Ida Sang Reṣi,

បូសិគេ ដេតេ វេយុតេ ហិដ ដេតេ ហិសេហេត្រិដ វិ ហេហេតេ

punika sané rayunangida sesuenida ring alasé.

្រា វិគេហិកេហេត្រិបេ គេហេត្រិបេ វិ គេហេត្រិបេ

2. Ri kaenjekan wenginé sampun rauh,

មម្បរុដ្ឋបប្បរុវិក្ខុលសិ
 maturū Sang Nrepaputra ring alas,
 គាលសានិរា រុកានិសា គាយ្យ
 kalasānira ronikang kayu,
 រូមហា មក្រមា វិរា មេត្រេវិរា ត្រៃ
 umahā mabrata dhīra tar legö.

៣
 3. រាហិនយា មាសសិរេង មាស
 Rahinanya mahas siréng alas,
 ម្រេកា យ៉ាតេកា ហ្វេនិរ៉ា ហ្វូរូ
 mṛega yātéka gawénirā buru,
 មាមាតិកា កេនាសិ រិកេង មាស
 mamatika kenas rikéng alas,
 យាបាមុជ្ជា និរា និយាកា យា
 ya pamūjā nira nityakala ya.

3
 4. វិកុ បាណ្ឌិតា វេទា បារាហា
 Wiku paṇdhita wéda pāraga,

មីបូម្ពិដា ដំរាធបុត្រា វិហារេវា
 morem Ida Sang Rajputra ring alasé,
 ម្យត្រិ ទើង បង្កើត ម្យត្រិ ម្យត្រិ ម្យត្រិ ម្យត្រិ
 munggwing tikeh pakebat idané punika dahun taruné,
 សាតា ណ្រាង ប្រាង ប្រាង ប្រាង ប្រាង ៕
 satata nglarang brata pageh tan obah.

៣
 3. រាហីណ្យានេ មាសុសុបនិដា វិហារេវា
 Rahinannyané masusupan ida ring alas,
 មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា
 maboros beburon sapunika karyanida,
 មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា
 mamademang buron ring wewengkon alasé,
 មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា មាសុសុបនិដា ៕
 punika kanggén pamūjan antukida nyabran rahina.

31
 4. បារាវិកូ មិវា បារាវិកូ មិវា បារាវិកូ មិវា
 Para wiku miwah para pandhita sané waged ring daging wéda

ខ្លួនហាស្មាមីតេមី រំពៃត្រៃម។
 umahas māmeng-ameng ring aśrama,
 រាសិភក ទំរែត្រៃម ហៃ កុយានិរ។
 kalasānira ronikang kayu,
 ប្បនិភក ហារាសកុយានិរ ដៃត្រៃម យៃ
 pinakā hāra saśesa Sang tamuy.

១។ បិស្សប្បនិរ ហៃត ពេលសិ។
 5. Wiku rūpanirār hanéng alas,
 បេសកុត្រាម រំរែតៃ ត្រៃមិស្ស
 padha santosa rikang kulit kayu,
 តៃស្សកុយានិរ តៃដៃ តៃរា ដៃសិ។
 kayu yeka kadang nira dhasih,
 យៃ បៃតៃ តៃត្រៃម ភក បៃតៃ បៃតៃ យៃ
 ya pangöbannira kālāning panas .

៤។ ដៃរាតៃ បៃសកុយានិរ យៃត្រៃម តៃ
 6. Sira tāpasa weṣa yan katon,

សុភ័យត្រៃមសសញ្ញាភិវិហាត្រៃមភិ
 morem Ida Sang Rajputra ring alasé,
 ហិរិសាសាម្ប្យាហារិវិហិរិសាសិរាមា
 mungging tikeh pakebat idané punika dahun taruné,
 សុភ័យត្រៃមសសញ្ញាភិវិហាត្រៃមភិ
 satata nglarang brata pageh tan obah.

១) មស្សាសាសិវិហិរិសាសិរាមាសិវិហិរិសាសិរាមា

5. Rahinannyané masusupan ida ring alas,

សមិទ្ធិសិវិហិរិសាសិរាមាសិវិហិរិសាសិរាមា

maboros beburon sapunika karyanida,

បត្រៃមសាសិវិហិរិសាសិរាមាសិវិហិរិសាសិរាមា

memadhemang buron ring wawengkon alasé,

៤) ហិរិសាសាម្ប្យាហារិវិហិរិសាសិរាមាសិវិហិរិសាសិរាមា

6. Ida mawabhawa sang tapasui pikantenannyané,

គ្រនីតោកោ យុដា ្រយតោ ហេត្តុស្រ
 ndan ikāngā yudha yéka tan kasah,
 ឧទាយានិរា ឯ មហ័កមិ្រតោ
 abhayan ira sang Mahārṣi don,
 ប្រហេឯបិរា រុមតោ ឯ បិគ្ស ប្រ
 brata sang wira rūmakṣa Sang Wiku.

៧. បហេបតិរិ សមិបតិ ក្សេត្រ
 Patapan ri samīpaning gunung ,
 បតោក្រ្យត ហេត្តុ ្រតានិរា
 padha kapwé nahasan ta dénira,
 និគិមិហិយ រិគោតោ រិ ឧយ
 kinemit ya rināksa ring bhaya,
 ស្រតោ ្រមតត្តោ ប្រហេម ឯប្រមិប្រ
 suka mé nak tapahoma Sang Reṣi.

៨. សាលេស្រិរា រុក្ខ រិក្ខេបសិ
 Salawasnira runggu ring alas,

សកុតាបន្តិភិសាញាហុក កុតន្តិភិភិសិភាសា
 sakéwanten sanjatané nénten nahenin pasah,
 គារាហាទេពន្តិភា ឯមហាយមិ សកុតាសារាហា
 karahajenganida Sang Mahāyati sané kasaratang,
 ក្រហមន្តិភា ឯ គារាហិយា ឡាបហម្មត្រិមិហ្វិ បិស្ស ។
 bratanida Sang ksatriya mula patut ngemit Sang Wiku

៧ ហត្រេហុក សកុតាបន្តិភិសិភាសា
 7. Pashramané sane wénten ring sampih gunungé,
 សមិហាសិវាហម្មត្រិភា
 sami polih rawuhinida,
 គារាហិម្មត្រិ គារាហា មាត្រ កុលយាស្សាភិសាសា
 kakemit tur kajaga mangda lémpas sakéng baya,
 រាហាយុ គុហ្មសាម៉ាតាភិហាមាសិភាសិវា
 rahayu nulus pamargan homanida Sang Resi.

៨ សម្បាបន្តិភា មាសិវិភិវិ ហាសា
 8. sasuwén ida malinggih ring alas,

ហេមហេតុត្រៃតិកេត្រៃតិកេតិកេ
 tama tan lén inangenangen ira,
 សុកាហុក្កានិរាង មហាមុនិ
 suka duhkanirang Mahāmuni,
 យេនិកេត្រៃ បិកេតិកេ វិកេតិកេ ញ្ញ
 ya cinintā winiwéka ring hati.

ឃ ្រសេវេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ
 9. Saphalār wéka Sang Raghuttama,
 ត្រៃតិកេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ
 ikanang citta parārtha kéwala,
 ហេតុត្រៃតិកេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ
 tara péksa laranya wahnira,
 បិកេតិកេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ ញ្ញ
 prihatah kāryanirang Mahāmuni.

កេវេដ្ឋ ត្រៃតិកេ វិកេតិកេ វិកេតិកេ
 10. Krama kāla uméh kulem tekā,

រិកានាងកាព្រមសន្សំរូបរាម យា
 rikanāṅg aśrama sandhya wéla ya,
 តាមតាម មហ្វុរុបិ ព្រមតាម
 tama tar malupéng bratajapa,
 កាដិដិចាបម មហ្វុរុ មាត្រិកា យ្យ
 kadi Sang tāpasa satya sātwicka.

ក្រក្រ រាហិកាគ្រ ធីតិចា តា គ្រុយ្យិ
 11. Rahinanya atīta tang kulem ,
 មាតាមាត្រ ក្រុយ្យិ មិរាម
 sakatambé umuwah sirā japa,
 តាម តា តាម្រុបកា ហិក្រុយ្យិ
 tama tar kalupan helem-helem ,
 មាត្រ តា តាម តា តាម តាម
 matur téng brata dhīra niścala .

ក្រក្រ ហាត្រុបកាតា ហា រាតាម
 12. Hana sūrpanakā ta rākṣasī,

ហិរិកាវិហារិហាមិសាម្យាស្រ្តិកាវិហារិហារិ
 irika ring pāshraman sāmpun sandikāla reké,
 វាស្តិវិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 nénten pisan lali ring brata miwah mantra,
 វិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 winaluya sang tapasui satya dharmika.

កេរ្តិ៍ វាស្តិវិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 11. Bénjangnyané wahu ngalangkung wenginé punika,
 វិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 pasemengan pisan malih Ida nglarang pangasthawan,
 វាស្តិវិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 nénten pisan lali sasuwé suwennyané,
 វិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 satata éling ring brata nénten nahenin obah.

កេរ្តិ៍ វាស្តិវិហារិហារិហារិហារិហារិហារិហារិ
 12. Wénten Sang Surpanaka madéwék raksasa luh,

យាយិកា ឆានិរាង ដាសានា

yatikā cāranirang Daśānana,

ឫមាសា យាយិកា ឆានិរាង ដាសានា

umahas ya rikāngalas kabéh,

តេកា រិង ដាណាដាកា កានានាសរាមា

teka ring Dhaṇḍhaka kānanāsrama.

ក្របខ័ណ្ឌ តិណមុន្យា តា សាង ឆានិរាង

13. tinemunya ta Sang Nrepātmaja,

រិកាងាស កាយិតា មេត សេកា សិរា

ringalas kāwita mét sekar sira,

កាលាវាណ ចានាតមាជា ដុលុរ

kalawan Janakātmajā dudur,

សិរា តារ កាន់តុណា សិវា បារាណ តុមុត

sira tar kāntuna sing paran tumut.

ក្របខ័ណ្ឌ ដាដិ មួរ យាយិកា តុមុន ឆានិរាង

14. Dadi mūr ya tumon sirā dudur,

ហិប្បត្យនិគា បត្តុរ ហិលិភ្ន័ន្តិម្ពិដា ដំរាបហា
 ipun punika wantah teliktanem Ida Sang Rawana,
 ឧស្សបត្តិប្បតិវិបិដា ពេត្តុលរុសាសិ
 masusupan ipun ring wewidangan alasé sami,
 ភាត្តុរិ រាប្បុរិ ហត្រេត្តុលសិដាត្តុនា ប្បនិគា
 kandugi rauh ring Pasrama Alas Dhandaka punika.

៧២១ បត្តិហិភ្ន័ប្បតិហិដាដំរាបហា
 13. panggihin ipun Ida Sang Ramadéwa,
 ហិលិភ្ន័ន្តិម្ពិដា ពេត្តុលរុសាសិ
 ring alas tandang becik Ida ngalap sekar,
 ភាសប្បតិវិបិដា ពេត្តុលរុសាសិ
 kasarengin oleh Déwi Sita marérod,
 ហិលិភ្ន័ន្តិម្ពិដា ពេត្តុលរុសាសិ
 ida nénten nahenin pasah salampah laku sareng.

៧៣១ ត្រុលិមហិលិ ហិប្បតិវិភាស ពេត្តុលរុសាសិ
 14. nuli matilar ipun rikala ngeton ida marérod,

ក្នុងនាមសុបក្ខណៈសាវ័រណ៍

ikanang sūrpanakā ta kérangan,

មនុស្សហិសរិកៈសាវ័រណ៍

manusup ya rikangalas wanéh,

ហើយនិស្ស័យសាវ័រណ៍

temu Sang Lakṣmaṇa tā ngalap sekar.

១៣៧៥ នាមសុបក្ខណៈសាវ័រណ៍

15. Kena kāmā sarāga yan wulat,

មហាបុត្រ មហាបុត្រ មហាបុត្រ

magawé bhawa mahinji yan laku,

ហិសរិកៈសាវ័រណ៍

paripūrṇa awaknya ringhayu,

ហើយនិស្ស័យសាវ័រណ៍

wulaning pūrṇama kāla tulya ya.

សំរាងសំរាង ត្រប់គ្រង មរាម រុក្ខមាតិកា

Sang Raksasi Sūrpanaka marasa kémad,

មនុស្សប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី ប្រក្រតី

masusupan raris ipun ring wewidangan alase séosan,

គាបស្រង់ ដំណើរការ ទៅក្នុង ដំណើរការ ពេលប្រក្រតី

kapanggih Sang Laksmana taler sedeng ngalap sekar.

ក្រសួងវប្បធម៌ មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី

15. mawastu kalulutan ipun tatkala ngantenang,

មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី

masiluman ipun raris memargi,

មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី

mungguing kaayonipun sampurna pisan,

ក្រសួងវប្បធម៌ មនុស្សប្រក្រតី មនុស្សប្រក្រតី

bulan purnama waluyanipun.

្រ្រ វិរាម ៖ ឧបស្ស័ង្កាតិកា = បរិក្រមពេលស្រាវជ្រាវ

== Wirama : Upacandhasika = Parikrama galak manis. ==

កេរ្តិ៍ ហលិច្ចាតិកា ព្រះប្រាសាទបុរាណ

1. Alit acekel bangkiang ipuné rengkyang,

ប្រាសាទបុរាណ ព្រះប្រាសាទបុរាណ

paliat ipun manis balut ngulangunin,

មេរ្រាស ហលិច្ចាតិកា ព្រះប្រាសាទបុរាណ

meros paan ipun miwah betekan batisnyané,

ទ្រឹក្រឹត្យ មេរ្រាស ព្រះប្រាសាទបុរាណ

jrijinya n?né mabulun landak makenyah barak.

កេរ្តិ៍ ព្រះប្រាសាទបុរាណ ព្រះប្រាសាទបុរាណ

2. Bebokongan ipun ageng susunyané bunter,

မပုဖိရုဟုန္တု ဟိဂါဗိဗ္ဗုဂ္ဂါရု ဟုဇာဏါ
 maputih untwa laris irungnya sobha,
 မိမိဂါရု မာဏိမာဏေ ဓာပိ
 seseranya manik manajnya sasri,
 မိမိရံ ဟုဗ္ဗု မာဏုမာဏါ မာဏုမာဏိ
 masekar rāmya marumpukan masumping.

၅၁
3.

မမာဏိမ္မ ဟုဗ္ဗု ဟုဗ္ဗု ဟုဗ္ဗု
 Mamanis ta wulatnya lén guyunya,
 ဗုဇာဏ ဗ္ဗိဗ္ဗု မာဏိမ္မာဏ ဟုဗ္ဗု
 ikana lwir nya makinsarā gamahyun,
 ဟိမာဏုဗ္ဗိ ဟုဗ္ဗု ဟု ဗုဏိဗ္ဗု
 risawétning hayatnya tā irinya,
 ဟိ မိဂါ ဟုဗ္ဗု ဟုဗ္ဗု ဟု ဟုဇာဏါ
 ri sirang Lakṣmaṇa yan masö ta mora.

3၁
4.

ကာကလက္ခမာဏ ဟုဗ္ဗု
 Kaka Lakṣmaṇa hé Sumitraputra,

ហិហិឡិប្បុរា ប្បុរា ហិហិ ឡិហិ ហិហិឡិហិ
 gigin ipuné putih lanying cungh ipuné bungah,
 ហិហិ ហិហិឡិ មហិឡា មហិឡា ឡិហិឡិ ហិហិឡិ
 bungkung ipuné masoca manik nudut kayun asri pisan,
 មហិឡា ឡិហិហិឡិ មហិឡា មហិឡា មហិឡា
 masekar sarwa éndah magegempolan masumpang.

3. ហិហិឡិ ហិហិឡិ ហិហិឡិ ហិហិឡិ ហិហិឡិ
 Ngenyudin pisan paliat miwah kenyemipuné,
 មហិឡា ហិហិឡិ ហិហិឡិ មហិឡា មហិឡា
 sapunika pidabdab ipun sumayan kasmaran,
 មហិឡា មហិឡា មហិឡា មហិឡា មហិឡា មហិឡា
 kabatek antuk kajegégan ipuné ical kémadnyané,
 ហិហិឡិ មហិឡា មហិឡា មហិឡា មហិឡា
 ringida Sang Laksmana nuli ipun nyagjag raris matur.

3. ហិហិឡិ មហិឡា មហិឡា មហិឡា
 4. Beli Sang Laksmana putran Sang Diah Sumitra,

ខេន្យ ម៉ុំ ប្រា គីរិ គា ឈា រុ ធា ត្រា
 aku mūrca kena kāmādenta,
 ខេ អិ ហា ត្រា គ្យ គី ហា ឈ គា ហិ ពា ត្រា
 asihanta kuneng taman pahingan,
 ហ្យ ហ្យ គ ត្រា គ្យ កិ កា គី រុ ហា ហ្យ ហ្យ គ ត្រា
 hulunan tā ku biās kité tuwuhku.

១) ស ល ប ដ្ឋិ ហ្យ រិ ប្ត ហា ត្រា សា ហា
 5. Salawasni huripku tankasāha,
 រិ គី ហា មិ ស ល ហា ត្រា ហា ត្រា រុ ធា ហា
 ri kitā sing saparanta tan madoha,
 ស ហ រុ គា ត្រា រិ រុ គី ហ្យ ហ្យ គ ត្រា គា ធា ត្រា
 sapakonta rikEng hulun kadadya,
 រិ ដិ ធី ហា ហា ត្រា ឈ គា រិ គី រុ គី ហ្យ គ ត្រា
 ri sedheng tā tanumāna ring kenéng hyun.

៤) ធូ ហិ គា ហា ហ្យ ហ្យ គ ត្រា ហា ធូ រិ គ ត្រា
 6. Iti nā ta wuwusnya tā irangnya,

ဧိဗျဲ လိလုံ့ ပလိ နီနိဗျဲက ဂဟာလိဒု ငီလိ၊
 titiang linglung paling keni smara olih beli,
 ဂုဗာဏိဂုဗာဏိပဂုဗျဗျာဏာဗျဗျာဏိ ငီလိ ဖာဏာပဏိဏာ၊
 mogi-mogi paswécan palungguh beli tan pawanengan,
 ပဏ္ဍာနိ ဧိဗျဲ ဟဂိပိဗျဲဂုဏ ငီလိ သဂုဏ ဧဗိဂုဏမယိ။
 panjakan titian hurip titiangé beli sané mawisésa.

၅၁ သန္တာန္တုဗျဲဂုဏ ဟဂိပုဏ္ဏ ဂုဏန္တုဗျဲက ဝေဗာဏာ၊
 5. Sakantun titiangé urip mangda nénten palas palas,
 ဝေဗိဗျဲဂုဏိ ဟဂုဏိလိ သာဗေဗာဏာဗျဗျာဏာဗျဗျာဏာ၊
 masikian ring anggaran beli salampah laku mangda tan madohan,
 သဗျိပိဗျဲဗျဲက ငီလိဂုဏိ ဧိဗျဲ ဝေဗိဗျဲက ငီလိဗျဲ၊
 salwir pituduh beliné ring titian jaga siddhayang titiang,
 ဂိ ဗျဲပဗျဗျာဏိ ငီလိ ဂုဗျဗျာဏိ ဧိဗျဲ သိ နီနိဗျဲက ဗျဗျာဏိ။
 ri mungpung palungguh beli swéca ring titiang sang keni ulangun

၆၁ ကာဏိ ပုဂ္ဂိဏာပဏိ ဟိပုဂ္ဂိဏာဗျဗျာဏာဗျဗျာဏာ၊
 6. Kadi punika pajar ipun tan kahanan kémad,

မိနာပုဂ္ဂဟူရိပဏဒု ဘဗာဘာဏာဗါ
 sinaput déni panah Bhaṭāra Kāma,
 သျှဗဟံ ဟေမိဂံ မိဂုဏာဗဒု ဂမာဗဒု
 sumahur ta sirang sinomah somah,
 မိဂမိပဏာဗူဏာ ဟေဋ္ဌဗဟ ဟေ ဂုဏာဗူဏာ
 sira Sang Lakṣmaṇa gadgada tā dénya.

ဗါ အေပဘန္တိဟေ ဘိဗျေဂုပ ဂုဗာဇာဂါ
 7. Aparan kita dibya rūpa mojar,
 ယျံပ သန္တန္တ အေဗာဗူဗာ ဗျဟိန္ဒါ
 ryapa sangkan ta amāṇuṣa kretin ta,
 ဟေဗဟန္တဟေဗျဟိဂိဂုဏာဗေပမိ ဝိဝါ
 tama tan matakut rikéngalas göng,
 ဟေဗာဂုဏာဗါ ဗျေဗျမိဂုဗာဗူဏာ ဗျဟိန္ဒါ
 tak anon ngwang tuwi len anung teka ngké.

ဗါ ဗာဗျဗိဗျ ဟေယျန္တ ဗာဗူဗာ ဗျ
 8. Lalu dibya hayunta kādbhutā ku,

ឧប ទេហិក្ខ យក្ខប្យាហិ ក្សតិ។
 apa jatinta yan apsarī kuneng,
 ហិសារាហ បិកុកុយកាត្រុកា
 paricāra winéh ya kāntuna,
 ភិហេកាគ្យ ហាយុកុហមិហ្វុក្កហ្វុក្កហិ ញ្ញ
 kita kanyā hayu towi tungga tunggal . - .

ស្រប្យកោរដិហោ ។

* prabhoditā *

្រ្រ - - ្រ្រ - ្រ - ្រ្រ = ក្រក្រ

្រ្រ - - ្រ្រ - ្រ - ្រ្រ = ក្រញ

11,12

ក្រ គ្យ ឌុមិកុ ឧក្ស ធាត្តុយា ហិមិកា។
 1. Nya duméh aku sangsayā temen,
 ហិកាហុយា ឌុក្ស ហាត្តិកុកាហិកា។
 tika mojar ryaku tankenéngirang,
 កាដិកុមដិ ប្យប្យត្ត មញ្ញុកា។
 kadi médi wuwusta manglaré,

សបសិរា មនាស្សុទេឡ្យភ្នំរាបរាគ គបិមិគពៅបិឡាវាធារិ។

sapasira maka sujatian I Déwané napi minab widiadari,

បរាឡាបភ្នំរាបមិគពៅសាគ្គក្សត្រពិរិពៅ។

panyrowan idéwa minab tan kalugra ngiringang,

ហាបិគភ្នំរាប ឡាហិស្រ្យ ភ្នំរិវ គាគ្គពៅ ម៉ែពៅពៅ ។

awinan I Déwa mraga istri lewih kandugi mamarga ngraga.

॥ វិរាម ៖ ប្រាបាវដិហា = ហិស្រ្យហ្សេម ॥

== Wirama : Prabodhita = Istri utama. ==

ក្រ។ ប្យនិគាហាបិគភ្នំរាគ ទៅឡ្យ មក្កេយ បិមាគិ។

1. Punika hawinannyané titian sangsaya pisan,

ហិរាបាបាគ្និគា រិ ទៅឡ្យ គភ្នំគ្រ ឡាប រាគាមាគិ។

I Déwa ngandika ring titian nénten madrewé kémad,

មាគាដិ ទេហិក្កេពៅហាស្រ្យ រាបរាគ កោនិទៅគិ។

sakadi jail bebaos idéwané nyakitin,

នឹងទេវតាមាតាទេវតាមាតា ទេវតាមាតា ទេវតាមាតា
kita déwa kṛeti mānuṣa nghulun.

២
2. យូវាតិកិតា កាយាកា កូនេង
Yuwati kita kanyakā kuneng,
មាមាមា មាមា មាមាមា មាមាមា
athawā tah palakunta diṅharé,
មាមាមា មាមា មាមាមា
ya matangnya taman kenéng irang,
មាមាមាមា មាមា មាមាមា មាមា មាមា
ta wuwus torasi ring hulun ari.

៣
3. កាលាវាណ កូ មាតា មាតា មាតា មាតា
Kalawan aku tak sayogya wéh,
មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា
rikakangkut para yogya māsiha,
មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា មាតា
sira Rāma ngaranirang jagat,

ហិរុធាបមរាហេរុធាបទិ ទិហ្វ្រិ ហរុធាបិគន្ធក្សម។
I Dewa maraga Déwati titiang padéwékan manusa.

2. ហាកន្តិស្រី ហរុធាមិ ហរុហិ មិគន្ធក្សម ហិរុធាប។
Anak istri anom utawi minab kantun taruni I Déwa,
គាត្រី បមិហិរុធាបរុគ សមរុគន្ធក្សម មរិរុ។
nanging pamargi I Déwané sampun nénten taruni malih,
បុរិសហិរុគរុគ រុគន្ធក្សម រុគមរិរុ។
punika awinannyané nénten madrewé kémad,
ធុរុដិ រុគន្ធក្សម ហរុហិ រុគន្ធក្សម ហិរុធាប។
durusang ngandika sané tatuian ring titiang Déwa.

3. សមរិហិហិហិ ធុរុ បិសគរុគន្ធក្សម។
Samaliha titiang durung pisan pantes,
រុគ ហិរុគន្ធក្សម ធុរុដិ ហិរុហិ ហិរុហិ ហិរុហិ រុគន្ធក្សម។
ring belin titiangé durusang tangkil ida patut pacang nyécanin,
ដិរុម បិរុសរុគន្ធក្សម រុគ រុគន្ធក្សម។
sang Rama pesénganidané ring jagaté,

ឧត្តមេវមតិ តិរិយា យុវជន យុវ
anumānég kena rāga mūrcita.

31 ក្រុមប្រឹក្សាសិស្ស យុវជន យុវ
 4. gunamānta sedheng ta yowana,
 សិរាសាមាម យុវជន យុវ
 sira Sang Rāmā māsihé kita,
 មិសិរាសាមាម យុវជន យុវ
 wihikan mangiring hanakebi,
 សិរាសាមាម យុវជន យុវ
 siratah molya ri kahyunan ta wéh.

31 ឧត្តមេវមតិ តិរិយា យុវជន យុវ
 5. amanis pamatannirā laris,
 បាបាបាបាបា បាបាបាបា យុវជន យុវ
 pangawak sahya lawan muka bungah,
 យុវជន យុវជន យុវជន យុវជន
 tuwi bāhunirā widhang katon,

ហិដាបដិ ដិដា គតិពិគ្គហ្យាគិដិ គិសិស្សារាហាហិ ។

ida pacang sida nagingin hyun sang keni smara rahat.

31 ក្របិហិក្យោហិ ហិដាមិបិ ហាវុតាមិ ។

4. Lewihing guna Ida mengpeng anom,

ហិដាដិ រាម ទេវត្តិគិទេពា ពោយពេ រាពាត្តិវុដាហិ ។

Ida Sang Rama janten jaga nyayangang ragan I Déwa,

ប្រទេគិហិដាពិវិ ហាតត្តិស្រិ ។

pradnyan ida ngiring anak istri,

ហិដាបត្តុវុ ដាវុតាមិសិវុ បហ្យហិ គតិពិគ្គហ្យាគិដិ គិសិស្សារាហាហិ ។

Ida wantah sané pinih patut nagingin kalulutan I Déwané.

១1 ក្យក្យ មនិស្តដិ តត្តិដាវុតា ពោយហិ ។

5. Nyunyur manis cecingak idané balut,

បារាពោយវុតា ក្របិគិ មិបុប្បាហិវុតា ក្យក្យ ។

paragayané nyepék miwah prarahiné bungah,

ដាប្បុតិគា ហាត្តិ ពោយវុតិដាវុតា ហិពោពិគត្តិគិ ។

sapunika taler bahunidané ibag pikanten,

បពេលនៃព្រះពុទ្ធបន្ទា រិក្ខា យ្រ
pangalah satrū gawénya ring raṇa .

៤១ ហានាភ្នកនិរា ទិ ទិសាយ យ

6. Hana kadganirā ti tikṣṇa ya,

ហានាភ្នក យាយបិ យន្តិកា ឲ្យសុខ
tanadoh yadyapi yan tekāng musuh,

ទិសាហ ពុសានិ រិក្ខាន ។

tinahā ikanang raṇan tekā,

យ ការាភ្នកនិរា ភ្នកនិកា ទិបិសិ យ្រ
ya karākṣa nira donikang tewek.

៧១ ឫរា ហាយុវ វុបន្តរាសិ មិវិវ ។

7. Wwara tā yudha lénlaras magöng,

ហាយុវ យុវិវ មិវិវ ។

ta ya tāng wwang ngumeneng mayat ika,

បពេលនៃរិក្ខា រិ ឲ្យសុខ ភ្នកព្រះ

pangalah nira ring musuh kabéh,

ဟဟုဏ္ဍိဏ္ဍိ ဣဣဣ ဝိဃိဃိဃိဃိ ဣ ဣ ဣဣဣ
anggén ida ngasorang meseh idané ring payudan.

၄၁ ဣဣဣဣဣ ဣဣ ဣဣ ဣဣ ဣဣ
၆. Wénten wénten keris ida sané dahating tajep,

ဣဣဣ ဣဣဣဣဣ ဣဣဣဣဣဣဣ
nénten pasah yan pradé karauhan antuk meseh,
ဣဣဣ ဣဣဣဣ ဣဣဣဣ ဣဣဣဣ
yan kaparna antuk ida yudané pacang rauh,
ဣဣဣဣဣ ဣဣဣဣ ဣဣဣဣဣဣဣ
punika gambel ida asapunika gunan kerisé punika.

၇၁ ဣဣဣဣဣ ဣဣဣ ဣဣဣဣ ဣဣဣဣ
၇. Wénten malih sanjata makamiwah langkap ageng,

ဣဣဣ ဣဣဣဣဣဣဣဣဣ ဣဣဣ
nénten pisan wénten mrasidayang mentangang ,
ဟဟုဏ္ဍိဏ္ဍိ ဣဣဣ ဝိဃိဃိဃိဃိ ဣဣဣ
anggén ida ngasorang mesehé makasami,

ឃ្នកតាតិ រាតាធុន មុំតា ឆាហាន ឃ្នក
ikanang rākṣasa mūrka sāhasa.

បី
8. សូមុក្យ បតាបត្រហាមុនី
Sumuku patapan Mahāmuni,
ហានមិក្យស្មេតាត ហក្រុនិបូមិ
hana mighnékana yajña Sang Ṛṣi ,
បូមិតោហ្មុយ កុមារិនិ មិក្យ
ṛṣi śatru ya méliking wiku,
ហមិក្យឃ្នកិរា ហានកុតោមឃ្នក
ya pinatya nira tan paśéṣa.

បី
9. សូតាឆិបូមិ និភាយពាលសិ
Suka Sang Ṛṣi nir bhayéng alas,
រិ តានិក្យឃ្នកិរាតោយ្យរាធាម
ri kadibyanirang Arya Rāghawa,
ហមតោត្យ ឆកុហាត្យ ហត្យនិមិកិ
ya matang nya sayogyā yan siwin,

ပျဉ်းပိတ်ပိတ်ကိ ဘာသာမဂ္ဂက မဂ္ဂက ဂုဏ်ဂုဏ်ပိတ်ကမ္ပ
punika watek raksasané sané momo wirosa.

ဗၟ ၈. မဂ္ဂကဏ္ဍကိဟိဟိဗျဉ်းပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်
Sané nglurug pasraman Sang Maharsi,
မိတ်ပိတ် ကိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်ကမ္ပ
ri kadibyanirang Arya Rāghawa,
မိတ်ပိတ်ပိတ် မဂ္ဂကဏ္ဍကိ မိတ်ပိတ်ပိတ်
ya matang nya sayogya yan siwin,
မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်
kita bhagyan yadiyat paré sira.

ဗၟ ၉. ဂုဏ်ပိတ် မိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်
Lédang Ida Sang Resi santukan tan wénten baya ring alasé,
မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်
antuk kawisesanida Sang Rajaputra Ramadéwa,
ပျဉ်းပိတ်ပိတ်ပိတ် မိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်ပိတ်
punika awinannyané patut pisan Ida sung sung,

နိဂါဇာသဗျာရိယဏိ ယဗောဂုဘာမိဂါ ဣ
kita bhagyan yadiyat paré sira.

၁၅၇၄ ဟာလကန္ဓာ နာဗာပိ နိဂါ
10. Wara Lakṣmaṇa nā ta lingnira,
ဗုဒ္ဓာနိ ခုပကန္ဓာ ဝိလကဗာ
ikanang Śūrpanakā gelāna ya,
ဂျိဇိဇိ ဣဗာ သိ ဂရုဗုဇာ
rumengö guṇa Sang Raghuttama,
သဏိ ဗာဗျာ ယ သဟာဗာ ယန္တိဗာ ဣ
dadi mangsö ya saharṣa yan teka.

၁၅၇၅ သဗိဗာဗျာ ဗုဗုဗျာ ဗာဏ္ဍာလကါ
11. Satekanya wuwusnya tan kalén,
မိဂါသိ ဂဗာ ဗဝိ သိဂါသဗျာ
sira Sang Rāma wawang sirār sahur,
အဂိ သိဗျာ ဟာယုဗျာ ဂုဏာဗာ
ari dibya hayunta komala,

សឃ្យ ហិរុធាប យគ្យុក ហិរុធាប ហេត្តិហិរិហិធា ॥
sadia I Déwa yan pradé I Déwa tangkil ring ida.

កេ១ គាធិហសប្បនិគា បសគន្តិធា ដំ ខែយ្យ លគាដ្ឋ ॥

10. Kadi asapunika wacanan ida Sang Arya Laksmana,

ដំដុបគគរ រុត្តត្រៃយិ មនុកោកា

Sang Surpanaka runtag uyang manahnyané,

មិរាហិហិគ្តិកិកោត្រៃយិ ដំរាមកា

miragi indik kotamanida Sang Ramadéwa,

មបដ្ឋ កោត្រៃយិ គាហេតិ ក្រកេ រាហិស្តិប្បកិរាប្ប ॥

mawastu nyagjag ipun dahating lega raris ipun rauh .

កេ២ សរាប្ប ហិប្បកិយ្យត្រៃ គាហិ ហេត្រៃ ហិប្បកិយ្យត្រៃ គាហិ ហេត្រៃ ॥

11. Sarawuh ipun mungging aturipun tan wénten séos,

ហិធាដំ រាម ធិតិលិស្សរិសិហិធា កោមិសិ ॥

Ida Sang Rama digelis raris Ida nyawis,

ហាធិក្រៃយិ គាហាហាត្រៃយិ ហាហេត្រៃយិ ហាហេត្រៃយិ ॥

adi lewih kaayon I Déwané alus mangédangin,

លាប ៗ ហាម ត្រា ហាម ត្រា ហាម ត្រា ហាម ត្រា
lalu émanta ya tan katanggapa.

កញ្ចប់ គ្រូ សិរា រិ អារី ក្នុង មាតា វា ៗ
12. Nya sirā ri aringku tar madoh,
សិរា សិរា គាប្ប ក្រែវ រិ ក្នុង សិរា វា ៗ
sira Sītā karengö rikéng sarāt,
ហាម ហាម ត្រា ក្រែវ គាប្ប វា ៗ
tama tak mangangen wanéh,
រាសិ គា ហា ត្រា ហា វា ៗ គ្រូ គ្រូ វា ៗ
rasikā tunggalatah kuren kuri.

កញ្ចប់ គ្រូ
13. Nya kuneng wuwusangkwi yogyaya,
គ្រូ គា គា រិ ក្នុង សិរា គា គា គា គា គា គា
ikanā ringku Si Lakṣmaṇāt para,
គ្រូ គា
kurenanya kitā ri māsiha,

နိဂါဇာဓာဓာ ဟေယျာပ ဟေယျာပ ဟေယျာပ ဟေယျာပ
kita kanyā ta surup komala.

ကံဒါ ဘယျုဗျု နဟာနိဗျုဗျု
14. Raghuputra nahan wuwusnira,
ဗုဇာနိ နံပဏာဏ ဝါဗျုဗျု ဟေယျာ
ikanang sūrpanakā maluy taya,
ဗုဇာနိ ဟေယျာဇာဗျု ဗဟေယျာ
i sirang tarunāryya Lakṣmaṇa,
အဟ ဟေယျာနိ နာဗျာ ဟေယျာ ဟေယျာ
alaha hyun kena kāma bāṇa ya.

ကံဒါ ဂုဗျာ ဟေ ဟေယျာနိ ဟေယျာ
15. Umasö ta taman kenéng irang,
ဗုဇာနိ ဟေယျာဇာဗျု ဟေယျာ
sumedhek kérangirang ngulah nya wéh,
ဟေယျာဇာ နိဇာ ဟေယျာ
tanulah nikanāng anakbi,

ហិរុគាប្យោ ហិស្រិ ហិរុគាឡិវណ្ណេវិ ॥

I Déwa mraga istri anom warna lewih.

ក្រ៣ ហិធខណិរាមនាធិហាសប្យនិគាបនាភ្និនិ ។

14. Ida Sang Rama kadi sapunika wacananida,

ហិប្យុត្យុវេត្យុបនាភាវិស្វបលិ ។

ipun Sang Surpanaka raris mawali,

វិវើត្យុហិធខណិ ហិរុគា លនាស្រុ ។

ring genahida Sang Taruna Laksmana,

កោត្រៃហ្សលក្សតកិវិហិត្យុភ្និនិបនាភ្និនិ បនាភ្និនិ ។

banget kahulangan ri antukan ipun keni panah.

ក្រ១ កោត្រៃហ្សិត្យុភ្និនិ បនាភ្និនិ ។

15. Nyagjag ipun tan madrebé manah kémad,

ក្សេវីត្យុហិប្យុត្យុវេត្យុបនាភាវិស្វបលិ កោត្រៃហ្សិត្យុភ្និនិ បនាភ្និនិ ។

nangsekang ipun parisolahnyané tan na hanan kémad,

ក្សេវីត្យុភ្និនិ បនាភ្និនិ បនាភ្និនិ ។

nénten pisan kadi parisolah anak istri,

ᠮᠤᠨᠢᠴᠢᠨᠠᠨᠠᠨᠠ ᠶ᠋ᠢ ᠨᠢᠴᠢ ᠬᠠᠰᠢᠮᠠᠯᠠ
punikolahnya ya nīca kaśmala.

ᠬᠠᠰᠢᠮᠠᠯᠠ ᠮᠠᠩᠭᠢ ᠨᠠᠩᠭᠣᠳᠤ ᠠᠬᠢᠨᠠ
16. Umulat mangi ngötingöt aken,

ᠰᠢᠷᠠ ᠰᠠᠩ ᠯᠠᠬᠰᠢᠮᠠᠨᠠ ᠬᠠᠳᠪᠬᠤᠲᠠᠩ ᠮᠠᠨᠠᠬᠤ
sira sang Lakṣmaṇa kādbhutang manah,

ᠬᠠᠯᠠ ᠮᠦᠷᠬᠠ ᠶ᠋ᠢ ᠲᠠ ᠷᠠᠬᠰᠠᠰᠢ
kala mūrka iké ta rakṣasi ,

ᠶ᠋ᠲᠠ ᠰᠠᠨᠳᠡᠬᠠ ᠰᠢᠷᠠᠰᠢᠬᠡᠭ ᠲᠠ ᠶ᠋ᠤ
yata sandéha sirārsikep ta ya.

ᠲᠢᠨᠡᠪᠠᠨᠠᠨᠢᠷᠠ ᠨᠠᠰᠢᠬᠠᠨᠢᠬᠡ
17. Tinewörnira nāsikaniké,

ᠶ᠋ᠮᠤᠰᠠᠲᠠ ᠶ᠋ᠮᠢᠪᠦᠷ ᠮᠠᠷᠺᠢᠩ ᠯᠠᠩᠭᠢᠳᠤ
ikané rung nya huwus pegat ilang,

ᠤᠮᠤᠰᠠᠲᠠ ᠶ᠋ᠮᠢᠪᠦᠷ ᠮᠠᠷᠺᠢᠩ ᠯᠠᠩᠭᠢᠳᠤ
umesat ya miber maréng langit,

ဓမ္မိပဂိၣ်ကတၢ်ပုၣ်နီၣ် နိမ္မုၣ် နဟၢ်ဖျၢၣ် ၁၁
munggwing parisolah ipun nista dahat letuh.

ကံၤ ၁၂ ကတၢ်မၤနီၣ် နဟၢ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်

16. Ngawaspada saha nalektekang pisan,
ဟံၣ်နီၣ် နဟၢ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်
Ida Sang Laksmāna kagegaok ring kayun,
ကတၢ်မၤနီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်
raksasi momo ténénan i raksasa luh,
မၤပုၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်
sapunika daging kasumlangan ida raris ida nyaup ipun.

ကံၤ ၁၃ ဟံၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်

17. Tugel ida cungh ipuné pramangkin,
ဓမ္မိပဂိၣ်ကတၢ်ပုၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်
munggwing ipuné sampun pegat tur ketes,
မၤပုၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ် နီၣ်နီၣ်
malesat raris ipun makeber ka ambarané,

မိတ္တံ ဝေဒိန္ဒြ ဃာဏာသမိန္ဒြ ဟာဏိ ဣ
metu jātinya ya rākṣasin katon.

ကဗ်ၤ အေကျ လုံပကဏကျ ဘာဏာသမိ

18. Aku Śūrpanakā ku rākṣasi,

နိဂါ ဟာဏိ ဗြူ ဃျိကျ ဗုဿ ကေညျသိဒ္ဒါ

kita tan wruh ryaku mūdha kasyasih,

ဒေဝေယဗျ ဟျဂိဗူ ဘာဏာသ ဃ ၁

jaga yatna huripta rākṣa ya,

ဇိမေဝဗျ ဗျ ဖိဏာ ကာဏာဣ ဇိမ္ပူ

bisamātya tekā kakangku śīghra.

ကဗ်ၤ ကာဏာဣဃာ ဘာဏာသဂုဏဗျဗါ

19. Kara Dūṣaṇa rākṣasottama,

ဂိဏာဏိ ဇေဣ ပဿကျ ဟာဏာ ၁

rikanang śakti padhanya tan hana,

အေဝိဗာဗျ ဃဗိဂ ဂိ ဘာဏာ

aniwārya ya wīra ring raṇa,

មហិស្ស គារេកុហន្តិបុត្រិ គារុហន្តរុប រាគារមស្ស ॥
mawetu kajatén ipun katon marupa raksasa luh.

កេប្ត គារហិដិ ត្រុបគគរ គារហិមកុហន្តិរាគារមសិ ។

18. Kai sang Surpanaka kai madéwék raksasi,

ហិកោកុហកុគុបិ ហុគុគុហិកុគ កោកុហកុហកោកោកោ ។

iba tondén wenang unduk kainé belog maryagenin,

យាត្រហិកោកោកោកោកោ មិលហិកោកោ ។

yatnain ngebag urip ibané melahang ngraksa,

ហិកោ លគោ មហិកោកោកោកោកោ កោកោកោកោ កោកោកោកោ ។

iba lakar mati ngresresin réh lakar enggal teka belin kainé.

កេប្ត ហិកុគុរា ដិ គាររា ដិ គុហរា រាគារមស្សបិ ។

19. Ento Sang Kara Sang Dusana raksasa lewih,

យាកោកោកោកោកោ ហិកោកោកោ មកុមិ ។

yan buat kasaktian tusing ada ané saméng pada,

ហិកោកោកោកោកោ មកុមិ ។

tan kapangpangan purusa di pasiatan,

និហោភាបិវុលំហោគ្យ យន្តិភា ញ្ញ
kita kālīh ulihanya yan teka.

២០

រិហុវុស្សិវុវុស្ស មង្កេមិរិ

20. Ri huwusning wuwusnya manggemer,

មលយុត្តេ បភភា ភតិស្តយ ។

malayu Sūrpanakā nangis ta ya,

វិសិលិញ្ញ ភាភាគ្យ តិស្វេយ ។

winegilnya kakanya śīgra ya ,

ត្រិសិរាវ ម្យេ ភាវាវុលភវិវុវុស្ស ។

trisirah mwan karalén Si Duṣaṇa.

២១

ភាភាវុហាត្រិសិរាវ ត្រិសិរាវ ត្រិសិរាវ ។

21. Kaka é Trisirah tulung hulun,

លល្យហោភិប្រវុ រិ លវាភ្នុ វុហិហោ ។

lalu tan wruh ri larangku mohita,

ហោមហោភា ពាតិភ្នុ តិភិភិភិ

tama tan pangangen-angen kita,

ဟိတေ ဝါဒသန္တ ဟန္တေ ဝါဒျေတ ယန္တိဟိယ ဧဝါနာ ။
iba maka dadua lakar matianga yan iya teka.

၅၅၁
20. သာယုဂ္ဂုတ ပုပ္ဖုပာဝါဒိဏာဂ္ဂုတ ငိဝါဒိဒု ငိဝါဒိဟိန္တါ၊
Sasampuné puput pajarnyané nyejeh nyejehin,
ဝါပဟိဏ္ဍိဂ္ဂိန္တိဗန္တေ ဝါပန္တိ ဝါပန္တိဗိ၊
malaib raris I Surpanaka sinambi ipun ngeling,
ပာဂ္ဂိန္တိဗိန္တိဗိန္တိဗိန္တိဗိန္တိဗိန္တိဗိ၊
paranin ipun belin ipuné digelis,
သိဗြိဇိဂ္ဂု ဝါပဒုသိဇိဂ္ဂု ဝါပဒုသိဇိဂ္ဂု ။
Sang Trisirah miwah Sang Kara rauhing Sang Dusana

၅၅၂
21. ဟုဗျုဗျုဗျု သိ ဗြိဇိဂ္ဂု ဟုဗျုဗျုဗျု၊
Uduh beli Sang Tri Sirah tulungin titiang,
ခါပန္တိ ဝါပန္တိ ငိဝါဒိဂ္ဂု ဝါပန္တိ ဝါပန္တိ၊
kalangkung tan huning beli ring saking titiangé bingung,
ဂ္ဂုဗျုဗျုဗျု ဝါပန္တိ ဝါပန္တိ ဝါပန္တိ၊
nenten pisan beli mikayun-kayunin,

ဣန္ဒြေစိ ဣန္ဒြေ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
ikanang satru ya sahaséng hulun.

၅၅၅
22. ဘာဝဏေ ဣန္ဒြေ ဟိ ဟိ
Wāra Rāma ngaranya tāpasa,
ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
hana tā rinya ngaranya Laksmana,
ဝိန္ဒြေ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
wiku bhawa katon mahārdhika,
ဣန္ဒြေ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
gumegā ngāyudha duṣṭa cittaya.

၅၅၅
23. ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
Paribhuta wenang ya sāhasa,
ဣန္ဒြေ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
tumeper tékang irungku nirghreṇa,
ဣန္ဒြေ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ ဟိ
tuwi tan hana doṣaning hulun,

ပျန်ခါဟိမ်သိဒ္ဓိ သာကပဂိကောမာဂိ သိဗျန္တိဗျဲ ။
punika imeseh sané parikosa ring sikian titiang.

၅၅၅၅ ။ ဂုဏ်ရီရူပိ ဘာမ ဗမ္မန္တဂုဏ ဗဟိန္ဒူပဗ္ဗိ
22. Wénten Sang Rāma wastannyané watek tapa suwi,
ဂုဏ်ရီရူပိရူပိပျန်ခါဟိမ်သိဒ္ဓိ သိကောမာဂိ
wénten adin ipun wastanyané Sang Laksmana,
ဗမ္မန္တဂုဏ ဗဟိန္ဒူပဗ္ဗိ သာကပဂိကောမာဂိ
maswabawa wiku pakantenanyané dahat putus,
ဗဟိန္ဒူပဗ္ဗိ သာကပဂိကောမာဂိ ဗဟိန္ဒူပဗ္ဗိ ။
makta sanjata corah manah ipun.

၅၅၅၅ ။ ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ
23. Nguragada prasida ipun marikosa,
ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ
nugel cungh titiangé nénten kapiwelasan,
သမာဗိဟာ သမာဗိဟာ သမာဗိဟာ သမာဗိဟာ ဂျာဂဒါပရိသိဒ္ဓိ
samaliha kawiaktiannyané tan wénten iwang titiangé,

ត្មានាង ឃាតាឡា រុយាមហាបិពិពិញ្ញ
ikanang Lakṣmaṇa yo mahā wegig.

២៣

យាទិ យាហេនេនហា តារីនេ មុសុហ

24. Yadi yat henengā ta ring musuh,

ហាហាសិហិហាតា សាហាហាសាហាហា

tata sanghit hana sahaséng hulun,

ហាហាហាតាតា ទិបិ ហាហាហាហា

apa donani jiwitangku wéh,

ហាហាហាហាហា ហាហាហាហា ហាហាហា

apa tak perung irangku tan sepi.

២៤

ប្រាហូ រាវាណា នាថានេនេ ហាហាហា

25. Prabhu Rāwaṇa nāthaning hulun,

ហាហាហាហា ហាហាហាហា ហាហាហា

tuwi makwéh ta kakangku rākṣasa,

ហាហាហា ហាហាហាហា ហាហាហា

tama tar matakut ikang musuh,

ပျန်ခါဟံပျန် ဟံကရောမယာ သာယာယာဒံ ပိတိတိ ၂၂
punika ipun I laksmana sané mamananah wegig.

၅၃၁
24. ယာပြာဒဲ ဝိတိ ဝေတိ တေဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ပျန်ခါဟံပျန်
Yan pradé beli jaga ngamenengang pariindikanipun I satru,
ကရိုက္ခိ ဝိတိ ကရိုက္ခိ သာယာယာဒံ ပိတိတိ ၂၂
nénten tandang wiring wéntené sang parikosa ring sikian titiang,
နပိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ
napi gunan titian kantun maurip,
သက္ခိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ
santukan tan pacunguh lek manah titiangé benget pisan.

၅၃၂
25. ဟိသမံ ပျန် ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ
Ida Sang Prabhu Rahwana gustin titiangé,
ပျန် ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ
wiakti akéh belin titiangé watek raksasa,
ကရိုက္ခိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ ဝိတိ
nénten pisan ajrih punika ipun I satrū,

ယေသမာယာ ယျံကျ ဖာယာဂုဏာဂဏာ ဣ
ya masapai aku tan pakaraṇa.

၅၄၁ ၊ အပာဂန္ထ ကျဏာဣ ယန္တဏာ
26. Aparan ta gunangku yan hana,
ဣဟိတံ ဓာဗျ ကျင်္ဂါဣမိန္ဒြိမိန္ဒြိ
lehengang mātya kuneng misan-misan,
ယသိယန္တိန္ဒြိတံ ဖာဂိ ဓျမ္ဗာ
yadiyat henengā ta ring musuh,
ဖာဖာမိတိဖါဟာဏ သာဟာ ဟာဂုဏာဣဣဣ ဝ ဣ
tata sanghit hana sahaséng hulun . - .

ဣပဏ္ဍာနီကာ ။

** Upacandhasika **

၁၁ - ၁၁ - ၁ - ၁ - ၁ = ကံကံ

၁၁ - - ၁၁ - ၁ - ၁ - ၁ = ကံဣ

11,12

ကံ ၁ ယေဖာကျ ယသိန္ဒြိဏာ သိဟန္တာ
1. Ya matangnya yadin hanā sihanta,

ត្រូវគេ រាហេប លក្ខណ៍ រាហេប លិហន្តា
 ikanang Rāghawa Laksmāna lihan ta
 ខេន្យនិ ត្រូវគេ រាហេប លិហន្តា
 aku nisaraṇā kita srāyangku,
 យក ក្រែង ត្រូវគេ រាហេប លិហន្តា
 yan ngöng saktinikang musuh prihen ta .

២១ ខេប ហេតុ ឧបាសា ហេតុ ហេតុ
 2. Apa tan pasahāya tunggal tunggal,
 ប្រយោជន៍ ហេតុ ឧបាសា ហេតុ
 phala mūlāsana yā mangan gangan,
 ហេតុ ឧបាសា ហេតុ ឧបាសា
 daluang wedhihanna rūkṣa duhka,
 ត្រូវគេ ឧបាសា ហេតុ ឧបាសា
 ikanang sakṣana yālahā ta dénta.

២១ កាល ឧបាសា ហេតុ ឧបាសា
 3. Kala Surpanakā nahan ujanya,

បូកនិសាហិរាមលកស្ម័យា បហុហិហវិយេ តើលិ
 punika I Rama Laksmana patut pademang beli,
 ហិហ្វ្រិ ហេកាសាន្តិ បត្តុរតើលិ កាន្តិទ្រិហ្វ្រិ
 titiang tan pakanti wantah beli kantin titiang,
 យហ្វ្រិស្រិហេតេស្រិហ្វ្រិហ្វ្រិ មិសិរុ សារាហៃបិស្រិហ្វ្រិ ។
 yadiastun mabuat kasaktianipun i meseh saratang pisan beli.

២. ឌូនិហិបូត្តុកាវារាហៃ ហិបូត្តុកាវាហាហេតា
 Duaning ipun tan paréang ipun padéwékan,
 វាហាវាហាហេតាហ្វ្រិហ្វ្រិហ្វ្រិហ្វ្រិ ហេហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃ
 who wohan umbi-umbian tetedan ipun taler neda jukut-jukutan,
 ក្រិហៃ
 kulit kayu panganggén ipun acum nandang lara,
 បត្តុរ ហេតេហៃ
 wantah wantah ajahan pisan pacang sida kawonang beli.

៣. សិហៃហៃហៃហៃ កានិ សបូកនិសា ហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃហៃ
 3. Sang Surpanaka kadi punika antuk iun mapiorah,

ព្រឹត្តិការណ៍ ក្រុម យ ម ក្រុម ម ម ក្រុម ម
 Trisirah kredha ya manggeten masanghit,
 ការ ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
 kara Duṣṇa lén sarodra manta,
 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
 manepak bahu masinghanāda mojar.

- 31 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
- 4. Aringku Sūrpanakā saśoka,
 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
 kami kālīh ta makolihé kanang wwang,
 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
 takarin narabhaksakā mangan wwang,
 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
 taya dosanya tuwin pejah ya déngku.

- 91 ម ក្រុម ម ក្រុម ម ក្រុម ម
- 5. Ri huwusnya masingha nāda mangkat,

ដំឡើងវិញ រារិសិញ ត្រី ហិប្បុតិញ កើតសាស្ត្រី តើសាស្ត្រី
 Sang Trisirah raris brangti ipun gregetan sengitan,
 មាតាមិហរុដំនាវាធុម្ភា ពេលសាស្ត្រី រារិសិ
 maka miwah Sang Kara Dusana galak krura pisan,
 រារិសិ ត្រី តើ តើ តើ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 raris manteg lengen sinambi ipun nyerit kadi swaran singha nuli
 ipun mapajar.

31 ហាងដំឡើង ហាង ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 4. Adi Sang Surpanaka eda I Déwa sanget sedih,
 ដំឡើង ហាង ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 depang beli ajak dadua lakar ngantiang jalmané ento,
 ដំឡើង ហាង ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 sing ké beli nara bhaksaka mula tuwah ngamah jalma ,
 ហាង ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 yadiapin ja tusing ada pelihnyané masih ya matiayang beli.

១1 សប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ ហិប្បុតិ
 5. Sapuput ipun nyerit kadi swaran singha raris ipun mamargi,

ကလဝဏ် ရာဇာဓိပတိ နှစ်ဦးပါ။

kalawan rākṣasa bhretya kapwa sangkep,

တဲကယံ ပတပဏိပဏ္ဍိယာယျာ

tekayéng patapan paṅreng ya māhyā,

ပထမကျိပ်သုမဟာဏိပဏ္ဍိယာယျာ

padha mangsö sumahab lawan balanya.

၈၁. ပပဏိပဏ္ဍိယာယျာ

6. Mapapan makatap-katap ya sangkep,

မတိလင်္ဂ မာဇာကုဏ္ဍိယာယျာ

matilañjang majajar kabéh mapañjang,

မဂလကုဏ္ဍိယာယျာ

magalah magalak malā dilatnya,

မလိပုံပုံ ကျိပ်ကိပ်ကိပ်ကိပ်ကိပ်ကိပ်

malipung pung juga ring wegig umangkat . - .

ကာဟိဂိဟန္တု၏ပဗ္ဗာကောသမာန သမိ သွင်္ဂါပါ
 kapireng antuk wadwa raksasané sami sregep,
 သာဘုဒ္ဓဟိပုဂ္ဂိ ပဗ္ဗာ၏မိနပုဏ္ဏိပုဏ္ဏသုယ၏
 sarawah ipun ring pasraman sinarengan ipun masuryak,
 သမိဏပုပဲ ဗုဒ္ဓ၏ ကာမပုဏ္ဏိပုဏ္ဏ၏ပဗ္ဗာကော ၂
 sami ngarepang mrantaban kasarengin antuk waduanyané.

၄၁ ဝသဏ္ဍာဗာ ဗာဠိ ပာဗ္ဗာ၏ဟိပုဏ္ဏသွင်္ဂါပါ

6. Masanjata tamiang pakredép ipun sregep,

ဝဗာဠိ ကျလဲ ဝဇာဲ ဝဏသမိ ပဏ္ဍာပိမ၏

matamiang blulang majajar makasami panjang pisan,

သမာဏသဏ္ဍာဗာ ဗုဒ္ဓ၏ကောသမိ၏ဝဗ္ဗာကောသုယ၏

sané masanjata tumbak galak pisan malédléd layahipun,

သမာဏသဏ္ဍာဗာ လိယဲပုဂ္ဂမ ကိတိပုဏ္ဏသွင်္ဂါ ၂ ၀ ၂

sané masanjata limping purusa begig ipun mamargi . - .

ဟုပ္ပဂုဏာသိဟာ ။

** Prabodhitā **

၁၁ - ၁၁ - ၁ - ၁ ၊ = ကံ၁

၁၁ - - ၁၁ - ၁ - ၁ ၊ = ကံကံ၁

10,11

ကံ၁ သမဗိက္ခိယံ နက္ခေယံ ဝိဇ္ဇာယံ ။

- 1. Sadhatengnya kabéh mangembuli,
 သိကသိကာလေဝ ဝေဇာဗျာဏာ ဝိသိဝါ
 sira Sang Raghawa Lakṣmano masö,
 ပိန္နဲကုန်ကံ ဝေဇာဗျာဏာ ဝေ
 pinanah nira tan paśeṣa ya,
 ဝိဇ္ဇာနိက္ခေယံ ဝိဇ္ဇာနိက္ခေယံ ဝိဇ္ဇာ
 hibekan wangkey kang tegal kabéh.

၅၁ ဟာန ဝိဇ္ဇာသမာပန္နံ ဝိဇ္ဇာနိက္ခေယံ ။

- 2. Hana bhinna sawak awaknikā,

၂၂ ဝိကမာ ၽ ပျကကောသိဇာ = ဝိသြိဟျဇာ ၂၂
= Wirama : Prabodhita = istri utama =

၂၃၂ သကပျကဟာဝိပျကျာပွဲသယိ ဘဂိသျဉ်ဒါ

1. Sarauhé ipun sareng sami raris mangrejeng

ဝိသမိကမာဗလောဗျာ ဘဂိသျဉ်ပုပိ ၊

Ida Sang Rama Laksmaṇa raris ngarepang,

ဝိကောသိဉ်ဒါ ပကဒု ကျဉ်ဒါဝါဇာကောကောဉ်ပုဉ်ပုဉ် ၊

tibakin ida panah kantos tan pagantulan ipun,

ပျကကောသိဉ်ပုဉ်ပုဉ် ကျဉ်ဒါ ဝိကောဉ်ပုဉ်ပုဉ် ၊

ébekan antuk bangké punika tegalé maka sami.

၂၅၂ ပျဉ်ပုဉ်ပုဉ်ပုဉ် သိကောသိဉ်ပုဉ်ပုဉ် ၊

2. Wénten sané sigar masibak awakipun,

ហានត្បឿមដំ បិកកកុ ប្បប្បគ្រ ទិមាហិ

hana timpang pinanah pupunya timpal,

ហាហ្សលនិ ហ្សហ្សគ្រ ហប្បុម្ភគិ

tahulani hulunya yā remuk,

ហានោនិ មនោនិលំ ហោគ្រ ញ

hana mānang manangan hilang tanganya.

ញ គ្រមិទិ សហកកុ ហានោហយ

3. Kumeter sawanéh hanā layu,

ហានកុមរិ ក្រមល្បហិប្រ កុយានោ ម្ភគិ

hana mérang umaluw pwa yékanā muk,

រិម្ភគាគ្រ មលៃ ម្ភគ្រនិទិ កកុ

ri mukanya mabang mulekmetung rāh,

ក្រមល្បក្រៃ រិក្រមល្បគ្រ កុកកុ ទិ ហ្ស ញ ញ

gumalunggang ri gulūnya rodra tang hru . - .

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

wenten sané pérot antuk ketes pahanipun kapanah,

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

wénten sané, tulang tendhasipun remuk,

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

wénten sané kalenger duaning ical limanipuné.

៣ រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

3. Seos malih wénten sané ngejer wentén sané malaib,

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

wenten sané tandang wirang malipetan raris ipun ngamuk,

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

bungut ipuné barak nglebut metu rah,

រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា រូបន្តិក្សា

ngéncél ring baongnyané kabhinawa panahé punika.

လှ ပုသိတဂြူ ။

** Puspitāgra **

၁၁၁ ၁၁၁ -၁- ၁-၁ ၁ = ကံဗြူ

၁၁၁ ၁-၁ ၁-၁ ၁-၁ ၁ = ကံဗြူ

12,13

ကံဗြူ တေလေခေတေလေသဒု ဟုကဒုခေကျွဏ္ဍိ ၁

1. Mala maka balasah wanéh kabuñcang,
 သဏိယပုလိဒု ဗြိုဏိကဒု ဝဏိဝဏိ သိဏ္ဍိဗြူ ။
 dadi mapulih Tri sírah masö masenghit,
 သကသမ ဝေတေလေခေဂြူလေပသေကျ ၁
 sara bhasa maglak ulā padhanya,
 တေကုသ ပသေခိက သိ ကဒုကဒု ပုဗြူ ဗြူ
 garudha padhanira Sang Naréndraputra,

ဗြူ တေကဒုကဒုကဒုကဒု ကျလေကျ ဝိဗြူ ။

2. Inarah narah ikā gurunya ring hru,
 ဟေကဒုကဒု သဏိဏ္ဍိ ဝေကဒုကဒု သ ၁
 hana warayang dadali jugā nglayang,

၂၂ ဝိကမာ ၊ ပုသဝိဟေဗျ = မျဉ္ဇူကရ်ဂီရံ ၂
= Wirama : Puspitāgra = muncuk sekar =

၂၂၂ ဗဒ္ဓာကရံသမာကမိပဏ္ဍိမဟိ ဂမာဟာဂျန္တိန္တိရိမိ၊
1. Wadwa raksasané sami pablesat séos ဗူကဟာကရံဟာမ၊
ဗမသုဗျဉ္ဇူမိခိဗျဉ္ဇူကရ်ဂီရံ ဝိကမာ၊
mawastu ngwales Sang Trisirah ngarepang ipun brangti pisan,
ကလမာဗျဉ္ဇူကရ်ဂီရံ ဝိကမာ၊
galak ngubat abit lalipi sasamén ipun,
ဝိကမာဗျဉ္ဇူကရ်ဂီရံ ဝိကမာ၊
Ida Sang Rajaputra Rama paksi garuda sesaménida,

၂၂၃ ဘဂိန္တုပရိရိမိ ပုဂ္ဂိရံ ကာဟာ ဝိကမာဗျဉ္ဇူကရ်ဂီရံ၊
2. Raris kapatitis punika baongipun antuk panah,
ဂမန္တုကရံ ဝိကမာ၊
wénten “panah dedali” wiakti ipun ngindang,

သွန်တိဟေ ဝပုတိဒု ဝိတမ္ပမန္တိပါ

suniśita maputih telas malaṇḍhep,

ယ ဝိတဟေန္တိဂ္ဂုလုဂ္ဂုဂ္ဂု ဝုဏ္ဏာဂါဠှ

ya mangataken ri gulūnya rahnya muncar.

၅၁
3. ဟုလုမာကောက္ကုက္ကု ဝိတော ကောက္ကုဂ္ဂု

Hulu maka barubuh tibā kabéhnya,

ကဒိတယ ဝိဗြန္တိန္တိ ကုက္ကုက္ကုဂ္ဂု

kadi ta ya parawanikang bunung rubuh rūg,

ဟေဟေဟေ ဟေဟေဟေ ဝုဏ္ဏာဂါဠှ

tat ujara tata takut nirang tapā ṛes,

ဟေဝိတောလ ကာကောမ ဟေန္တိဝိန္တိ ဝုဏ္ဏာဂါဠှ ဝ ဝုဏ္ဏာ

tuwi bala rākṣasa tan wenang umulat . - .

ដាហាទី ទៅដៃប្លង់ស៊ី ប្រទេស មកកន្លង

dahating tajep mawarni putih mangan pisan,

ប្រទេសសាមាសម្រាប់ កាត់កាត់ ហិប្រទេស ទៅដៃកាត់ ឲ្យក្រ ទៅ

punika sané megatang baongipun getihnyané muncrat.

3. ប្រកាសកាត់ បង្កាបកាត់ មក សម្រាប់

Punggalanyané pacruduk ulung maka samian,

បង្កាបកាត់ កាត់ ហិប្រទេស កាត់ កាត់

waluya kadi bangkiangipun i gunung rusak balbal,

ទៅដៃ កាត់ ហិប្រទេស ហិប្រទេស ហិប្រទេស

tan sandang baosang ajerih ida sang tapa maluklukan,

ប្រទេស បង្កាបកាត់ កាត់ កាត់ កាត់ កាត់ កាត់ កាត់

wiakti wadwa raksasané nénten mrasidayang lumiat . - .

RIWAYAT HIDUP PENYUSUN

Nama : **Ki Guru Gedé Pasek Budha Gautama.**
Nama Kecil : Wayan Budha Gautama.
Tempat/tgl. lahir : Banjar Mantring, Petak Kaja Gianyar,
31 Desember 1940

Pendidikan :

1. Sekolah Rakyat. (SD sekarang) : Tahun 1957
2. SGB. Negeri di Bangli : Tahun 1961
3. SPG/Kursus Guru Atas (KGA) : Tahun 1969
4. PGSLP Jurusan Bahasa Bali : Tahun 1970

Pekerjaan:

Purnakaryawan (Pensiunan) PNS (Guru/Kepala SD)

Pengalaman Kerja:

I. Di bidang Kedinasan:

1. Sebagai Guru Sekolah Dasar sejak Tahun 1962 sampai dengan, Tahun: 2002.
2. Sebagai Kepala, Sekolah Dasar sejak: 1 Pebruari 1998 sampai menjalani masa Purnabakthinya (pensiun) yakni 1 Januari 2003.

II. Di bidang Pengabdian pada Pendidikan:

1. Guru tidak Tetap (Honoror) pada SMP Tirtha Tampaksiring Tahun 1964 s/d 1967, untuk : Mata Pelajaran Bahasa Bali.
2. Guru Honoror pada SMP. Santi Yasa Petak, sejak Tahun 1980 s/d 1985.
3. Guru Honoror SMP PGRI II Gianyar di Bakbakan, sejak. Tahun 1984 s/d 1985.
4. Guru Tidak Tetap PGA Hindu “Dharma Santi” Gianyar sejak Tahun 1984 s/d 1990, untuk Bidang Studi : Bahasa Bali, Bahasa Kawi dan Dharma Gita.
5. Guru Honoror PGA Hindu “Widya Santi” Bangli sejak Tahun 1985 s/d 1990, untuk Bidang Studi Dharma Gita.
6. Sebasai Tutor untuk Mata Kuliah: Dharma Gita pada Penyetaraan D2/STAH, Guru-guru Agama Hindu SD. se-Kabupaten Gianyar Tahun : 1996.
7. Tutor (Instruktur) pada Penataran Bahasa Daerah Bali bagi Guru-guru SD. se Kabupaten Gianyar, Tahun 1997-1998.
8. Sebagai Koordinator Penyusun Test, Sumatif Mata Pelajaran. Bahasa Daerah Bali untuk SD. se-Kabupaten, Gianyar, Tahun Ajaran: 1990/1991, 1991/1992, 1992/1993, 1993/1994, 1994/1995 sampai dengan 1997/1998.

III. Di bidang Pengabdian Masyarakat untuk Sastra Bali:

1. Pengurus Pasantian “Widya Wasitta” Desa Petak Kaja.
2. Pengurus “Widya Sabha” Kecamatan, Gianyar, Tahun 1957 s/d 1990.
3. Pengurus Dewa Kesenian Gianyar, Seksi Sastra Daerah, Pedalangan dan Drama Gong, Tahun 1982 s/d 2002.

4. Sebagai Anggota Tim Penyusun. Naskah *Kidung* untuk materi “Utsawa Dharma Gita” Tingkat Propinsi Bali Tahun 1995 s/d 2000.
5. Sebagai Pengurus Widya Sabha Kabupaten Gianyar.

Beberapa Piagam Penting yang ada kaitannya dengan Sastra Daerah Bali, yang telah dimilikinya:

1. Piagam. seni “WIJA KUSUMA” dari Pemerintah Kabupaten Gianyar, Bidang Seni Sastra Daerah Bali, Tahun 1995.
2. Piagam Peserta Pasamuhan Agung Besa Bali III/Konggres Bahasa Bali di Denpasar, Tahun 1991.
3. Piagam sebagai Pemakalah (*Sarasehan*) Guru-Guru Bidang Studi Bahasa Daerah Bali dan Bahasa Indonesia di SMA Negeri 1 Bangli, di Bangli, Tanggal 25 Oktober 1993.
4. Piagam sebagai Tutor Bahasa Bali untuk Guru-Guru. Mata Pelajaran Bahasa. Daerah Bali di SD.
5. Piagam seni “DHARMA KUSUMA” Bidang Seni Sastra Daerah Bali, dari Gubernur Bali, Tanggal 14 Agustus 2007.

Beberapa Hasil Karya Tulisnya yang sudah berupa Buku.

I. Di Bidang Akademis:

1. Pralambang Basa Bali (Peribahasa Bali) untuk SD.
2. Kertabasa Basa Bali (Tata Bahasa Bali) untuk SMP.
3. Kertabasa Basa Bali (Tata Bahasa Bali) untuk SMA/SMK.
4. Kasusastran Bali untuk : SMA/SMK
5. Tata Sukerta Basa Bali (Berbahasa Bali Yang Baik, Benar serta Terampil) untuk SMA/SMK dalam mempersiapkan diri untuk masuk ke Perguruan Tinggi Jurusan Bahasa dan Sastra Bali.
6. Penuntun Belajar Gending-Gending Bali untuk: SD, SMP, SMA/SMK. serta untuk Umum.
7. Pasang Aksara Latin Basa Bali.

II. Bidang, Kemasyarakatan (bagi umat Hindu di Bali):

1. Kidung Panca Yadnya
2. Dharma Caruban (Tuntunan membuat Ebatan).
3. Dharmaning Pemacul (Tuntunan Para Petani).
4. Rerainan (Hari-Hari Raya Umat Hindu).
5. Babad Ksatria Tamanbali (Berbahasa Bali).
6. Babad Arya Wang Bang Pinatih (Terjemahan Lontar).
7. Babad Pasek (hampir rampung).

Kini Budha Gautama selain suka menulis, juga mengerjakan, “tepesan” yakni bahan tulisan dari daun lontar, serta lempengan tembaga untuk bahan Prasasti atau Purana.

Pāramita

Penerbit & Percetakan : "PĀRAMITA"

Email : penerbitparamita@gmail.com

info@penerbitparamita.com

<http://www.penerbitparamita.com>

RAMAYANA Jilid II
ISBN 978-602-204-277-8

9 786022 042778